



รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการรูปแบบการสร้างเยาวชนใจอาสาเพื่อทำงานทางสังคม
ขององค์กรภาคประชาสังคมจังหวัดสุราษฎร์ธานี

สัญญาเลขที่ RDG56S0032

เดือนกันยายน 2556 – เดือนกันยายน 2557

โดย

นางสาวธัญวรัตน์ ฐิตะโชติการและคณะ

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการรูปแบบการสร้างเขาวงกตใจอาสาเพื่อทำงานทางสังคม
ขององค์กรภาคประชาสังคมจังหวัดสุราษฎร์ธานี

สัญญาเลขที่ RDG56S0032

เดือนกันยายน 2556 – เดือนกันยายน 2557

โดย

นางสาวธัญวรัตน์ ชูตะโชติการและคณะ

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

บทนำ

โครงการการรูปแบบการสร้างเยาวชน ใจอาสา เพื่อทำงานสังคมขององค์กรภาคประชาสังคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีเป้าหมายเพื่อศึกษาข้อมูลสถานการณ์ของเยาวชน คนรุ่นใหม่ ในองค์กรภาคประชาสังคมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ศึกษาสถานการณ์การขับเคลื่อนในแต่ละประเด็นขององค์กรภาคประชาสังคมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ศึกษาการรูปแบบการสร้างเยาวชนใจอาสาในการทำงานทางสังคม เพื่อสร้างเครือข่ายเยาวชนใจอาสาที่ทำงานในเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคม เพื่อประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาเยาวชนใจอาสาขององค์กรภาคประชาสังคมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

การดำเนินงานในโครงการ ประชุมชี้แจงโครงการ ประชุมทีมวิจัยประจำเดือนและเก็บรวบรวมสถานการณ์ปัญหาของชุมชนและข้อมูลองค์กรทางสังคมจังหวัดสุราษฎร์ธานีในแต่ละพื้นที่ ศึกษาบทเรียนกระบวนการสร้าง/พัฒนาคนรุ่นใหม่(พอช. / มอช.) เพื่อกำหนดกรอบการศึกษา เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ขอบจำกัด ของคนรุ่นใหม่ ในแต่ละเครือข่ายและศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนแนวคิดประสบการณ์ การสร้าง/พัฒนาคนรุ่นใหม่ของเครือข่ายคนรุ่นใหม่ การวิเคราะห์กำหนดรูปแบบการสร้างและพัฒนาคนรุ่นใหม่ ในแต่ละประเด็น แต่ละเครือข่าย คนรุ่นใหม่ทดลองปฏิบัติการตามรูปแบบการสร้างและพัฒนาคนรุ่นใหม่ ในแต่ละประเด็น แต่ละเครือข่าย เวทีการหนุนเสริมศักยภาพให้กับคนรุ่นใหม่ ตามผลวิเคราะห์ข้อมูล (ในข้อ 2.5) เช่น ทักษะให้อบรม การเก็บข้อมูล ถอดบทเรียน การจัดการความรู้ การสื่อสาร และการเติมความรู้/วิสัยทัศน์/ข้อมูลสถานการณ์ที่คนรุ่นใหม่จำเป็นต้องรู้ เวทีติดตามผลการปฏิบัติงาน หนุนเสริมของกลุ่มเยาวชน เวทีสรุปผลรูปแบบการสร้าง/การพัฒนาคนรุ่นใหม่ ในแต่ละประเด็น เวทีนำเสนอผลการดำเนินงานของกลุ่มคนรุ่นใหม่ในระดับเครือข่าย ต่อองค์กรภาคประชาสังคมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จัดทำเอกสารสรุปผลการดำเนินงาน(รายงานความก้าวหน้า/รายงานฉบับสมบูรณ์)

การดำเนินงานวิจัยที่ผ่านมา ทางคณะทำงานได้มีการ ได้ฐานข้อมูลกลุ่มองค์กรภาคประชาสังคม จังหวัดสุราษฎร์ธานีในแต่ละประเด็นและสถานการณ์ปัญหาของชุมชนในการขับเคลื่อนแต่ละประเด็น ได้รูปแบบการสร้างและพัฒนาคนรุ่นใหม่ใจอาสาในการทำงานทางสังคม เกิดแนวทางสร้างความร่วมมือ เพื่อพัฒนาเยาวชนคนรุ่นใหม่ขององค์กรภาคประชาสังคมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เยาวชนคนรุ่นใหม่ได้พัฒนาศักยภาพตนเองและทีมในการทำงานทางสังคม เกิดการขยายเครือข่ายคนรุ่นใหม่ ใจอาสาในการทำงานทางสังคมตั้งแต่ในระดับพื้นที่ถึงในระดับจังหวัด เกิดความเชื่อมโยงเครือข่ายคนรุ่นใหม่ ใจอาสาในการทำงานทางสังคมตั้งแต่ในระดับพื้นที่ถึงในระดับจังหวัด เกิดการประสานความร่วมมือ ยกกระตือรือร้นการทำงานทางสังคมระหว่างเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคม และกลุ่มเครือข่ายคนรุ่นใหม่ ใจอาสาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เกิดนักวิจัยรุ่นใหม่อย่างน้อย 7 คน

รายงานฉบับสมบูรณ์นี้ โครงการการรูปแบบการสร้างเยาวชน ใจอาสา เพื่อทำงานสังคมขององค์กรภาคประชาสังคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทางคณะทำงานได้ดำเนินการสรุปผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้น ใน

ระยะเวลา 1 ปี คือ 1 กันยายน 2556 – 30 กันยายน 2557 ซึ่งข้อมูลและบทเรียนที่เกิดขึ้น เป็นส่วนสำคัญ
ในการนำรูปแบบการพัฒนาศักยภาพคนรุ่นใหม่ขององค์กรต่าง ๆ ที่ทำงานทางสังคม ไปปฏิบัติการจริงกับ
เยาวชนที่มีความสนใจในการทำงานทางสังคมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

ทีมวิจัย

โครงการการสืบค้นประวัติศาสตร์เมืองเวียงสระเพื่อหาแนวทาง
ในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชุมชนโดยกลุ่มเยาวชนและชุมชนเมืองเวียงสระ
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 ความสำคัญของโครงการ	1
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
- จังหวัดสุราษฎร์ธานี	8
- องค์กรที่ทำงานด้านเด็กและเยาวชน	24
บทที่ 3 กระบวนการดำเนินงานวิจัย	
- ขอบเขตการศึกษาวิจัย	30
- เครื่องมือในการดำเนินงานวิจัย	31
- กระบวนการดำเนินงานวิจัย	32
บทที่ 4 ผลการศึกษา	
- สถานข้อมูลกลุ่มองค์กรภาคประชาสังคมที่ดำเนิน 4 ประเด็นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี	37
- รูปแบบและแนวทางในการพัฒนาศักยภาพคนรุ่นใหม่ในการทำงานทางสังคม	50
- สิ่งที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานวิจัยของเครือข่ายคนรุ่นใหม่ใจอาสา ในการทำงานทางสังคมร่วมกับเครือข่ายภาคประชาสังคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	58
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	60

บทที่ 1

ความสำคัญของโครงการ

เครือข่ายคนรุ่นใหม่ ใจอาสา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นกลุ่มเยาวชนที่มีโอกาสเข้าร่วมงานภาคประชาสังคมในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมาระยะหนึ่ง มีความสนใจกระบวนการทำงานทางสังคม จึงก่อตั้งกลุ่มขึ้นในปี 2554 โดยแกนนำจำนวน 15 คน มีเป้าหมายเพื่อเรียนรู้ ติดตาม สถานการณ์ทางสังคมในประเด็นต่างๆ เช่น ประเด็นพลังงาน ประเด็นภัยพิบัติ ประเด็นทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ประเด็นเด็กและเยาวชน ที่ผ่านมามีการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพคนรุ่นใหม่ในการทำงานทางสังคมโดยการประสานงานกับโครงการบัณฑิตรักถิ่น เครือข่ายองค์กรงดเหล้าและเครือข่ายกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ ซึ่งมีการอบรมทักษะการทำงานทางสังคม เช่น ทักษะการเก็บข้อมูล ทักษะการจับประเด็น ทักษะการบันทึกข้อมูล ทักษะการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต การแลกเปลี่ยนสถานการณ์เยาวชนและได้เข้าร่วมรับฟังสถานการณ์การดำเนินงานทางสังคมของกลุ่มภาคีเครือข่ายในประเด็นด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เด็กและเยาวชน ประเด็นพลังงาน ซึ่งกลุ่มคนรุ่นใหม่ใจอาสาได้มีบทบาทในการช่วยดำเนินงานบ่อยครั้ง เช่น เป็นทีมกองเลขาบันทึก การประชุม ประสานงาน และจัดทำสื่อนำเสนอข้อมูล เป็นต้น

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาทีมแกนนำเยาวชนคนรุ่นใหม่ ใจอาสาพบว่า การเข้าร่วมเรียนรู้กับภาคีเครือข่ายประชาสังคม ทำให้ทีมคนรุ่นใหม่ได้ทราบสถานการณ์ปัญหาในด้านต่างๆ เช่น สถานการณ์สิ่งแวดล้อม สถานการณ์เด็กเยาวชน สถานการณ์การขับเคลื่อนงานทางสังคมระดับจังหวัด รวมถึงแนวทางการทำงาน ของแต่ละภาคีเครือข่ายซึ่งดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละประเด็น และพบว่าเยาวชนอีกส่วนหนึ่งซึ่งเป็นคนทำงานทางสังคมรุ่นใหม่ในองค์กรเครือข่ายต่าง ๆ มีบทบาทในการทำงานในองค์กรเพิ่มขึ้น และมีเยาวชนอีกไม่น้อยที่กำลังศึกษาอยู่แต่มีความสนใจงานทางสังคม เข้ามาร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อยู่บ่อยครั้งทั้งการประชุม งานรณรงค์ เป็นต้น

ตัวอย่างบทบาทของเยาวชนในการร่วมดำเนินงานกับองค์กรทางสังคม เช่น

เครือข่ายองค์กรชุมชนอ่าวบ้านดอน

กลุ่มเยาวชนรักษ์พุมเรียง มีบทบาทในการทำงานทางสังคมร่วมกับแกนนำเครือข่ายองค์กรชุมชนอ่าวบ้านดอนในกิจกรรมอนุรักษ์ เช่น เก็บขยะริมอ่าวบ้านดอน , ค่ายเยาวชน และช่วยงานรณรงค์อื่น ๆ ตามกิจกรรมของพื้นที่ จากการดำเนินงานพบว่า เยาวชนเกิดการเรียนรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรในเขตอ่าวบ้านดอน เกิดปฏิบัติการเพื่อร่วมดูแลรักษาพื้นที่แหล่งทรัพยากรร่วมกับแกนนำในชุมชน

คนรุ่นใหม่ ใจอาสา (เครือข่ายองค์กรเหล่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี)

กลุ่มคนรุ่นใหม่ ใจอาสา เป็นกลุ่มเยาวชนที่รวมตัวกันเพื่อดำเนินงานเกี่ยวกับการณรงค์ การเพื่อเก็บข้อมูล และเฝ้าระวังการกระทำผิดตาม พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่ ออกแบบและร่วมรณรงค์งดเหล้า – บุหรี่ในเทศกาลสำคัญต่าง ๆ เช่น งานสวดมนต์ข้ามปี , งานวันเด็ก , เทศกาลสงกรานต์ , งานลอยกระทง , รณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษา

การขยายเครือข่ายคนรุ่นใหม่ ใจอาสา ผ่านการจัดค่ายคนรุ่นใหม่ ใจอาสามาแล้ว 2 รุ่น เพื่อให้ความรู้เท่าทันต่อกลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจน้ำเมา และบุหรี่ มีเครือข่ายคนรุ่นใหม่ใน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอท่าชนะ , อำเภอไชยา , อำเภอเมือง และ อำเภอเวียงสระ จากการดำเนินงาน พบว่า คนรุ่นใหม่ไม่ตกเป็นเหยื่อกลยุทธ์ทางการตลาดของบริษัทแอลกอฮอล์ – บุหรี่ , สามารถ แยกแยะการกระทำผิดของร้านค้า และส่งต่อข้อมูลความผิดไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามกฎหมาย , ออกแบบการรณรงค์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของเทศกาลต่าง ๆ ใน การลด ละ เลิกบุหรี่ และแอลกอฮอล์

เครือข่ายปกป้องเกาะแห่งชีวิต สมุย พะงัน เต่า และหมู่เกาะอ่างทอง และเครือข่าย พลเมืองอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คนรุ่นใหม่มีบทบาทในการสืบค้นข้อมูลด้านพลังงานปิโตรเลียมภายในจังหวัดสุราษฎร์ธานี กรณีการสัมปทานแหล่งปิโตรเลียมบริเวณหมู่เกาะอ่างทอง รอบอ่าวไทยและในพื้นที่อำเภอท่าฉาง รวมถึงการสื่อสารข้อมูลผ่านสื่อสาธารณะต่าง ๆ เช่น ตัดต่อวิดีโอเพื่อเสนอข่าว – กิจกรรม , ส่งข้อมูล ผ่านเฟสบุ๊กในเพจหยุดทำลายเกาะแห่งชีวิต สมุย พะงัน เต่า และเป็นวิทยากรถ่ายทอดสถานการณ์ ในพื้นที่ จากการดำเนินงานพบว่า คนรุ่นใหม่เป็นแกนนำด้านการค้นหาข้อมูล เพื่อนำเสนอต่อสื่อ สาธารณะเป็นกระบอกเสียงสำคัญในการสื่อสารสถานการณ์ด้านพลังงานในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

กลุ่มคนรุ่นใหม่เข้าร่วมดำเนินงานขับเคลื่อนเรื่องที่ดิน

แกนนำกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีความสนใจประเด็นเรื่องที่ดิน ได้มีบทบาทในการจัดทำฐานข้อมูล เรื่องที่ดินในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี จัดทำฐานข้อมูลเรื่องการจัดการที่ดินที่เป็นธรรมร่วมกับกลุ่ม ผู้ใหญ่ในเครือข่าย ตั้งกลุ่มเรียนรู้เพื่อศึกษาข้อมูลสถานการณ์ทางสังคม รวมถึงจัดกิจกรรมบทเพลง สร้างสรรค์โดยกลุ่มเยาวชนเพื่อเป็นสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูล และให้ความรู้กับพี่น้อง ประชาชนด้วย

การสรุปบทเรียนของคนรุ่นใหม่ใจอาสาพบว่าการปฏิบัติการเรียนรู้ตลอดช่วงเวลา 2 ปีที่ผ่านมา นั้น ทำให้แกนนำได้ค้นพบเป้าหมายในการทำงาน มีความสนใจในการทำงานเพื่อพัฒนาสังคม ค้นพบความชอบและภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการทำงานเพื่อสังคมในส่วนของเครือข่าย การทำงานทางสังคมกลุ่มเยาวชนพบว่าเครือข่ายองค์กรต่าง ๆ มีเป้าหมาย กระบวนการทำงานและ

มีบทเรียนการทำงาน ที่เป็นประโยชน์ส่งผลดีต่อสังคม สามารถนำมาเป็นบทเรียนปรับใช้ในการทำงานทางสังคมได้ดี เป็นบทเรียนที่เกิดขึ้นท่ามกลางสถานการณ์จริงของแต่ละประเด็นนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

สิ่งที่พบทำให้กลุ่มคนรุ่นใหม่มีความสนใจจะเรียนรู้บทเรียนการทำงานทางสังคมของกลุ่มเครือข่ายองค์กรทางสังคมที่ดำเนินงานในประเด็นต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในการดำเนินงาน สามารถพัฒนาศักยภาพของคนรุ่นใหม่ในการทำงานเพื่อสังคมอย่างมีประสิทธิภาพด้วยความตั้งใจของกลุ่มคนรุ่นใหม่ประกอบกับการได้ช่วยงานในเครือข่ายภาคประชาสังคมอยู่บ่อยครั้ง ทำให้กลุ่มเยาวชนและทีมที่ปรึกษาจึงมีความสนใจจะนำกระบวนการงานวิจัยมาใช้ในการจัดระบบการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพ จึงได้ร่วมกันพัฒนาข้อเสนอของงานวิจัยโครงการศึกษารูปแบบและแนวทางในการพัฒนาศักยภาพคนรุ่นใหม่ขององค์กรภาคประชาสังคม ในการทำงานทางสังคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมุ่งหวังว่า เยาวชนคนรุ่นใหม่จะได้มีการพัฒนาศักยภาพทักษะการทำงาน พัฒนาตนเองและทีมในการทำงานทางสังคม เกิดการขยายเครือข่ายคนรุ่นใหม่ใจอาสา ในการทำงานทางสังคมตั้งแต่ในระดับพื้นที่ถึงในระดับจังหวัด เกิดการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กร ภาคี ภาคประชาสังคมและกลุ่มเครือข่ายคนรุ่นใหม่ใจอาสาในการทำงานสังคม ซึ่งสามารถดำเนินงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถร่วมสร้างสรรค์พัฒนาชุมชน สังคมให้เกิดความเข้มแข็งน่าอยู่ต่อไป

คำถามการวิจัย

รูปแบบการพัฒนาเยาวชนใจอาสา ในองค์กรภาคประชาสังคมจังหวัดสุราษฎร์ธานี ควรเป็นอย่างไร ?

นิยามศัพท์

- เด็ก คือ คนที่มีอายุน้อย หรือผู้เยาว์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คือ ผู้ซึ่งอายุไม่ครบ 18 ปีบริบูรณ์และยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส หรือบุคคลอายุเกิน 7 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่เกิน 14 ปีบริบูรณ์ หรือบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีลงมา หรือบุคคลที่มีอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์
- เยาวชน คือ บุคคลที่มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๔ ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง ๑๘ ปีบริบูรณ์ และไม่ใช่ผู้บรรลุนิติภาวะแล้วจากการจดทะเบียนสมรส
- จิตอาสา หรือ จิตสาธารณะ (public consciousness หรือ Public mind) หมายถึง จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม เพราะคำว่า “สาธารณะ” คือ สิ่งที่มีได้เป็นของผู้หนึ่งผู้ใด จิตสาธารณะจึงเป็นความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของในสิ่งที่เป็นสาธารณะ ในสิทธิและ

- หน้าที่ที่จะดูแล และ บำรุงรักษาร่วมกัน จิตของคนที่ยุ่จักความเสียสละ ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม จะช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ช่วยกัน พัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคม เช่น การช่วยกันดูแลรักษาสิงแวดล้อม โดยการไม่ทิ้งขยะลงใน แหล่งน้ำ การดูแลรักษาสาธารณสมบัติ เช่น โทรศัพท์สาธารณะ หลอดไฟฟ้าที่ให้ความ สว่างตามถนนหนทาง แม้แต่การประหยัดน้ำ ประปา หรือไฟฟ้า ที่เป็นของส่วนรวม โดย ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ตลอดจนช่วยกันดูแลรักษา ให้ความช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ ได้ยาก หรือผู้ที่ร้องขอความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ ตลอดจนร่วมมือกันกระทำเพื่อไม่ให้ เกิดปัญหา หรือช่วยกันแก้ปัญหา แต่ต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม
- เยาวชนจิตอาสา คือ เยาวชนที่มีความเสียสละในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ช่วยพัฒนาแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคม
 - ประชาสังคม (Civil Society) คือ แนวคิดที่มีเป้าหมายเพื่อการมีสังคมและชุมชนที่ เข้มแข็ง ด้วยเป็นแนวคิดที่กว้าง จึงมีผู้ให้คำนิยามไว้มากหลาย โดยทั่วไปประชาสังคม หมายถึง พื้นที่หรือส่วนของสังคมที่มีประชาชนเป็นผู้แสดงบทบาทหลัก พื้นที่ดังกล่าวจึง ไม่ใช่ภาครัฐ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่โดยมีกฎหมายรองรับ และภาครัฐกิจเอกชนที่เน้น ดำเนินงานโดยมุ่งแสวงหาผลกำไรในพื้นที่ประชาสังคม ประชาชนทั่วไปเป็นผู้มีบทบาท สำคัญในการดำเนินการที่เป็นอิสระจากภาครัฐ และอยู่นอกบริบทการแข่งขันทาง การเมือง ซึ่งกลุ่มและผู้กระทำการทางสังคม อาจมีวัฒนธรรม วิถีชีวิต วิถีคิดอัน หลากหลายมาร่วมกันในกิจกรรมที่มีเป้าหมายเพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูล ตกเถียง แลกเปลี่ยนความคิด สร้างเอกลักษณ์และความเห็นร่วมกัน รวมถึงต้องมีจุดมุ่งหมาย ร่วมในการพิทักษ์หรือเพิ่มพูนผลประโยชน์สาธารณะบางประการให้กับสังคม โดย ลักษณะของพื้นที่ดังกล่าวสามารถเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับพื้นที่ทางการเมือง และทาง เศรษฐกิจซึ่งส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจระหว่างสามพื้นที่ดังกล่าวนี้ด้วย
 - รูปแบบ คือ สิ่งของหรือวิธีการดำเนินงานที่เป็นต้นแบบอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อเป็น แนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำเป็นตัวอย่างเพื่อการเลียนแบบ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรวบรวมฐานข้อมูลองค์กรภาคประชาสังคมที่ดำเนินงานในจังหวัดสุราษฎร์ธานี 4 ประเด็นหลัก คือ ประเด็นทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประเด็นพลังงาน ประเด็น เด็กและเยาวชน ประเด็นสิทธิชุมชนกับการจัดการที่ดิน
2. เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาและส่งเสริมบทบาทของกลุ่มเยาวชนในการทำงานทางสังคม

3. เพื่อสร้างเครือข่ายเยาวชนใจอาสาในการทำงานร่วมกันเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี
4. เพื่อประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาส่งเสริมบทบาทของเยาวชนใจอาสาในการทำงาน ร่วมกับองค์กรภาคประชาสังคมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเยาวชนที่ทำงานในองค์กรภาคประชาสังคมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เยาวชนที่เป็นอาสาสมัครในมูลนิธิป่า - ทะเลเพื่อชีวิต เครือข่ายปกป้องเกาะแห่งชีวิต เกาะสมุย พะงัน เกาะเต่า หมู่เกาะอ่างทอง เครือข่ายพลเมืองอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดสุราษฎร์ธานี เครือข่ายองค์กรงดเหล้าจังหวัดสุราษฎร์ธานี เครือข่ายที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี เครือข่ายผู้บริโภค จังหวัดสุราษฎร์ธานี โครงการบัณฑิตรักษ์ถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. กระบวนการเตรียมทีม
 - ประชุมชี้แจงโครงการ
 - ประชุมทีมวิจัยประจำเดือน
2. กระบวนการศึกษาบทเรียนกระบวนการสร้างและพัฒนาคนรุ่นใหม่
 - เก็บรวบรวมสถานการณ์ปัญหาของชุมชนและข้อมูลองค์กรทางสังคมจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในแต่ละพื้นที่
 - ศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนแนวคิดประสบการณ์ การพัฒนาคนรุ่นใหม่
 - ศึกษาบทเรียนการสร้างและพัฒนาคนรุ่นใหม่ ในแต่ละประเด็น แต่ละเครือข่าย
3. กระบวนการออกแบบ
 - เวทีการหนุนเสริมศักยภาพให้กับคนรุ่นใหม่ เช่น ทักษะให้อบรม การเก็บข้อมูล ถอดบทเรียน การจัดการความรู้ การสื่อสาร และการเติมความรู้ / วิถีคิด / ข้อมูลสถานการณ์ทางสังคม
 - เวทีออกแบบการพัฒนากระบวนการทำงานของคนรุ่นใหม่ในแต่ละองค์กร
 - คนรุ่นใหม่ทดลองปฏิบัติการ
 - เวทีติดตามผลการปฏิบัติงาน และการสนับสนุนกลุ่มเยาวชน

ตามรูปแบบการสร้างและพัฒนาคนรุ่นใหม่ ในแต่ละประเด็น

4. กระบวนการสรุปผลการดำเนินงาน

- เวิร์ดสรุปผลรูปแบบการพัฒนาคนรุ่นใหม่ ในแต่ละประเด็น
 - จัดทำเอกสารสรุปผลการดำเนินงาน(รายงานความก้าวหน้า/รายงานฉบับสมบูรณ์)
5. กระบวนการนำเสนอผลการดำเนินงาน
- เวิร์ดนำเสนอผลการดำเนินงานของกลุ่มคนรุ่นใหม่ในระดับเครือข่าย ต่อองค์กรภาคประชาสังคมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลเชิงวิจัย

1. มีฐานข้อมูลกลุ่มองค์กรภาคประชาสังคมที่ดำเนินงาน 4 ประเด็นหลักในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เกิดรูปแบบการสร้างและพัฒนาคนรุ่นใหม่ในการทำงานทางสังคม

ผลเชิงพัฒนา

1. เกิดกลุ่มเยาวชนแกนนำคนรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพในการทำงานทางสังคม
2. เกิดการขยายเชื่อมโยงเครือข่ายคนรุ่นใหม่ในการทำงานทางสังคมตั้งแต่ในระดับพื้นที่ถึงในระดับจังหวัด
3. เกิดการประสานความร่วมมือ ยกกระดับการทำงานทางสังคมระหว่างเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคมและกลุ่มเครือข่ายคนรุ่นใหม่ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

รายชื่อทีมวิจัย

1. นางสาวธัญวรัตน์	ฐิตะโชติการ	หัวหน้าโครงการ
2. นางสาวกรรณิการ์	แพแก้ว	ทีมวิจัย
3. นางสาวปิยะวรรณ	ดิษยนาม	ทีมวิจัย
4. นางสาวนิสรัตน์	บุญอ่อน	ทีมวิจัย
5. นางสาวสุกัญญา	เชาว์พรหม	ทีมวิจัย
6. นางสาวทิพวรรณ	วรรณดี	ทีมวิจัย
7. นายชำนาญวิทย์	เมืองนิเวศ	ทีมวิจัย
8. นางสาวเหมือนฝัน	คงช่วย	ทีมวิจัย
9. นางสาวชยาพร	สะน่อม่วง	ทีมวิจัย
10. นางสาวภัทรียา	กลิ่นคล้าย	ทีมวิจัย
11. นายนพดล	ยาจิตร	ทีมวิจัย
12. นางสาวนัฐาพันธ์	แสงทับ	ทีมวิจัย

ที่ปรึกษาโครงการ

- | | | |
|-----------------|-------------|--|
| 1. นายสมชาย | มโนธรรม | ที่ปรึกษามัชฌมาศุภาพจังหวัดสุราษฎร์ธานี |
| 2. นายปรีชา | จันทร์ภักดี | ที่ปรึกษาเครือข่ายที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี |
| 3. นายประวิณ | จุลภักดี | ผู้ประสานงานมูลนิธิป่าทะเลเพื่อชีวิต |
| 4. นางสาววิภาดา | वासินธุ์ | ที่ปรึกษาเครือข่ายภัยพิบัติจังหวัดสุราษฎร์ธานี |

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.1 สภาพพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จังหวัดสุราษฎร์ธานีตั้งอยู่ฝั่งตะวันออกของภาคใต้ โดยมีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ 6 ของประเทศ และอันดับ 1 ของภาคใต้ โดยมีจังหวัดที่มีอาณาเขตติดกัน ดังนี้ คือ ด้านเหนือ ติดกับจังหวัดระนอง จังหวัดชุมพร และอำเภอไทย ด้านใต้ ติดกับจังหวัดกระบี่และจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านตะวันออก ติดกับจังหวัดนครศรีธรรมราชและอำเภอไทย ด้านตะวันตก ติดกับจังหวัดพังงา โดยทะเลฝั่งอ่าวไทยนั้นมีชายฝั่งยาวประมาณ 156 กิโลเมตร โดยมีเกาะที่อยู่ภายใต้เขตการปกครองของจังหวัด ได้แก่ เกาะสมุย เกาะพะงัน และหมู่เกาะอ่างทองและยังมีเกาะน้อยใหญ่อีกมากมาย จึงได้ชื่อว่าเมืองร้อยเกาะ

1.2 ภูมิประเทศและภูมิอากาศ

จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีสภาพภูมิประเทศที่หลากหลาย ได้แก่ ภูมิประเทศแบบที่ราบชายฝั่งทะเล ที่ราบสูง รวมทั้งภูมิประเทศแบบภูเขาซึ่งกินพื้นที่ของจังหวัดถึงร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยมีทิวเขาภูเก็จทอดตัวในแนวทิศเหนือจรดทิศใต้ของจังหวัด และมีลุ่มน้ำที่สำคัญ คือ ลุ่มน้ำตาปี ไชยา ท่าทอง เป็นต้น ด้านตะวันออกเป็นฝั่งทะเลอ่าวไทย มีเกาะน้อยใหญ่ ส่วนด้านตะวันตกมีลักษณะเป็นภูเขาสูง มีแม่น้ำสายสำคัญ คือ แม่น้ำตาปี

จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดมาจากมหาสมุทรอินเดีย รวมทั้งมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดผ่านอ่าวไทย ดังนั้น จึงทำให้จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีช่วงฤดูฝนยาวนาน ช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนพฤษภาคมจนถึงเดือนมกราคม โดยจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 21.16 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 34.51 องศาเซลเซียส และปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 129.59 มิลลิเมตร

1.3 การปกครองส่วนภูมิภาค

จังหวัดสุราษฎร์ธานีแบ่งการปกครองออกเป็น 19 อำเภอ 131 ตำบล 1,028 หมู่บ้าน ซึ่งมีรายชื่ออำเภอ ดังนี้ อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี อำเภอกาญจนดิษฐ์ อำเภอดอนสัก อำเภอเกาะสมุย อำเภอเกาะพะงัน อำเภอไชยา อำเภอท่าชนะ อำเภอกิ่วขันนิคม อำเภอบ้านตาขุน อำเภอพนม อำเภอท่าฉาง อำเภอบ้านนาสาร อำเภอบ้านนาเดิม อำเภอเคียนซา อำเภอเวียงสระ อำเภอพระแสง อำเภอพุนพิน อำเภอชัยบุรี อำเภอวิภาวดี



(ที่มา : th.wikipedia.org/wiki/จังหวัดสุราษฎร์ธานี , วันที่สืบค้น : 6 มิถุนายน 2557)

สถานการณ์เยาวชนในประเทศไทย

สถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนในสังคมไทยยุคปัจจุบัน ได้ทวีความรุนแรงสูงมากขึ้นเกือบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการมีทัศนคติและพฤติกรรมเบี่ยงเบน เห็นห่างศาสนาที่มีค่านิยมแบบบริโภคนิยมอย่างฟุ่มเฟือย การทะเลาะวิวาท ดิตยาเสพติด การเสพสื่อลามกอนาจาร ดิตเกมส์ ฯลฯ ซึ่งปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และขาดความรู้ความเข้าใจในการคุมกำเนิดและป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่มเด็กและเยาวชนไทย ก็เป็นอีกปัญหาหนึ่ง ที่มีแนวโน้มรุนแรงและหนักหน่วงจนน่าตกใจ ซึ่งปัจจัยหนึ่งมาจากการแพร่ระบาดของสื่อที่ไม่เหมาะสมหรือลามก อนาจารผ่านทางสื่อแต่ละประเภท จนทำให้เด็กและเยาวชนไทยซึ่งขาดภูมิคุ้มกันในการบริโภคสื่อ มีการเลียนแบบพฤติกรรมและนำไปสู่ปัญหาดังกล่าว

ปัญหาเด็กและเยาวชนตั้งครร์มก่อนวัยอันควร ย่อมปฏิเสธไม่ได้ว่า ปัจจัยหนึ่ง มาจากความไม่สมดุลของครอบครัว เนื่องจากครอบครัวจำนวนไม่น้อย ขาดความรู้ความเข้าใจ เรื่องเพศศึกษา จึงไม่สามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับบุตรหลานได้อย่างเหมาะสม สำหรับบางครอบครัวได้ผลึกภาระหน้าที่การให้ความรู้ด้านเพศศึกษาไปให้แก่ครู อาจารย์ หรือผู้อื่นสอนแทน ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นเพราะมีทัศนคติว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องน่าอับอาย ต้องปกปิดไม่สมควรพูดอย่างเปิดเผย หรือเข้าใจว่าการสอนเรื่องเพศศึกษาให้แก่ลูกหลานในครอบครัวอาจเป็นดาบสองคม นอกจากนั้น การไม่มีเวลา

ดูแลพูดคุยให้คำแนะนำปรึกษากับลูกหลาน เพราะห่วงเรื่องเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพเป็นหลัก (งานคือเงิน เงินคืองาน บันดาลสุข) ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว การให้ความรู้หรือคำแนะนำที่ถูกต้องเรื่องเพศศึกษานั้น ผู้ปกครองในครอบครัวสามารถให้ความรู้กับลูกหลานได้ใกล้ชิดกว่าคนอื่น และเด็กจะเชื่อฟังมากกว่า เมื่อเกิดการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรหรือยังไม่พร้อมนั้น ปัญหาในส่วนอื่นๆ ย่อมตามมาอีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการเสียอนาคตที่ดีในชีวิตของทั้งฝ่ายชายและหญิง ปัญหาครอบครัวแตกแยก ปัญหาการทำแท้ง การเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การเลี้ยงลูกที่ไม่ถูกวิธี เพราะตัวพ่อแม่เด็กเอง ไม่มีวุฒิภาวะในการอบรมเลี้ยงดู การทอดทิ้งลูกให้เป็นลูกกำพร้า ซึ่งเด็กที่ถูกทอดทิ้งเหล่านั้น ล้วนมีความเปราะบางทางสภาพจิตใจ และอาจกลายเป็นปัญหาเรื้อรังของสังคมที่ไม่สามารถคลายปมให้หลุดได้

จากผลการศึกษาสถิติด้านสาธารณสุขพบว่า ในระหว่างปี พ.ศ. 2544-2552 วัยรุ่นมีการตั้งครรภ์ก่อนวัย เพิ่มขึ้นจาก 10% มาเป็น 40% และจากการสำรวจ ในช่วง 7 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2543 - 2553 พบว่า ช่วงอายุการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร มีแนวโน้มลดลงด้วย โดยพบว่าเด็กอายุ 10 ปี มีการตั้งครรภ์สูงถึง 60 คน และเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี คลอดบุตรจำนวน 55,648 คน ซึ่งเป็นตัวเลขที่สำรวจเฉพาะในโรงพยาบาลของรัฐเท่านั้น

การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของเด็กและเยาวชน ถือเป็นปัญหาใหญ่และเป็นเรื่องหนักใจของทั้งคุณพ่อคุณแม่ของเด็ก และรวมถึงตัวเด็กเอง เพราะโดยปกติแล้วเด็กวัยรุ่นในช่วงอายุ 10-20 ปี ยังไม่พร้อมต่อการเป็นพ่อแม่คน ทั้งทางด้านเสถียรภาพทางการเงิน และวุฒิภาวะทางอารมณ์ ตลอดจนการดูแลรับผิดชอบหรือการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งนักวิชาการด้านสาธารณสุขและนักจิตวิทยาเด็กและวัยรุ่นหลายท่าน ได้นำเสนอวิธีการป้องกันไม่ให้วัยรุ่นตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร คือ การให้ความรู้ การคุมกำเนิด การจัดทบทวนระเบียบหรือกติกาภายในครอบครัว

กล่าวโดยสรุป การป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของเด็กและเยาวชน ต้องเริ่มจากตัวเด็กเองที่ต้องพยายามขัดเกลาตัวเองให้มีวุฒิภาวะที่เหมาะสมตามช่วงวัย รู้จักการยับยั้งชั่งใจและมีสติในการดำเนินชีวิต พ่อแม่บุคคลในครอบครัว หรือสังคมแวดล้อมต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาและบ่มเพาะวุฒิภาวะให้แก่เด็กและเยาวชน ในส่วนของภาครัฐ ต้องมีความจริงจังในการป้องกันและแก้ไขปัญา โดยเฉพาะการแพร่ระบาดของสื่อลามกหรือสื่อที่ล่อแหลมไม่เหมาะสมที่มีการเผยแพร่ผ่านทางสื่อประเภทต่างๆ รวมถึงสถานที่ล่อแหลมทางเพศ หรือสิ่งยั่วยุพฤติกรรมทางเพศ สิ่งเหล่านี้รัฐบาลต้องปราบปรามจับกุมและลงโทษผู้กระทำความผิดโดยการบังคับใช้กฎหมายอย่างเด็ดขาดจริงจังและต่อเนื่อง หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องต้องเร่งขยายหรือเปิดพื้นที่สื่อดีให้กว้างขวางและแพร่หลายในสังคมไทย อีกทั้งเร่งปรับปรุงพัฒนากฎหมายให้ทันสมัยกับสถานการณ์

ปัญหาเพื่อสร้างสังคมที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์ให้แก่เด็กและเยาวชน เชื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติไทย ต่อไป...

(ที่มา : <http://406dmsu.exteen.com/20120219/entry-1> , วันที่สืบค้น 9 พฤษภาคม 2557)

ผลของการดื่มสุราต่อสุขภาพ

ผู้ที่ดื่มสุราเรื้อรังจะมีอายุเฉลี่ยสั้นลง 10-14 ปี แต่ถ้าดื่มตามกำหนดอายุเฉลี่ยจะยาวกว่าคนที่ไม่ได้ดื่ม โดยเฉพาะเมื่อเริ่มดื่มเมื่อมีปัจจัยเสี่ยงต่อโรคหัวใจ บางคนแนะนำให้ดื่มหลังอายุ 60 ปี ถ้าได้ดื่มเกินขนาดอาจจะทำให้เสียชีวิต หากคุณดื่มสุราเป็นประจำมากเกินไปอาจจะก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพดังนี้

ความดันโลหิตสูงและโรคหัวใจ

ผู้ที่ดื่มมากกว่า 3 หน่วยสุราทุกวันจะมีโอกาสความดันโลหิตสูงโดยเฉพาะผู้สูงอายุหากดื่มมากความดันก็จะสูง ยิ่งดื่มมากยิ่งสูงมาก เมื่อความดันโลหิตสูงก็เป็นปัจจัยเสี่ยงทำให้เกิดโรคหัวใจและโรคหลอดเลือดสมอง ผู้ที่ดื่มครั้งละมากกว่า 8 หน่วยสุราต่อครั้งจะมีโอกาสเป็นโรคหัวใจมากกว่าคนปกติ 2 เท่า ผู้ที่ดื่มสุราเป็นปริมาณมากและเรื้อรังจะมีโอกาสเป็นโรคหัวใจวาย

จากการศึกษาผู้ป่วยเป็นจำนวนมากพบว่าหากดื่มสุราขนาดปานกลางดังกล่าว จะมีอัตราการตายจากโรคหัวใจน้อยกว่าผู้ที่ดื่มมากและผู้ที่ไม่ดื่มสุรา การจะให้ลดอัตราการตายควรจะดื่มเมื่ออายุมากกว่า 65 ปีและมีปัจจัยเสี่ยงต่อโรคหัวใจ ชนิดของสุราที่ลดอัตราการตายได้ดีคือพวกไวน์ทั้งนี้ อาจจะเนื่องจากผู้ที่ดื่มไวน์มักจะสูบบุหรี่น้อยกว่าพวกที่ดื่มสุราอย่างอื่น และได้รับสารอาหารครบถ้วนกว่า มีคำอธิบายว่าทำไมสุราจึงลดอัตราการเกิดโรคหัวใจโดยปกติแล้วการเกิดหลอดเลือดหัวใจตีบตันจะต้องมี 1 การที่หลอดเลือดแดงตีบ 2 มีลิ้มเลือดอุดหลอดเลือดแดง 3 ลิ้มเลือดทำให้เลือดไปเลี้ยงกล้ามเนื้อหัวใจไม่พอ สุราจะช่วยโดยป้องกันการหดตัวของหลอดเลือด ป้องกันการแข็งตัวของลิ้มเลือด และทำให้ลิ้มเลือดละลายเร็ว

แต่อย่างไรก็ตามท่านต้องชั่งน้ำหนักให้ดีว่าประโยชน์และโทษอันไหนมากกว่ากัน หากดื่มมากเกินไปเสี่ยงต่อโรคกระเพาะ ตับแข็ง อุบัติเหตุ สำหรับท่านที่ไม่ได้ดื่มอยู่แล้วแนะนำว่าไม่ควรดื่ม เพราะมีอีกหลายวิธีที่จะป้องกันโรคหัวใจ สำหรับท่านที่ดื่มก็แนะนำให้ลดปริมาณลงเท่าที่กำหนด

ผลของสุราต่อการทำงานของสมอง

ผู้สูงอายุจะมีปัญหาเรื่องความจำและความคิดอ่าน หากดื่มสุราจะทำให้สมองฝ่อก่อนวัย โดยเฉพาะสมองส่วนหน้า frontal lobes ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับความคิดอ่าน ผู้สูงอายุมักจะมีปัญหาเรื่องการทรงตัว การดื่มสุราก็จะทำให้การทรงตัวเสียมากขึ้นจึงหกล้มมากขึ้น

น้ำหนักเกิน

สุราก็มีพลังงาน เช่นเบียร์หนึ่งแก้วจะให้พลังงาน 95 กิโลแคลอรี หากคุณอ้วนคุณก็จะมีปัจจัยเสี่ยงต่อโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง

อุบัติเหตุ

คนที่ดื่มสุรามักจะเกิดอุบัติเหตุทั้งที่บ้าน ที่ทำงานและบนท้องถนน และเป็นสาเหตุของอุบัติเหตุมากกว่าครึ่ง เมื่อคุณดื่มสุรามากกว่า 2 หน่วยก็ทำให้ความสามารถในการขับ**รื้อดลง** ผู้ที่ดื่มสุราหนึ่งหน่วยจะเพิ่มความเสี่ยงเป็นสองเท่า ผู้ที่ดื่ม 4 หน่วยสุราจะเพิ่มความเสี่ยง 7 เท่า นอกจากนั้นผู้ที่ดื่มสุราอาจจะทำให้เกิดความรุนแรงภายในบ้าน

โรคตับ

สุราทำให้เกิดโรคตับได้หลายอย่าง เช่นไขมันจับที่ตับ Fatty liver พบได้บ่อยเมื่อเลิกสุราก็จะกลับมาปกติ ตับอักเสบ พบว่าร้อยละ 10-35 ของผู้ดื่มสุรามากจะเป็นตับอักเสบ ร้อยละ 10-20 จะเป็นตับแข็ง ผู้ที่ดื่มสุราและไม่ค่อยรับประทานอาหารจะมีโอกาสเป็นตับแข็งสูงและมะเร็งตับ การรักษาที่ดีที่สุดคือการอดสุรา ผู้ที่มีไขมันเกาะที่ตับหรือตับอักเสบจะกลับสู่ปกติ ส่วนผู้ที่ตับแข็งคุณภาพชีวิตจะดีขึ้นหลังจากอดสุรา มีรายงานว่าต้องให้สารอาหารคาร์โบไฮเดรตให้พอ ให้สาร polyunsaturated lecithin (PUL)(ซึ่งสกัดจากถั่วเหลือง)ให้เพียงพอเพราะสารนี้จะไปลด scar นอกจากนั้นควรจะได้สาร S-adenosyl-l-methionine (SAM) ซึ่งกล่าวว่าจะลดการอักเสบของตับ

มะเร็งระบบอื่น

ได้แก่มะเร็งปาก ปอด หลอดอาหาร ตับอ่อน และคอหอยสูบบุหรี่จะเพิ่มความเสี่ยงเพิ่มขึ้นระบบทางเดินอาหาร

หากดื่มเกินขนาดอาจจะทำให้ปวดท้อง เป็นโรคกระเพาะอาหารอักเสบ

ผลของสุรากับการทำงานของสมองและการนอนหลับ

สุราจะมีผลต่อสมองทุกส่วน ทำให้เกิดอาการซึมเศร้า สับสน บางรายอาจจะทำให้เกิดโรคจิต และหลอดเลือดสมองแตกการนอนหลับเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสิ่งมีชีวิต ผลของสุราต่อการนอนหลับแบ่งออกเป็น

ผลของสุราต่อผู้ที่ไม่ได้เป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง ผู้ที่ดื่มสุราก่อนนอนจะทำให้หลับง่ายขึ้นเนื่องจากกดประสาทของสุรา หลังจากนอนไปหนึ่งชั่วโมงก็จะมีอาการตื่นบ่อยและหลับยากโดยเฉพาะผู้สูงอายุ จะเกิดอาการได้ง่ายและมากกว่าคนหนุ่ม และเมื่อตื่นมาการทรงตัวจะไม่ดีทำให้ล้มลงกระดูกหักได้ง่าย ผู้ป่วยกลุ่มนี้จะเพื่อยและง่วงในตอนกลางวัน สำหรับผู้ที่ดื่มสุราก่อนนอน 6 ชั่วโมงผู้ป่วยจะตื่นได้ง่ายและหลับยาก

ผลของสุราต่อผู้ที่เป็นพิษสุราเรื้อรัง ผู้ป่วยกลุ่มนี้จะมีปัญหาเรื่องการนอนมาก นอนหลับยาก ตื่นบ่อย คุณภาพของการนอนไม่ดีทำให้อ่อนเพลียในเวลากลางวัน หากผู้ป่วยดื่มสุรามากเกินไปจะ เกิดอาการลงแดง alcohol withdrawal syndrome จะนอนไม่หลับ หรือช่วงสั้นๆ เกิดภาพหลอน

ผลต่อฮอร์โมน

สุราทำให้มีการสร้าง estrogen (ฮอร์โมนเพศหญิง) สูงจึงเป็นสาเหตุให้เกิดสมรรถภาพทางเพศลดลง

ผลต่อกล้ามเนื้อและกระดูก

ผู้ที่ดื่มสุรานานจะทำให้เกิดโรคกระดูกจาก กล้ามเนื้อริบ คั้นบริเวณผิวหนัง

ผู้หญิงกับการดื่มสุรา

ผู้หญิงไม่ควรดื่มสุราเนื่องจากผู้หญิงจะมีระดับสุราและโรคแทรกซ้อนมากกว่าผู้ชายเมื่อดื่มสุราปริมาณเท่ากัน มีการศึกษาในสหรัฐพบว่าผู้หญิงร้อยละ 34 ดื่มสุรามากกว่า 12 หน่วยเมื่อเทียบกับผู้ชายดื่มซึ่งมีผู้ที่ดื่มร้อยละ 56 อายุที่ดื่มมากคือ 26-34 ปี คนท้องไม่ควรดื่มสุราเพราะจะทำให้เด็กเกิดมาน้ำหนักน้อย และมีปัญหาต่อสุขภาพเด็ก

ผลของสุราต่อสุขภาพผู้หญิงพบได้เหมือนกับผู้ชายแต่พบได้บ่อยกว่าและเป็นคนอายุน้อยกว่า โรคตับจะพบภายหลังดื่มไม่นานผู้หญิงจะเป็นโรคตับอักเสบได้เร็วและตายจากโรคตับแข็ง สมองของผู้หญิงที่ดื่มสุราจะมีขนาดเล็กกว่าผู้ที่ไม่ดื่ม ผลต่อหัวใจหากดื่มปริมาณ 1-2 หน่วยสุราก็สามารถป้องกันโรคหัวใจและหากดื่มมากก็จะมีโรคกล้ามเนื้อหัวใจวาย cardiomyopathy มีรายงานว่าผู้ที่ดื่มสุราจะเป็นมะเร็งเต้านมได้บ่อยกว่าผู้ที่ไม่ดื่ม มีรายงานว่าผู้หญิงที่ดื่มสุรามักจะเป็นเหยื่อของความรุนแรง เช่นการทุบตีทำร้ายร่างกาย การถูกข่มขืน

(ที่มา :http://www.siamhealth.net/public_html/Health/good_health_living/alcohol/alcohol_ba d.html)

ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชน

ศตวรรษที่ 21 ถือเป็นช่วงเวลาที่ทำท้าทายความสามารถของมนุษยชาติ เพราะเป็นยุคที่โลกต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และข้อมูลข่าวสารทุกอย่างก็ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงรอบตัวเราอีกต่อไป แค่เพียงคลิกที่ปลายนิ้ว เราก็สามารถก้าวข้ามพรมแดนไปได้ทุกซอกทุกมุมโลก ซึ่งแฉวงทางการศึกษาทั่วโลกต่างก้าวพ้นรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นการเรียนรู้ในแบบกระบวนทัศน์ใหม่ เรียกได้ว่าเป็นการจัดการศึกษายุคฐานแห่งเทคโนโลยี หรือ Technology Based Paradigm ในขณะที่ประเทศไทยได้เล็งเห็นความสำคัญและมุมมองของการเตรียมเด็กไทยสู่ศตวรรษที่ 21

- ประการแรก คือ มีทักษะที่หลากหลาย เช่น สามารถทำงานร่วมกับคนเยอะ ๆ ได้อย่างรวดเร็ว รับผิดชอบงานได้ด้วยตนเอง และรู้จักพลิกแพลงกระบวนการแก้ไขปัญหาได้
- ประการที่สอง คือ มองโลกใบนี้เป็นโลกใบเล็ก ๆ ไม่ได้จำกัดขอบเขตอยู่เฉพาะประเทศไทย เพื่อมองหาโอกาสใหม่ ๆ ที่มีอยู่อย่างมากมาย
- ประการที่สาม คือ เด็กไทยยุคใหม่ต้องมีทักษะด้านภาษา เพราะหากพูดหรือใช้แต่ภาษาไทยก็เหมือนกับมี "กะลา" มาครอบไว้

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ครูจะต้องปรับแนวทางการเรียนการสอน (pedagogy) โดยครูจะต้องทำให้เด็กรักที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต และมีเป้าหมายในการสอนที่จะทำให้เด็กมีทักษะชีวิต ทักษะการคิด และทักษะด้านไอที ซึ่งไอทีในที่นี้ไม่ได้หมายถึง ใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์เป็นหรือใช้อินเทอร์เน็ต แต่หมายถึงการที่เด็กรู้ว่า เมื่อเขาอยากรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งเขาจะไปตามหาข้อมูล (data) เหล่านั้นได้ที่ไหน และเมื่อได้ข้อมูลมาเด็กต้องวิเคราะห์ได้ว่าข้อมูลเหล่านั้นมีความน่าเชื่อถือเพียงใด และสามารถแปลงข้อมูลเป็นความรู้ (knowledge) ได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องเกิดจากการฝึกฝน ครูจะต้องให้เด็กได้มีโอกาสทดลองด้วยตนเอง

(ที่มา : <http://anongswu502.blogspot.com/> , วันที่สืบค้นข้อมูล 8 มิถุนายน 2557)

เด็กเยาวชน คนรุ่นใหม่กับการเตรียมความพร้อมในการมีงานทำ

ทีมวิจัยได้ศึกษาข้อมูลเรื่องการเตรียมความพร้อมของเด็กเยาวชน คนรุ่นใหม่ในประเทศไทย เกี่ยวกับเรื่องการเตรียมความพร้อมในการมีงานทำ พบข้อมูลที่น่าสนใจ คือ ประเทศไทยมีเด็ก 10 คนแต่ละรุ่นที่เกิดในปีเดียวกันเทียบอัตราส่วน 1 ต่อ 90,000 (จากข้อมูลของ สศช. จำนวนประชากรปี 2554 อายุ 6-18 ปี เฉลี่ยแต่ละปี จำนวน 887,976 คน) เด็กสิบคนนี้เดินทางไปบนเส้นทางการศึกษาได้ไกลใกล้แตกต่างกัน โดยจากจำนวนรวม 10 คนนั้นสามารถแบ่งเด็กออกเป็น 4 กลุ่มได้แก่

- ผู้เรียนไม่จบการศึกษาภาคบังคับ จำนวน 1 คน (ราวร้อยละ 9 ของประชากรที่เกิดปีเดียวกัน) เรียนไม่จบ ม.3 (ไม่จบแม้แต่การศึกษาภาคบังคับ)
- ผู้เรียนจบการศึกษาภาคบังคับ จำนวน 3 คน (ราวร้อยละ 28) เรียนจบ ม.3 แล้วเลิกเรียน หรือเรียนจบชั้น ม.4 - ม.5 แต่ไม่จบ ม.6 รวมถึงผู้เรียนสายอาชีพถึงชั้นปีที่ 1 หรือปีที่ 2
- ผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน (ร้อยละ 24) เรียนจบ ม.6 หรือจบสายอาชีพได้วุฒิ ปวช. แล้วไม่ได้เรียนต่อ

- ผู้เรียนต่อในระดับอุดมศึกษา จำนวน 4 ค (ร้อยละ 39) หมายถึงการเรียนต่อสูงกว่าระดับพื้นฐาน 12 ปีแรก รวมทั้งสายวิชาการและสายอาชีพชั้นสูง ใน 4 คนนี้มีเพียง 3 คนที่เรียนได้จนจบอุดมศึกษา (ผลกสนสำรวจอัตราการว่างงานปี 2554-2555 จากผลสำรวจของบริษัทแมนพาวเวอร์กรุ๊ป) โดยใน 3 คนที่เรียนจบปริญญาตรีนั้นมีเพียง 1 คนเท่านั้นที่ทำงานทำใน 12 เดือนแรก ส่วนที่เหลือ 2 คนจบแล้วต้องว่างงานนานกว่าหนึ่งปี

(แหล่งข้อมูลอ้างอิง: จำนวนประชากรปี 2554 จาก สศช. , จำนวนนักเรียนปีการศึกษา 2554 – 2555 จากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา , อัตราการว่างงานปี 2554 – 2555 (บริษัทแมนพาวเวอร์กรุ๊ป, 2555)

จากข้อมูลที่ส่งผลต่อคุณภาพแรงงานไทยเป็นอย่างมาก มีข้อมูลที่น่าสนใจ คือ ขณะนี้แรงงานของประเทศไทย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ พบว่ามีคุณภาพในการทำงานน้อย ซึ่งส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงาน ปัจจุบันพบว่า ประเทศไทยอยู่ในภาวะ “กับดักรายได้ปานกลาง” (Middle-Income Trap) มานานกว่า 25 ปี¹ เวิลด์อีโคโนมิคฟอรัม รายงานในเดือนกันยายน 2556 ถึงการลงทุนพัฒนาและฝึกอบรมแรงงานของไทยว่าอยู่อันดับที่ 50 จาก 148 ประเทศ โดยในกลุ่มประเทศอาเซียนไทยอยู่อันดับที่ 6 สูงกว่าเพียงประเทศลาว กัมพูชา และพม่า นอกจากนี้จากการเปรียบเทียบผลิตภาพแรงงานขององค์กรแรงงานระหว่างประเทศ (International Labor Organization: ILO) พบว่า ผลิตภาพของแรงงานไทยในปัจจุบันยังคงอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับแรงงานมาเลเซีย ฮองกง ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และไต้หวัน ซึ่งมีผลิตภาพสูงกว่าแรงงานไทยถึง 1.6 เท่า 3.8 เท่า 2.9 เท่า 2.6 เท่า และ 3 เท่า ตามลำดับ

ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2556 จำนวนผู้มีงานทำทั้งสิ้น 39.1 ล้านคน เป็นแรงงานนอกระบบ 25. ล้านคน (ร้อยละ 64.2) และที่เหลือเป็นแรงงานในระบบ 14 ล้านคน (ร้อยละ 35.8) แรงงานไทยมากกว่าครึ่งจึงเป็นผู้มีงานทำที่ไม่ได้รับการคุ้มครอง และไม่มีหลักประกันทางสังคมจาก การทำงาน นอกจากนี้แรงงานนอกระบบส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับที่ไม่สูง กล่าวคือ มีจำนวนถึง ร้อยละ 63 (15.8 ล้านคน) ที่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า รองมาเป็นระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 29 (7.3 ล้านคน) และระดับอุดมศึกษาร้อยละ 7.6 (1.9 ล้านคน) (ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ)

การปฏิรูปการเรียนรู้ของกลุ่มวัยแรงงานทั้งในและนอกระบบจึงจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness) และเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) ในระดับชาติ จึงสมควรกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในเรื่องนี้ สิงคโปร์ มาเลเซีย มีนวัตกรรมการจัดสรรงบประมาณและแรงจูงใจผ่านกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน (Skill Development Fund) ลดภาษีและ

สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาพนักงานโดยภาคเอกชนจัดขึ้นสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศ จากผลการประเมินบ่งบอกถึงผลสำเร็จในระดับสูงในการพัฒนาฝีมือแรงงานอย่างเป็นระบบ บริษัท ตื่นตัว โดยเฉพาะบริษัทขนาดกลางและขนาดเล็กเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแรงงานมากยิ่งขึ้น งานวิจัยมหาวิทยาลัยคอร์เนล สหรัฐอเมริกา ระบุภาคการบริการ บริษัทสื่อสารและการขนส่ง สัดส่วนการฝึกอบรมของสิงคโปร์เพิ่มขึ้นร้อยละ 24 ในปี 1995 โดยมูลค่าเพิ่มจากการลงทุนพัฒนา บุคลากรสูงถึง 96,000 ดอลลาร์ต่อคน หรือผลิตภาพแรงงานสูงขึ้น 1.5 เท่าของภาคการบริการ หลักสำคัญและข้อเสนอในการพัฒนาคุณภาพแรงงาน คือ

1. การพัฒนาคุณภาพแรงงานด้วยการใช้ข้อมูลเป็นฐานในการพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งศึกษาโครงสร้างของตลาดแรงงานนอกระบบอย่างลึกซึ้ง ควรมีการจัดทำระบบ ฐานข้อมูล เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการทำงานและเพื่อทำความเข้าใจตลาดแรงงาน นอกระบบในทุกมิติ การสำรวจภาวะความต้องการและความขาดแคลนแรงงานใน ประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง
2. การพัฒนากลไกและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาคุณภาพแรงงานนอกระบบ เกี่ยวข้องกับการทำงานหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม การพัฒนากลไกที่ทำหน้าที่ประสานการทำงานและหนุนเสริมการทำงานมีความจำเป็น เพื่อให้เกิดแนวทางการพัฒนาแรงงานอย่างเป็นระบบ ปัจจุบันยังขาดหน่วยงาน รับผิดชอบ
3. การพัฒนาสมรรถนะของกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในด้านการพัฒนาแรงงานควรได้เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการ พัฒนาคุณภาพแรงงานทั้งกลุ่มแรงงานในระบบและนอกระบบ
4. การสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบใหม่ให้แก่แรงงาน การออกแบบระบบการพัฒนา คุณภาพแรงงานควรเน้นการเรียนรู้แบบกว้างและเปิดโอกาสให้กลุ่มแรงงานในทุกระดับ ทั้งในระบบและนอกระบบ โดยส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดและปฏิบัติ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในแต่ละพื้นที่ ตลอดจนส่งเสริมรวมกลุ่ม โดยท้องถิ่นเป็นเจ้าภาพ โจทย์การพัฒนาทักษะแรงงานทั้งในและนอกระบบที่สำคัญ คือ ทักษะการบริหารจัดการและประกอบการ , ทักษะด้านการคิด เท่าทันโลก รวมถึง การเข้าใจห่วงโซ่ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ , ทักษะชีวิตในโลกของโรงงาน , การรู้จักเรื่องการค้าคุ้มครอง สิทธิทางกฎหมายและการประกันทางสังคม , การเรียนรู้ เรื่องสหกรณ์ ระบบธนาคาร และสหภาพแรงงาน

จากสถานการณ์ปัญหาเด็ก - เยาวชน และคนรุ่นใหม่ ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มคนสำคัญในการพัฒนาทักษะ ความสามารถเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ แต่กลับพบว่ากลุ่มคนเหล่านี้ยังขาดทักษะ ความสามารถทั้งในเรื่องการพัฒนาตนเอง การพัฒนาทักษะในการทำงาน เพื่อเตรียมความพร้อมไปสู่การทำงานเพื่อพัฒนาประเทศให้เกิดประสิทธิภาพ ดังนั้น การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ให้กับกลุ่มคนรุ่นใหม่จึงเป็นเรื่องสำคัญ เพราะหากสามารถส่งเสริมพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีทักษะความรู้ ความสามารถย่อมจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไปได้

การพัฒนาคนรุ่นใหม่ในมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อทางสังคม

เป้าหมายในการดำเนินงาน เป็นเวทีสร้างการเรียนรู้ อุทิศตน พัฒนาทัศนคติและความสามารถในการทำงานอาสาสมัครให้กับคนหนุ่มสาวที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจ อยากรับผิดชอบของสังคมที่มีส่วนร่วมช่วยเหลือทำงานเพื่อผู้ด้อยโอกาส สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพ ศักยภาพในการทำงานโดยการจัดอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อยกระดับและพัฒนาศักยภาพ ความคิด ความเข้าใจให้กับคนทำงานรุ่นใหม่ ส่งเสริมความร่วมมือและประสานงานทั้งในระหว่างองค์กรพัฒนาสังคมและหน่วยงานของรัฐ แสวงหาแนวทางการพัฒนาสังคมร่วมกับบุคคล หน่วยงาน ฯลฯ ทุกภาคส่วน เพื่อร่วมกันสร้างสรรค์สังคมที่ยั่งยืนมีความยุติธรรมและมีสันติสุข

รูปแบบการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ ของเยาวชนคนรุ่นใหม่ในมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม

เรียนรู้กับชุมชนและทำกิจกรรมอาสาสมัคร (Community Base Learning : Learning by Doing) เป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง การลงพื้นที่จริง ทักษะคิด วิเคราะห์ เข้าใจประเด็นปัญหาสังคม โดยเฉพาะปัญหาความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรม ส่งเสริมการลงมือปฏิบัติและเรียนรู้จากสภาพความจริงของสังคม กระบวนการแบ่งกลุ่มลงพื้นที่เพื่อการเรียนรู้สังคม เช่น การลงพื้นที่เรียนรู้ กลุ่มคนไร้บ้าน ศูนย์คนไร้บ้านบางกอกน้อยกับมูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัยและชุมชนริมทางรถไฟบางกอกน้อยกับกลุ่มปฏิบัติการคนจนเมือง , กลุ่มแรงงานข้ามชาติ ที่สมุทรสาครกับกลุ่ม LPN (มูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน), กลุ่มเกษตรกรและทรัพยากร ที่ อำเภอศาลายา จังหวัดนครปฐมและ จังหวัดเพชรบุรี และกลุ่มเกษตรกรกลุ่ม สหภาพแรงงานและกลุ่ม Empower

การศึกษาดูงาน (Study Trip) การเรียนรู้และดูงานในประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเรื่องการสร้างชุมชนอาเซียนภาคประชาชน (ASEAN People's Community Building) เป็นกระบวนการสร้างการเรียนรู้ไว้พรหมแดนบนฐานความหลากหลายทางภาษา เชื้อชาติและวัฒนธรรม เพื่อก้าวข้ามอคติทางประวัติศาสตร์ ความเกลียดชังและความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน

การทำกิจกรรมสร้างสรรค์ของเยาวชน (Creative Youth in Action) เป็นรูปแบบการสนับสนุนกลุ่มคนรุ่นใหม่ในการทำงานภาคสังคม ในรูปแบบโครงการนวัตกรรมใหม่ (การเขียนโครงการ) เป็นความคิดริเริ่มที่สนับสนุนคนรุ่นใหม่ได้ต่อยอดความคิดสร้างสรรค์ ในการทำงานกับพื้นที่โดยการฝึกการ ค้นหาประเด็นที่สนใจ หรือต่อยอดจากงานพื้นที่ตนเองทำอยู่ เป็นฝึกการเขียนโครงการระยะสั้น การวางแผนดำเนินงานและการบริหารจัดการงบประมาณโครงการทั้งหมด เป็นการตั้งต้นให้กับคนรุ่นใหม่ที่ถูกขึ้นมาทำอะไรด้วยตัวของเขาเองเป็นการพัฒนาศักยภาพการทำงานของตนเองและการพัฒนาชุมชน สังคม

ผลที่เกิดจากการดำเนินงาน

ผลที่เกิดจากการดำเนินงาน คือ การค้นพบความหลากหลายในความคิด ความรู้ของแต่ละคน มีประสบการณ์เพิ่มขึ้น โดยการได้รับความรู้วิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์การออกแบบกระบวนการเปิดให้มีส่วนร่วมระหว่างผู้เข้าร่วมโครงการกับผู้ดูแลโครงการ เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างผู้เข้าร่วมกับผู้ดูแล ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ลงมือทำ เรียนรู้จากพื้นที่จริง ทำให้คนรุ่นใหม่กล้าแสดงออกทั้งทางความคิด และความสามารถ เกิดการขยายเครือข่ายคนรุ่นใหม่ไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ค้นพบความสามารถ ตัวตนของตนเองจากการเข้าร่วมอบรม

บทเรียนที่น่าสนใจที่พบในการดำเนินงาน

หลักสูตรที่ 1 รู้จักตนเอง รู้จักผู้อื่น การสร้างเครือข่าย และการสร้างความเข้าใจในการเรียนรู้ร่วมกัน
บทเรียนแรกของคนรุ่นใหม่

1. การละลายพฤติกรรม (Ice Breaking) เพื่อเปิดใจเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
2. ก้าวข้ามอคติ เห็นโอกาส ค้นหาจุดเปลี่ยน (Turning Point) ผ่านบทเรียนของเพื่อนบ้านกาญจนาภิเษก และป๋ามล (ทิวา ณ นคร) และการย้อนค้นหาตัวตน ประสบการณ์ชีวิตที่หล่อหลอมเราเป็นเราในปัจจุบันผ่านกิจกรรมสายธารชีวิต (River of life) แม่น้ำสายเล็กๆ ของตนเอง รู้การแบ่งปันเรื่องราวของสายน้ำเล็กๆสู่กลุ่ม (Group Sharing) เชื่อมโยง เติบโต สร้างสรรค์ใหม่ไปกับกระบวนการของพี่ก๊วย (พฤษ หลกุลบุตร) และพี่น้ำฝน (ภัทรพร เกิดจังหวัด) จากกลุ่มละครมะขามป้อม (มูลนิธิสื่อชาวบ้าน)

หลักสูตรที่ 2 การสร้างจิตสำนึก หลักคิด หลักวิเคราะห์ คุณค่า การพัฒนาที่ยั่งยืนสู่สังคมสุขภาวะ และปฏิบัติการจิตอาสาเพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคมในชุมชนชายขอบ

บทเรียนหลักสูตร

1. พลังกลุ่ม โดยการวิเคราะห์การเปลี่ยนผ่านสังคมไทยผ่าน 4 ยุคสมัย และจุดยืนของเราในกลุ่ม(แต่ละคน)โดยพี่อ้วน(กิตติชัย งามวิชัยพิสิฐ) สถาบันต้นกล้า

2. บทเรียนพัฒนาการและการเปลี่ยนผ่านสังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์ โดยพินก (ศยามล ไกรยูรวงศ์) โครงการเสริมสร้างจิตสำนึกนิเวศวิทยาและพีมิตร (นิมิต เทียนอุดม) มูลนิธิเข้าถึงเอดส์
3. ความขัดแย้งและสันติวิธีเชื่อมโยงระดับสากลถึงไทย โดย ดร.ชัยวัฒน์ สถาอานันต์ คณะรัฐศาสตร์ มธ.
4. การลงพื้นที่เรียนรู้กับคนชายขอบ (Marginalized Groups)
แบ่งคนรุ่นใหม่ออกเป็นสี่กลุ่ม โดยให้ทุกคนได้เลือกอย่างเสรีตามความสนใจ มีเพียงเงื่อนไขเดียวว่าหากกลุ่มไหนเต็มก่อนต้องยอมรับและไปอยู่กลุ่มอื่นได้
กลุ่มแรก คือ กลุ่มคนไร้บ้าน ศูนย์คนไร้บ้านบางกอกน้อยกับมูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัยและชุมชนริมทางรถไฟบางกอกน้อยกับกลุ่มปฏิบัติการคนจนเมือง
กลุ่มที่สอง คือ กลุ่มแรงงานข้ามชาติ ที่สมุทรสาครกับกลุ่ม LPN (มูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน)
กลุ่มที่สาม คือ กลุ่มเกษตรกรและทรัพยากร ที่อำเภอศาลายา จังหวัดนครปฐมและ จังหวัดเพชรบุรี
กลุ่มที่สี่ คือ กลุ่มเกสรลำภู สหภาพแรงงานและกลุ่ม Empower

หลักสูตรที่ 3 สนทริยสู่การเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่

การอบรมครั้งนี้ถือว่าเป็นเป็นการอบรมที่คนรุ่นใหม่มีส่วนร่วมมากกว่าทุกครั้งก็ว่าได้ ตั้งแต่กระบวนการออกแบบเนื้อหา การเลือกพื้นที่ ประสานวิทยากรและดำเนินรายการเองในแต่ละช่วง การมองภาพรวม ประสานงานกระตุ้นเพื่อน และสรุปงานเพื่อประเมินและออกแบบในแต่ละวัน สถานการณ์ความขัดแย้งลดลง แต่ความรู้สึกว่ายังแปลกเปลี่ยนความคิดกันไม่สุด ยังมีอยู่ (และยังคิดว่าหากยังแปลกไม่สุด) ภายในกลุ่มคนรุ่นใหม่ก็ยังไม่เข้าใจกันจริง ๆ ว่าใครคิดอะไร? ทำอะไร? เพราะอะไร? เพื่ออะไร? ทฤษฎีและความคิดของอาจารย์ชัยวัฒน์ สถาอานันต์ ยังถูกนำมาพูดคุยเรื่องความขัดแย้ง “ความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมดา มีอยู่ทุกวัน ทุกที่ ขนาดตัวเราเองบางครั้งยังเถียงหรือขัดแย้งว่าวันนี้จะกินอะไรดี การเถียงหรือการหลบความขัดแย้งไม่ได้หมายความว่าสิ่งนั้นได้รับการแก้ไข การเผชิญหน้าแม้เจ็บปวด แต่บางครั้งก็เป็นประโยชน์ขึ้นอยู่กับการที่เราจะใช้วิธีการเผชิญหน้าแบบไหนที่ไม่ก่อให้เกิดความรุนแรงยิ่งขึ้นไปอีก”

เมื่อวิเคราะห์กลุ่มว่าสถานการณ์ภายในเป็นอย่างไร สิ่งที่จะเรียนรู้และเติมในโมดูลนี้ น่าจะเป็นอย่างไร นำมาสู่การออกแบบกิจกรรมอันหนึ่งคือ การจัดกระบวนการแลกเปลี่ยน หรือ Debate (โต้เถียง) เพื่อเป็นเครื่องมือที่นำมาทดลอง “แลกเปลี่ยนแบไม่ทะเลาะ” ซึ่งมีกติกาอยู่ว่าแลกเปลี่ยนกันอย่างไรก็ได้ต้องอยู่บนพื้นฐานการให้ข้อมูล เพื่อโน้มน้าวจิตใจหรือเปลี่ยนใจเพื่อนฝ่ายตรงข้ามและ

ผู้ชม(คนอื่น)ให้เห็นด้วยกับเรา โดยไม่ได้มีเป้าหมายว่าต้องการเอาชนะ มีเวลากำหนด ผู้พูดต้องพูดอย่างตั้งใจ ผู้ฟังต้องฟังอย่างตั้งใจ โดยไม่ตัดสินหรือคิดเอาเอง เคารพความเป็นมนุษย์ของเพื่อนโดยการแสดงออกทั้งวาจา กาย ใจ เมื่อจบเกมส์คือจบ แต่ความสัมพันธ์ยังคงเหมือนเดิม

เรียนรู้กับเพื่อน (กิตติชัย งามชัยพิสิฐ) อีกครั้ง ในเรื่องสุนทรียสการเปลี่ยนแปลง การฟังอย่างลึกซึ้ง "การพูด พูดเพื่อเราหรือพูดเพื่อคนอื่น" (เป็นการตรวจสอบตัวเอง) กิจกรรมผู้นำสี่ทิศ รู้ว่าตนเองมีลักษณะเด่น-ของทิศไหน (เหนือ : กระตือรือร้น ใต้: หนู ตะวันออก: เขียว ตะวันตก: หิมะ) ซึ่งแต่ละทิศมีความเด่นและด้อยไม่เหมือนกัน เราจะพัฒนาตนเองโดยนำข้อเด่นของทิศอื่นๆ มาปรับกับตัวเรา รู้จักวิเคราะห์จุดดี-ด้อย จุดอ่อน-จุดแข็ง ของตนเอง และอยู่ร่วมกับความแตกต่างนี้อย่างเข้าใจได้อย่างไร เรียนรู้การสู่แบบนักรบ(ทางจิตวิญญาณ) ผ่านมวยไทเก็กและเล่าแอ็งเจีย สร้างสมดุลภายในตัวเรา รู้จักตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน ทำให้ความคิด จิตใจ ไม่หวั่นไหวง่าย ๆ เมื่อต้องพบปัญหา และอุปสรรคในชีวิต การฝึกสติเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ผ่านเครื่องมือของหมอยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ ศานติและการฝึกเขียนโครงการนวัตกรรมใหม่กับพี่ ๆ มอช.และองค์กรภาคี

หลักสูตรที่ 4 การสื่อสารทางสังคมเพื่อการเปลี่ยนแปลง

การอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ถือว่าได้ปะทะตรงๆกับแก่นความรู้ของผู้เข้าร่วม วิทยากรเป็นนักสื่อสารมวลชนที่มากประสบการณ์ทั้งรุ่นใหญ่ กลาง เล็ก ตั้งแต่อาจารย์คำรณ คุณะดิolk ผู้ก่อตั้งพระจันทร์เสี้ยวการละคร , พี่ต๋อ ภัทราพร สังข์พวงทอง รายการกบนอกกะลา , พี่โกวิท โพธิสาร นักข่าวพลเมือง TPBS , พี่แนน อรุณีตา อุตมาโกคิน รายการเสียงเปลี่ยนประเทศไทย TPBS พี่หนู หวัง (สมบัติ บุญงามอนงค์) มุลินธิกระจากเงา, ทีมไอซีทีของประชาไท , มานูส วรสิงห์ ผู้กำกับหนังตายโหง , วัฒนชน คงทน ผู้กำกับสารคดีอิสระและ พี่ก๊วย (พฤษล พหลกุลบุตร) กับทีมมะขามป้อม และ พี่ยุ้ย เข้มพร วิรุณราพันธ์ สถาบันสื่อเพื่อเด็กและเยาวชน (สสย.)

สื่อสาร..แบบโดนใจ

จากเรื่องเล่าของสื่อมืออาชีพถ่ายทอดประสบการณ์สู่คนรุ่นใหม่

ในยุคของการสื่อสารที่รวดเร็วและมีมวลของข้อมูลจำนวนมาก แต่ละเรื่องราวแฝงไปด้วยเบื้องลึกเบื้องหลังอันซับซ้อน ผู้รับสารจำเป็นต้องรู้เท่าทัน เพื่อไม่ตกเป็นเหยื่อ ขณะเดียวกันกันในฐานะของผู้ส่งสาร ที่ต้องการสื่อเรื่องราวออกไปอย่างมีพลังด้วยแล้ว ยังต้องอ่านข้อมูลข่าวสารให้ออก และรู้จักศาสตร์ในการบอกเล่าเรื่องราวให้มีความน่าสนใจ ทำให้ถูกคิดได้ ศาสตร์ในการเล่าเรื่องที่จำวต่อไปนี้ ไม่ใช่ตำราวิชาการแต่เป็นวิชาจากผู้มีประสบการณ์เล่าสู่กันฟัง ซึ่งคนธรรมดาก็สามารถเรียนรู้แล้วนำไปปฏิบัติได้

การเตรียมความคิด

ในฐานะนักสื่อสาร สิ่งที่เราควรทำความเข้าใจเป็นอย่างแรก คือข้อมูลและความรู้ต่างๆบนโลกใบนี้ มีความเป็นมา มีแนวคิด มีความรู้ เบื้องหลังทั้งสิ้น ก่อนที่จะสื่อสารเรื่องราวใดๆออกไป นักสื่อสารจำเป็นต้องเปิดการรับรู้ของตนเอง เปิดหู เปิดตา เปิดใจ รับทุกเรื่องราวที่เกิดขึ้นรอบตัว มองให้เห็นภาพรวมของสถานการณ์ในขณะนั้น เพื่อให้ตนเองรู้เท่าทัน ไม่ตกเป็นเครื่องมือในการผลิตซ้ำของใครฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เมื่อหัดรับรู้และคิดวิเคราะห์กับข้อมูลข่าวสารได้แล้ว ถึงคราวจะต้องลงมือปฏิบัติการสื่อสาร ก็ต้องรู้จักปิดการรับรู้ให้ได้ แล้วปล่อยให้เกิดการตกผลึกทางความคิด ว่าแท้จริงแล้วเรื่องที่เราควรสื่อสารออกไปในเวลานั้นเป็นเรื่องอะไร สื่อกับใคร สื่อให้เกิดผลอะไร มองเป้าหมายของการสื่อสารให้ชัดเจน แล้วจึงลงมือ

การเริ่มต้นเล่าเรื่อง

เมื่อนักสื่อสารเลือกเรื่องที่ต้องการสื่อสารออกไปได้แล้ว การทำเป้าหมายให้ชัดเจนเป็นสิ่งสำคัญ ข้อแนะนำง่ายๆ คือเรื่องที่เราต้องการเล่า ต้องมาสรุปเป็นคำพูดที่คนฟังแล้วเข้าใจ 2 ประโยค ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร เมื่อเนื้อหาชัดเจนจึงค่อยลงมือเรียบเรียงข้อมูลให้เป็นเรื่องราว สละสลวย

การเล่าเรื่องราวของคนธรรมดา โดยคนธรรมดา ก็อาจเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจและชวนติดตามได้ หากรู้จักเลือกใช้องค์ประกอบของสื่อที่ลงตัว ได้แก่ ข้อมูลความรู้ที่เป็นจริง ช่องทางการเผยแพร่ที่เหมาะสม และกลุ่มเป้าหมายที่เราต้องการให้รับรู้ องค์ประกอบเหล่านั้น เมื่อผนวกเข้ากับมุมมองของผู้ถ่ายทอดที่แปลกใหม่ ชวนให้ติดตาม ก็เป็นสิ่งที่เติมเต็มให้สารนั้นทวีพลังมากขึ้นอีกด้วย แล้วแต่ว่าผู้เล่าจะเลือกใช้โทนไหนในการเล่าเรื่อง เรื่องราวเดียวกัน แต่พูดด้วยน้ำเสียงต่างกัน ความหมายย่อมออกมาต่างกัน

หลักของการเรียบเรียงเรื่องเล่าบนโลก มักจะสื่อกันภายใน 3 องค์องค์ที่ 1 ปูเรื่อง คือการบอกเล่าความเป็นมาเป็นไปของตัวละคร ใคร ทำ อะไร ที่ไหน อย่างไร องค์ที่2 เสนอปัญหา หรืออุปสรรค มีการประทะสังสรรค์ทางความคิด สร้างปม สร้างเงื่อนไขให้กับเรื่องราวหรือแม้กระทั่งคนดู ในช่วงนี้เรื่องราวจะถูกดันขึ้นไปถึงจุดสูงสุด(Peak) ก่อนจะเข้าถึงองค์ที่ 3 คือคลี่คลาย เคล็ดลับนักเล่าเรื่อง

ในระหว่างลำดับเรื่องราวที่ต้องการเล่า ในองค์ที่ 1 ,2 และ 3 การนำเสนอมุมมองคนเล่าเรื่องสามารถทำได้ด้วยการเลือกชุดข้อมูลที่จะนำเสนอ ชุดใดควรใช้ ชุดใดควรคัดออก หรือลดความสำคัญลง

การลำดับเรื่องราวใดควรวางก่อน เรื่องใดควรอยู่หลัง จะให้ความสำคัญในประเด็นใด ที่ก่อให้เกิดความน่าสนใจ น่าติดตาม หรือแม้กระทั่งเกิดความรู้สึกร่วมของคนดู

การดึงความสนใจนั้น มีวิธีการหลากหลายรูปแบบ บทเรียนที่นักสื่อสารสาธารณะทำแล้วประสบผลสำเร็จ คือ การนำเสนอเรื่องราวที่มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตจิตใจของคนดูทางใดทางหนึ่ง ธรรมชาติของมนุษย์มักให้ความสนใจกับเรื่องราวหรือเหตุการณ์บางอย่างที่กระทบใจหรือก่อให้เกิดความรู้สึกต่างๆไม่ว่าจะเป็นความรู้สึกเศร้าใจ เสียใจ ตื่นเต้น หัวเราะ อึ้งใจ พรั่นพรั้ง อยากรู้ อยากเห็น กิเลสของมนุษย์นี้ทำให้เกิดความอยากติดตาม จนกระทั่งยอมให้เรื่องราวหรือรหัสที่แฝงอยู่ในเรื่องเล่าเข้าไปในตา ในความคิด และจิตใจของผู้รับสาร ซึ่งเรื่องราว หรือรหัสในที่นี้ คือสาระหรือความรู้ที่เราต้องการให้เขาได้รับนั่นเอง

ปลดปล่อยสังคมจากการถูกครอบงำ สารที่นักสื่อสารทางเลือกต้องการส่งนั้น มักเป็นเรื่องราวหรือข้อมูลความรู้ที่สื่อกระแสหลักมักไม่ให้ความสนใจ สารลักษณะนี้มักจะทำให้สังคมตั้งคำถามถึงความจริง เป็นคานาน้ำหนักทางความคิดให้แก่ผู้คน ซึ่งจะทำให้สังคมก่อเกิดการเรียนรู้มากมายภายในหลายระดับ ดังนั้น เรื่องราวเล็กๆของคนธรรมดาเป็นเรื่องที่ควรให้ความสำคัญ แม้พลังในการส่งออกไปจะเป็นแรงกระตุ้นที่น้อยนิด จนอาจมองไม่เห็นความเปลี่ยนแปลงในครั้งแรก แต่การทำซ้ำ อย่างพากเพียร ด้วยพลังของความเชื่อที่อยู่บนหลักคิดที่ถูกต้อง จะนำไปสู่ความเคลื่อนไหวในระดับที่คาดไม่ถึงได้เสมอ

หลักสูตรที่ 5 การเรียนรู้เพื่อนบ้าน กัมพูชา / พม่า

การเรียนรู้และดูงานในประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเรื่องการสร้างชุมชนอาเซียนภาคประชาชน (ASEAN People's Community Building) เป็นกระบวนการสร้างการเรียนรู้ไร้พรมแดนบนฐานความหลากหลายทางภาษา เชื้อชาติและวัฒนธรรม เพื่อก้าวข้ามอคติทางประวัติศาสตร์ ความเกลียดชังและความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน

ปฐมนิเทศก่อนเดินทาง รู้จักเพื่อนบ้านในบริบท เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง วิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อ สถานการณ์การเปลี่ยนผ่านทางสังคม และข้อควรระมัดระวังอื่นๆ ที่จะไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งหรือเพิ่มทัศนคติที่ไม่ดีต่อกัน โดย อ.ดร.นฤมล ทับจุมพล คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ และเพื่อนชาวเมียนมาร์ (พม่า) และกัมพูชา (เขมร) ที่อยู่ในประเทศไทยมาช่วยเติมเต็มข้อมูลให้รอบด้านยิ่งขึ้น สิ่งเตือนใจสิ่งหนึ่ง คือ “หากเราเคารพผู้อื่น เรียนรู้อย่างคนอ่อนน้อมถ่อมตน อาจจะทำให้เราได้สัมผัสในสิ่งที่คนอื่นไม่มีโอกาสสัมผัสเลยก็ได้”

เส้นทางการเรียนรู้ของทีมพม่า คือเมืองย่างกุ้ง และเมืองมัณฑะเลย์ เรียนรู้กับองค์กรต่างๆ รวม 15 องค์กร ที่มีความหลากหลายทั้งเนื้อหา ประเด็น พื้นที่ สถานการณ์ปัญหาทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า การศึกษา สิทธิมนุษยชน อาสาสมัคร คนรุ่นใหม่ที่เคลื่อนไหวกลุ่มต่างๆ ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ การต่อสู้เรียกร้องประชาธิปไตยและพรรคการเมือง ฯลฯ

เส้นทางการเรียนรู้ของทีมนักพัฒนา คือเมืองพนมเปญ และเมืองเสียมเรียบ เรียนรู้ผ่านองค์กรต่างๆ รวม 13 องค์กร องค์กรอาสาสมัคร งานพัฒนาชุมชนเมืองและชนบท การศึกษา เยาวชน สันติภาพ สงครามและ ความขัดแย้ง สถานการณ์ทางการเมืองภายในและภายนอก ฯลฯ

หลักสูตรที่ 6 การถอดบทเรียนการเปลี่ยนแปลงชีวิตและสังคม

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น กับ คำถาม " เห็นตนเองเปลี่ยนแปลงอย่างไร"

ถือว่าโครงการคนรุ่นใหม่ได้เปิดโอกาสให้ตัวเองได้เรียนรู้เรื่องราวที่หลากหลายทั้งเรื่องกระบวนการทางความคิด ทักษะด้านต่างๆและหลังจากเพื่อนที่เข้าร่วมโครงการได้เข้าใจความหมายของการเรียนรู้การอยู่ร่วมกัน การพึ่งพาซึ่งกันและกัน และสามารถเติมพลังให้กันและกันได้ การเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดชัดกับตัวเองคือการได้เข้าใจตัวเองมากขึ้นมั่นใจว่าแม้จะเป็นคนรุ่นใหม่ก็สามารถเป็นพลังหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงสังคม และเชื่อมั่นที่จะทำงานเพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคมต่อไป การเรียนรู้ทักษะต่างๆผ่านกระบวนการของโครงการคนรุ่นใหม่ ทำให้เรารู้สึกมั่นใจมากขึ้นว่าเรามีเราทำมีคุณค่า แม้ว่าใครจะมองว่าเราเป็นพวกขวางการพัฒนา แต่ก็เชื่อมั่นว่าสิ่งที่ถูกต้องและสามารถเปลี่ยนแปลงสังคมได้

อันดับแรกมีโอกาสได้กลับมาทบทวนถึงความคิด ความเชื่อ มุมมองและทัศนคติบางอย่างของตนเอง ทำให้เห็นเป้าหมาย ชช และดาวชัดขึ้น เรื่องที่สอง เป็นการรับรู้และเข้าใจฐานความคิดที่แตกต่างหลากหลายจากที่ตนเองคิดผ่านการปะทะ แลกเปลี่ยนสังสรรค์ทางความคิดจนนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรม ท่วงทำนอง ท่าที ที่เป็นมิตรต่อผู้คนที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลาย

ก่อนอื่นต้องบอกว่าการเข้าร่วมโครงการคนรุ่นใหม่เป็นคนที่มีมุมมองที่แคบมาก มองแค่ประเด็นที่เราเคยทำเท่านั้นแทบไม่เคยสนใจประเด็นปัญหาอื่นเลย แต่หลังจากที่ได้เข้าร่วมโครงการคนรุ่นใหม่ทำให้มีมุมมองในการทำงานที่มากขึ้น ได้แนวคิดใหม่ๆไปประยุกต์ใช้กับงานที่ทำ และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือการที่โครงการนี้หาบทเรียนต่างๆให้เข้าเรียนรู้เพิ่มเติม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสุนทรียทางสังคม การลงพื้นที่เพื่อสัมผัสปัญหาและนำมาวิเคราะห์ รวมถึงการถอดบทเรียน ซึ่งทุกอย่างที่ได้เรียนรู้จากโครงการคนรุ่นใหม่ นี่ถือเป็นสิ่งที่ดีมากและสามารถนำไปขยายผลต่อให้กับทางเครือข่ายของตนเองที่ไม่ได้มีโอกาสเข้ามาเรียนรู้ได้ด้วย

จากโปรแกรมการเรียนรู้แต่ละโมดูล ที่ปูทางให้ได้เห็นสังคมที่กว้างขึ้น เห็นการทำงานของคนอื่น เห็นภาพรวมของสังคมไทยและเข้าใจความเป็นมาเป็นไปของระบบ ที่มาที่ไปของแต่ละปัญหา ความเปลี่ยนแปลงในตัวเองคือ มุมมอง ที่รอบคอบมากขึ้น ระวังมากขึ้น เพราะทุกอย่างมีเบื้องหลังมีที่มา ไม่ใช่เพียงความรู้ตัดสิน

หลังจากการเข้าร่วมกระบวนการของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม คือเห็นพลังในการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ ในการกิจกรรมพื้นที่ เพราะเราได้เรียนรู้ ถึงประเด็นทางสังคมที่เกิดขึ้นจริง รวมทั้งได้ลงพื้นที่จริงเห็นปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาได้ ที่สำคัญการรู้จักเพื่อนใหม่ๆ จากหลากหลายพื้นที่และต่างประเด็นการทำงานกัน ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เพื่อนเลยเป็นแรงผลักดันให้เรามีพลังในการขับเคลื่อนงานเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับสังคมจากสิ่งที่เราทำอยู่ แล้วเราก็เลยอยากทำให้มากขึ้นไปอีก

สิ่งที่เห็นตนเองเปลี่ยนหลังการเข้าร่วมโครงการคนรุ่นใหม่ คือมุมมองในการมองงานที่ทำ มองชุมชน มองสังคมเปลี่ยนไป มีความสุข มีพลัง มีความเชื่อมั่นในการทำงานพัฒนา เข้าถึงความเป็นตัวตน ความต้องการของตนเองสู่การเติบโตขึ้นอีกขั้น จากการเรียนรู้ ได้เห็น ได้ลงมือทำ ได้เรียนรู้วิธีการ กระบวนการ เครื่องมือในการทำงาน ได้เห็นสภาพความเป็นจริง ปัญหาของสังคม เห็นโลกกว้างขึ้น ได้รู้จักกัลยาณมิตรที่แตกต่างหลากหลายในตัวตนในประเด็นงานที่ทำแต่ความตั้งใจมีเป้าหมายในสิ่งเดียวกัน ได้เรียนรู้ซึ่งกันและกันที่สำคัญสามารถมาต่อเติมพลังให้กันและกัน ได้ลงมือทำในสิ่งที่สนใจและอยากจะทำ ซึ่งทั้งหมดทำให้เห็นถึงสภาพปัญหาของสังคมที่ยังคงต้องใช้พลังคนรุ่นใหม่ในการเปลี่ยนแปลงสังคมต่อไป เป็นสิ่งที่ทำให้คิดว่าในฐานะที่เป็นคนรุ่นใหม่ทั้งยังคงมีพลังความตั้งใจ ต้องลุกขึ้นสู้ทำในสิ่งเล็กๆ ที่ตนเองทำได้ต่อไปในเส้นทางสายนักพัฒนา

“ตัวเองได้เรียนรู้แนวคิด ความรู้ใหม่ๆ สำหรับใช้เครื่องมือในการสร้างการเปลี่ยนแปลงในประเด็นสังคมที่เราทำอยู่” โครงการคนรุ่นใหม่เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม เปิดโอกาสให้เราได้เรียนรู้ และทำความเข้าใจกับความหลากหลายแตกต่าง ซึ่งโดยส่วนตัวแล้วคิดว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการทำงานพัฒนาที่ต้องมีพื้นฐานมาจากการทำความเข้าใจความหลากหลายให้ได้ นอกจากนี้โครงการคนรุ่นใหม่เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม ยังให้เครื่องมือ เช่น สนับสนุนการเปลี่ยนแปลง การสร้างความสมดุลของตัวเรากับงานพัฒนาที่ทำ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่เราได้นำไปใช้จริง เพราะแต่ละช่วงเวลาที่ชีวิตของเรากำลังต้องการเครื่องมือเหล่านี้เข้ามาจัดการกับความยุ่งยากที่เกิดขึ้นพอดี (ที่มา : สัมภาษณ์ นางสาวเหมือนฝัน คงช่วย)

*หมายเหตุ : รูปแบบการพัฒนาเยาวชนเรื่องสิทธิในประเด็นต่าง ๆ ที่มวิจัยอยู่ระหว่างการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

องค์กรที่ทำงานเด็กและเยาวชนภาคใต้

(1) มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม

ในช่วงต้นมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอศ.) ได้ดำเนินโครงการอาสาสมัครเพื่อสังคม (คอส.) ได้ก่อตั้งขึ้นในปี ๒๕๒๓ ยุคสมัยแห่งการแสวงหาและท้าทายเป็นกระแสคลื่นต้นตัวไปทั่วโลก พร้อมกับสถานการณ์ทางสังคมภายในบ้านเมืองของเรา ที่นำไปให้เกิดการตื่นตัว อยากรู้ อยากเห็น

อยากทำ ด้วยความปรารถนาจะเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น จากกิจกรรมเล็กๆ ในรั้วมหาวิทยาลัย สู่มุมบ้าน ภาคเหนือ กลาง ได้ อีสาน ได้เห็น ได้สัมผัส ได้เรียนรู้ความเป็นไปของเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงในหมู่บ้าน ชุมชน ที่แตกต่างไปจากความเข้าใจเดิมๆ ของตนเอง

จุดเริ่มต้นเล็กๆ ก่อเป็นสายธารที่ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันมากกว่า 30 ปี จากโครงการอาสาสมัครเพื่อสังคม(คอส.) ถึงมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) ในปี 2543 มอส. ได้จดทะเบียนเป็นมูลนิธิอย่างถูกต้องตามกฎหมาย มอส. ได้ก่อสร้างอาคารมูลนิธิอาสาสมัครขึ้นที่ ซอย รัชดาภิเษก ๑๔ และได้แบ่งพื้นที่ของอาคารให้กับองค์กรสาธารณกุศลหลายองค์กรได้เช่าในราคาประหยัดเพื่อดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม อาทิ มูลนิธิฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน นักพัฒนา ประชาไท I-Law เป็นต้น อีกทั้งยังจัดให้มีห้องประชุมเพื่อให้องค์กรสาธารณะประโยชน์ต่างๆ ได้มีพื้นที่ทำกิจกรรม

มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคมให้คุณค่าต่อกระบวนการเรียนรู้ และหวังได้ว่าปลูกจิตวิญญาณอาสาสมัครเพื่อสังคมให้เกิดขึ้นในหัวใจของคนหนุ่มสาวผ่านการทำงานเพื่อผู้อื่น คุณค่าที่สำคัญที่สุดที่ มอส. เชื่อว่าคนหนุ่มสาวที่ผ่านกระบวนการของ มอส. จะได้จากเรา คือ “จิตสำนึกอาสาสมัคร”

ตลอดเวลากว่า 30 ปีที่ผ่านมา มอส. ยังคงทำหน้าที่ต่อเนื่องผ่านงานในหลากหลายรูปแบบที่สอดคล้องกับสถานการณ์ทางสังคม โดยยังคงมีกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญคือ “เยาวชนคนหนุ่มสาว” กับการทำงานสร้างสรรค์สังคม อาทิ โครงการพัฒนาคนรุ่นใหม่เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม เป็นโครงการที่มุ่งเน้นการพัฒนาแกนนำ สร้างการเรียนรู้ การสร้างเครือข่ายเยาวชน และภาคีความร่วมมือ โครงการนี้เป็นหลักสูตรที่ออกแบบการเรียนรู้จากภายใน ควบคู่ไปกับปรากฏการณ์ทางสังคมภายนอก ซึ่งเป็นปัจจัยและเงื่อนไขสำคัญต่อการเติบโตทางความคิด และสร้างจิตสำนึกต่อการเปลี่ยนแปลงตนเองและสังคม

สำหรับโครงการคนรุ่นใหม่เพื่อการเปลี่ยนแปลง ทางโครงการให้ความสำคัญที่เวทีแลกเปลี่ยน เสริมความรู้ ลงพื้นที่จริง สร้างความเข้าใจ ทักษะคิด วิเคราะห์ ออกแบบฝึกฝนและสามารถนำไปใช้กับกลุ่มชมรม องค์กร ชุมชน และสังคม

โครงการเน้นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ท่ามกลางการปฏิบัติ และการอบรมเชิงปฏิบัติการผ่านเครื่องมือ วิธีการที่หลากหลาย โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อการค้นพบตนเอง “ปัญญาแห่งการเรียนรู้” ด้วยพลังเยาวชน ในการสร้างทางเลือกทางออก เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสังคมด้วยศักยภาพในตัวมนุษย์

โครงการพัฒนาคนรุ่นใหม่เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคมได้เริ่มต้นเดือนเมษายน ปี 2555-พฤษภาคม 2556 รวมระยะเวลา 1 ปี 6 เดือน ประกอบด้วยการอบรม-สัมมนา 6 ครั้ง ได้แก่

- หลักสูตรที่ 1 รู้จักตนเอง รู้จักผู้อื่น การสร้างเครือข่าย และการสร้างความเข้าใจในการเรียนรู้ร่วมกัน
- หลักสูตรที่ 2 การสร้างจิตสำนึก หลักคิด หลักวิเคราะห์ คุณค่า และการพัฒนาที่ยั่งยืนสู่สังคมสุขภาวะ และปฏิบัติการจิตอาสาเพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคมในชุมชนชายขอบ
- หลักสูตรที่ 3 สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่
- หลักสูตรที่ 4 การสื่อสารทางสังคมเพื่อการเปลี่ยนแปลง
- หลักสูตรที่ 5 การเรียนรู้เพื่อนบ้าน กัมพูชา / พม่า
- หลักสูตรที่ 6 การถอดบทเรียนการเปลี่ยนแปลงชีวิตและสังคม

กระบวนการเรียนรู้หลักแบ่งออกได้ 4 ลักษณะ คือ 1. เรียนรู้ในห้องเรียน (In House Training) 2. เรียนรู้กับชุมชนและทำกิจกรรมอาสาสมัคร (Community Base Learning : Learning by Doing) 3. การศึกษาดูงาน (Study Trip) และ 4. การทำกิจกรรมสร้างสรรค์ของเยาวชน (Creative Youth in Action)

(2) โครงการบัณฑิตอาสา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีพันธกิจที่สำคัญประการหนึ่ง คือ พัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นชุมชนวิชาการตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับนานาชาติ สร้างความเป็นผู้นำทางวิชาการในสาขาที่สอดคล้องกับศักยภาพของชุมชนภาคใต้และเชื่อมโยงสู่สากลโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นองค์ความรู้และมีมูลค่าเพิ่ม อันเป็นการเพิ่มความเข้าใจท้องถิ่นและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน จากการดำเนินงานที่ผ่านมาของมหาวิทยาลัยได้สร้างผลงานวิจัยจำนวนมาก และเกี่ยวข้องกับชุมชนในระดับหนึ่ง แต่ยังขาดความต่อเนื่องและความเชื่อมโยงกับชุมชน การนำผลงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างแท้จริงยังมีน้อย และงานวิจัยส่วนใหญ่ยังไม่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

สถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพภาคใต้ เล็งเห็นว่าการเปิดโอกาสให้บัณฑิตเข้าไปเรียนรู้ร่วมกับชุมชนเป็นช่องทางหนึ่งในการเชื่อมโยงนักวิชาการในมหาวิทยาลัยกับชุมชน ให้สามารถทำงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนอย่างแท้จริง และพัฒนาหรือต่อยอดงานวิจัยสู่ระดับนานาชาติ อีกทั้งยังเป็นการหล่อหลอมและพัฒนาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ปลุกจิตสำนึกของบัณฑิตให้มีอุดมการณ์เพื่อส่วนรวม สถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพภาคใต้จึงได้จัดโครงการบัณฑิตอาสาขึ้น ซึ่งคาดว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ดังกล่าว และทำให้มหาวิทยาลัยเป็นที่ยอมรับของชุมชนมากยิ่งขึ้น

บทบาทการทำงานพัฒนาการสร้างเสริมสุขภาวะชุมชน มีรายละเอียดดังนี้

1. การหล่อหลอมอุดมการณ์อาสาสมัคร ประกอบด้วยวิธีการ ดังนี้

1) ชอบ เปิดโอกาสให้บัณฑิตอาสาได้เลือกประเด็นที่ถนัดที่ชอบ ในการทำงานพัฒนาร่วมกับชุมชน

2) เชื่อ ให้เชื่อว่าการทำความดี ได้ดี เชื่อว่าตนมีความสามารถ เป็นคนดี เชื่อในหลักการของศาสนา สร้างแรงบันดาลใจ ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การอ่านหนังสือเกี่ยวกับบุคคลที่ทำงานเพื่อสังคม แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับรุ่นพี่ กับนักพัฒนาอาวุโส การเรียนรู้

3) ศรัทธา ทำความดีซ้ำๆ จนเห็นผลดี เห็นคุณค่า ทำต่อเนื่อง ศึกษาชีวิตจากบุคคลต้นแบบ หรือตัวอย่างตามเว็บไซต์ต่างๆ

2. การพัฒนาความสามารถใน 3 ด้านคือ

1) การพัฒนาตนเอง

การพัฒนาศักยภาพของตนเองทางด้านกาย จิตใจ สังคม และปัญญา เพื่อให้เป็นสมาชิกที่มีประสิทธิภาพของสังคมและเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ได้แก่

- รู้จักตัวเองการเข้าใจตนเอง เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาตนเอง
- รู้เท่าทันอารมณ์ในแต่ละขณะว่าเป็นอย่างไร รู้สึกอย่างไร เปลี่ยนแปลงไปอย่างไร
- รู้ศักยภาพตนเอง รู้จุดเด่น และสิ่งที่ตัวเองต้องได้รับการพัฒนา
- รู้จักควบคุมและพัฒนาตนเอง การฝึกวินัย การจัดการความเครียด การทำงานร่วมกับผู้อื่น

2) การพัฒนาชุมชน ได้แก่

- การศึกษาและวิเคราะห์ชุมชน ข้อมูลที่ต้องศึกษาและวิเคราะห์ ประกอบด้วย ด้านประชากร ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นวัตกรรมและภูมิปัญญา คน กลุ่มคน และเครือข่ายและสุขภาพ

- การเป็นวิทยากรกระบวนการ เป็นคนกลางที่ช่วยจัดและดำเนินการประชุมอบรมให้เกิดการคิดที่เป็นระบบ มีอิสระทางความคิดและสามารถสื่อสารทำความเข้าใจกันโดยตรงไปตรงมา ด้วยการใช้เทคนิคและกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญ ซึ่งจำเป็นต้องมีทักษะต่างๆ เช่น การนำเสนอ การฟัง การตั้งคำถาม การสังเกต การจับประเด็นและสรุป

- การพัฒนาโครงการและบริหารจัดการโครงการอย่างมีส่วนร่วม พัฒนาโครงการร่วมกับชุมชน ดำเนินงานร่วมกันจนบรรลุวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องมีทักษะต่างๆ เช่น การเขียนโครงการ การวางแผน การออกแบบกิจกรรม การจัดการการเงิน การติดตามและประเมินผล

- ทักษะการคิดสื่อความหมาย (Communication Thinking) หมายถึง ทักษะในการถ่ายทอดความคิดของตนให้ผู้อื่นได้เข้าใจและรับรู้ได้อย่างถูกต้อง โดยผ่านทาง การสื่อสารใน

รูปแบบของการพูด (Speaking) การฟัง (Listening) การอ่าน(Reading) การเขียน(Writing) และการอธิบาย(Explaining) เมื่อคนเราสามารถสื่อสารความคิดให้แกกันและกันได้อย่างถูกต้อง ไม่ว่าจะมีความคิดเกิดขึ้นก็จะสามารถเรียนรู้และเข้าใจถึงสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นได้ และสามารถคิดหาแนวทางปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แก้ไขให้ทุกอย่างดำเนินไปได้ด้วยดี

- ทักษะการคิดเชิงระบบ (Systems Thinking) หมายถึง ทักษะในการจัดระบบความคิดเรื่องต่างๆ โดยสามารถมองเห็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ เชื่อมโยงกัน

- ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) หมายถึง ทักษะในการจำแนกแยกแยะองค์ประกอบต่างๆ ว่ามีองค์ประกอบอะไรบ้างและรู้ว่าแต่ละองค์ประกอบมีความแตกต่างและเหมือนกันอย่างไรบ้าง เพื่อเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาและพัฒนาความสามารถของตนเอง

- ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking) หมายถึง ทักษะการคิดริเริ่มที่ไม่ซ้ำกับคนอื่น การมีความคิดจินตนาการ รวมทั้งการคิดได้หลากหลาย รวดเร็ว ละเอียดยลออก

- ทักษะการคิดเชิงจริยธรรม (Ethical Thinking) หมายถึง ทักษะการคิดที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม ซึ่งแสดงออกโดยการที่ตนเองประพฤติดีทั้งกาย วาจา ใจและการประพฤติดีต่อผู้อื่นและสังคมในการช่วยเหลือ แบ่งปัน เสียสละและไม่เห็นแก่ตัว

- การพูดโน้มน้าว การพูดเชิญชวนให้ผู้ฟังเกิดความเชื่อถือ ศรัทธา มีความคิดเห็นคล้ายคลึงตามโดยการแสดงให้เห็นความหนักแน่นของเหตุผลทำให้เกิดความรู้สึกหรืออารมณ์ร่วมกัน แสดงให้เห็นถึงความน่าเชื่อถือของผู้โน้มน้าวใจที่สำคัญการโน้มน้าวใจโดยการเสนอแนะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ฟัง ผู้อ่าน ใช้ความคิดก่อนที่จะเชื่อถือหรือกระทำตาม

- การสื่อสารอย่างสันติวิธี

3) บทบาทการทำงานพัฒนาการสร้างเสริมสุขภาวะชุมชน ได้แก่

- การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การจัดการหรือการทำงาน อย่างเป็นกระบวนการที่สามารถเป็นผู้นำต่อผู้ร่วมงาน พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานไปสู่ระดับที่สูงขึ้น และมีศักยภาพมากขึ้น ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในภารกิจและเป้าหมายของกลุ่ม จูงใจให้ผู้ร่วมงานมองไกลเกินกว่าความสนใจของพวกเขาไปสู่ประโยชน์ของกลุ่ม หรือชุมชน มีบทบาทดังนี้คือ ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาสุขภาวะชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสุขภาวะชุมชน ประสานงาน นักวิชาการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมแก้ปัญหา และเสริมสร้าง สนับสนุน และพัฒนากลุ่มแกนนำให้สามารถขับเคลื่อนงานส่งเสริมสุขภาวะชุมชน

- นักส่งเสริมสุขภาวะชุมชน เป็นต้นแบบในการสร้างเสริมสุขภาพ และ เป็นผู้ร่วมดำเนินการ ให้คำปรึกษา ในกระบวนการจัดการด้านสุขภาวะ ด้านกาย จิตใจ สังคม และ

ปัญญา เพื่อให้เกิดการสร้างเสริมสุขภาพ เฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อเรื้อรังในชุมชน นำไปสู่การพัฒนา การดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัวและชุมชนที่พึ่งตนเองได้ มีบทบาท ดังนี้คือ ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบสุขภาพ ภาวะคุกคามต่อสุขภาพ และวิธีการป้องกัน แก่ชุมชน ส่งเสริม กระตุ้น และสร้างการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนพฤติกรรมที่เอื้อต่อสุขภาพชุมชน ให้ คำปรึกษาด้านสุขภาพและภาวะคุกคามต่างๆ แก่ประชาชน สื่อสารสาธารณะเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพชุมชน

- นักจัดการความรู้ด้านสุขภาพชุมชน มีบทบาทดังนี้คือ จัดการความรู้ พัฒนา ชุดความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพชุมชน ร่วมสร้างพื้นที่เรียนรู้ในด้านการส่งเสริมสุขภาพชุมชน

บทที่ 3

กระบวนการดำเนินงานวิจัย

การดำเนินงานวิจัยโครงการศึกษารูปแบบและแนวทางการพัฒนาศักยภาพคนรุ่นใหม่ขององค์กรภาคประชาสังคมในการทำงานทางสังคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีเป้าหมายเพื่อจัดทำฐานข้อมูลกลุ่มองค์กรภาคประชาสังคมจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นฐานข้อมูลในการวางแผนหารูปแบบและแนวทางการพัฒนาศักยภาพคนรุ่นใหม่ ใจอาสาในการทำงานทางสังคมรวมถึงการขยายเครือข่ายคนรุ่นใหม่ ใจอาสาในการทำงานทางสังคมตั้งแต่ระดับพื้นที่ ระดับจังหวัดและประสานความร่วมมือ ยกกระตือรือร้นการทำงานทางสังคมร่วมกันระหว่างเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคมและกลุ่มคนรุ่นใหม่ ใจอาสา ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขอบเขตการศึกษาวิจัย

ด้านประชากร ทางโครงการวิจัยได้วางแผนกำหนดขอบเขตประชากร คือ กลุ่มเยาวชนในเครือข่ายคนรุ่นใหม่ ใจอาสา จังหวัดสุราษฎร์ธานีจำนวน 10 คน , เยาวชนอาสาสมัครที่ดำเนินงานร่วมกับองค์กรทางสังคมและองค์กรภาคประชาสังคมจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 10 คน , แกนนำกลุ่มเยาวชนคนรุ่นใหม่ในเครือข่ายสภาเด็กจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 15 คน , แกนนำเครือข่ายภาคประชาสังคม/องค์กรเอกชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีจำนวน10 คน

ด้านเนื้อหา ทางโครงการกำหนดขอบเขตเนื้อหา คือ

รวบรวมข้อมูลเครือข่ายกลุ่มองค์กรภาคประชาสังคมจังหวัดสุราษฎร์ธานีเพื่อนำบทเรียนประสบการณ์การทำงานมาใช้ในการหารูปแบบและแนวทางในการพัฒนาศักยภาพคนรุ่นใหม่ในการทำงานทางสังคม

ด้านพื้นที่ศึกษา ทางโครงการกำหนดพื้นที่ไว้ตามประเด็นหลัก ในการขับเคลื่อนงานภาคประชาสังคมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ

- ประเด็นทรัพยากรสิ่งแวดล้อม(เครือข่ายป่าทะเลเพื่อชีวิต / เครือข่ายอนุรักษ์ลุ่มน้ำคลองยัน/เครือข่ายการขับเคลื่อนงานอ่าวบ้านดอน)
- ประเด็นพลังงาน (เครือข่ายปกป้องเกาะแห่งชีวิต เกาะสมุย พะงัน เกาะเต่า / เครือข่ายพลเมือง ฯลฯ)
- ประเด็นเด็กและเยาวชน (เครือข่ายองค์กรงดเหล้า/ เครือข่ายเยาวชนสร้างสรรค์/เครือข่ายสภาเด็กและเยาวชน / สถานศึกษา / เครือข่ายเยาวชนรักษป่าควนงู / เครือข่ายเยาวชนรักษาท่าชนะ ฯลฯ)

ด้านระยะเวลา การดำเนินงาน 1 ปี คือ ระหว่างวันที่ 1 กันยายน 2556 - วันที่ 30 กันยายน 2557 โดยมีระยะเวลา 2 ช่วง คือ

ช่วงที่ 1 ระหว่างวันที่ 1 กันยายน 2556 – 31 มีนาคม 2557

ช่วงที่ 2 ระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2557 – 30 กันยายน 2557

ระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยทางโครงการใช้กระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นและปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action research)

เครื่องมือในการดำเนินงานวิจัย

ทีมวิจัยใช้เครื่องมือในการดำเนินงานวิจัย คือ

การสัมภาษณ์ ทีมวิจัยได้ทำการลงพื้นที่สัมภาษณ์ เก็บข้อมูลจากกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ที่ทำงานภาคประชาสังคมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

การสังเกต ทีมวิจัยเข้าร่วมสังเกตการณ์วิธีการทำงานของภาคประชาสังคมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อมีการจัดประชุมเสวนา การจัดนิทรรศการ ทางทีมวิจัยจะเป็นทีมอาสาสมัครช่วยงาน และสังเกตวิธีการในการทำงาน เช่น รูปแบบการจัดประชุม การระดมความคิดเห็น การสรุปวิเคราะห์ประเด็นการขับเคลื่อนงาน การสังเกตจากพฤติกรรม ในการทำงาน

การเข้าร่วมกิจกรรมกับองค์กร ทีมวิจัยได้รับโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมของเครือข่ายต่าง ๆ ที่มีการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น โครงการบริโภคสร้างสรรค์ที่จัดกิจกรรมอบรมวิทยากรหลักประกันสุขภาพ เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ ทางทีมวิจัยก็เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการอบรม และนำกลับมาปฏิบัติการจริงในพื้นที่

เวทีประชุม ทีมวิจัยมีการจัดประชุมทีมเพื่อการเตรียมงาน โดยมีการชี้แจงทีมวิจัย การวางแผนการดำเนินงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานของทีม

เวทีถอดบทเรียน ทีมวิจัยเห็นความสำคัญของการเรียนรู้และการทำงานของเครือข่ายจึงจัดให้มีเวทีถอดบทเรียนหลังการทำงาน เพื่อเป็นการสะท้อนความรู้สึกรู้สึกคิด การเรียนรู้ที่ทีมวิจัยได้รับ ปัญหาที่เกิดขึ้น หรือว่าแนวทางการแก้ไขเพื่อปรับปรุงการทำงานของทีมวิจัยต่อไป

การจัดกิจกรรมให้กับกลุ่มเยาวชน นอกจากการเรียนรู้การทำงานของเครือข่ายต่าง ๆ ทางทีมวิจัยก็ได้มีการจัดกิจกรรมให้กับเยาวชนในพื้นที่เพื่อสร้างการเรียนรู้และนำรูปแบบการทำงานของเครือข่ายมาปรับใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพของเยาวชน

กระบวนการดำเนินงานวิจัย

กระบวนการเตรียมความพร้อมทีมวิจัย

ทีมวิจัยได้มีการจัดเวทีประชุมชี้แจงโครงการวิจัยในกลุ่มทีมวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจหลักการและกระบวนการทำงานรวมถึงร่วมวางแผนการดำเนินงานและกำหนดช่วงเวลาในการดำเนินงานประเด็นต่าง ๆ หลังจากนั้นทีมวิจัยได้มีการจัดประชุมทีมงานประจำทุกเดือนเพื่อให้ทีมวิจัยได้มาร่วมบอกเล่าการดำเนินงาน สถานการณ์ บทเรียนที่เกิดขึ้น รวมถึงร่วมวางแผนการดำเนินงานในแต่ละช่วง

ประชุมชี้แจงโครงการ

- ทีมวิจัยได้ประชุมแลกเปลี่ยนสถานการณ์ในปัจจุบันของเครือข่ายตนเอง
- ทีมวิจัยประชุมเพื่อวางแผนและกำหนดช่วงจัดเวทีพูดคุยระหว่างเยาวชนทีมวิจัยและคณะที่ปรึกษา เพื่อบอกเล่าเป้าหมาย กระบวนการในการดำเนินงาน
- ทีมวิจัยได้ร่วมกันวางแผนทิศทางการทำงานต่อไปในอนาคต

ประชุมทีมวิจัยประจำเดือน

- ทีมวิจัยนัดหมายช่วงวัน/เวลาในการจัดประชุมในแต่ละเดือน
- ทีมวิจัยร่วมวางแผนการดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลเครือข่ายประชาสังคมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ทีมวิจัยและพี่เลี้ยงได้ร่วมประชุมวางแผน กำหนดวาระการประชุม และนัดหมายวันเวลา สถานที่ในการประชุมร่วมกันในแต่ละครั้ง
- ทีมวิจัยแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดประชุม เช่น การประสานงาน สถานที่ การเตรียมเอกสาร อุปกรณ์ในการประชุม การบันทึกข้อมูล การสรุปการประชุม เป็นต้น โดยการประชุมในแต่ละครั้งทีมวิจัยจะแบ่งบทบาทหน้าที่และสลับบทบาทกันทำเพื่อให้แต่ละคน ได้มีโอกาสในการพัฒนาทักษะหลาย ๆ ด้าน
- ทีมวิจัยและพี่เลี้ยงร่วมดำเนินการประชุมตามแผนที่วางไว้
- ทบทวนการทำงานที่ผ่านมาของโครงการงานวิจัย ทั้งเป้าหมาย แผนการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และแนวทางในการดำเนินงานต่อไป
- สรุปการประชุม

ประชุมทีมเฉพาะกิจ (ประชุมวาระพิเศษ)

- ทีมวิจัยนัดหมายการประชุมเฉพาะกิจในแต่ละช่วง ซึ่งการประชุมนี้จะจัดขึ้นเมื่อมีการประสานงานกับเครือข่ายประชาสังคม จังหวัดสุราษฎร์ธานีและทราบว่าในแต่ละเครือข่ายจะจัดกิจกรรมในช่วงวัน/เวลาใด เมื่อทราบทีมวิจัยจะวางแผนเพื่อเข้าร่วมใน

กิจกรรมในวาระต่างๆของเครือข่ายทั้งประเด็นเรื่องอ่าวบ้านดอน ประเด็นเรื่องที่ดิน
ประเด็นเรื่องการจัดการลุ่มน้ำ เป็นต้น

กระบวนการพัฒนาศักยภาพทีมวิจัย

การฝึกอบรม

ทีมวิจัยได้เข้าร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมกับเครือข่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การเข้าอบรม
โครงการปฏิบัติการหมาเฝ้าบ้าน ซึ่งมีการอบรมในเรื่องการเฝ้าระวังการทุจริตที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่
อบรมเรื่องการถ่ายภาพ และทำวิดีโอ จัดโดยทีมวิจัย เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการถ่ายภาพและวิดีโอ ที่
สามารถนำมาใช้ในการสื่อสาร การอบรมและสืบค้นข้อมูลด้านทรัพยากรพลังงานเพื่อเป็นฐานข้อมูล
ในการออกแบบวางแผนการดำเนินงานต่อไป

ฝึกอบรมเทคนิคการสืบค้นข้อมูลและจัดทำฐานข้อมูล

ทีมวิจัยได้มีการฝึกอบรมเรื่องการสืบค้นข้อมูลและจัดทำข้อมูล โดยมีความมุ่งหวังเพื่อ
พัฒนาศักยภาพทักษะความสามารถของทีมคนรุ่นใหม่ในการสืบค้นข้อมูล การจัดทำฐานข้อมูลด้าน
ทรัพยากร ด้านพลังงาน และแผนพัฒนาในพื้นที่ภาคใต้ อย่างเป็นระบบ การสร้างความร่วมมือ
ระหว่างกลุ่มคนรุ่นใหม่ และแกนนำแต่ละพื้นที่ ในการทำงานขับเคลื่อนทางสังคมต่อไป

ในการฝึกอบรมทีมวิจัยได้มีการประชุมนัดหมาย เพื่อวางแผนการทำงาน การกำหนด
ประเด็นในการสืบค้นข้อมูลจากนั้นจึงประสานทีมวิทยากร เพื่อนสมาชิก ผู้เข้าร่วมอบรม สถานที่
อาหาร และการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ซึ่งทีมวิจัยได้จัดขึ้นในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 57 – 2 มีนาคม 58
ณ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

ฝึกอบรมการสื่อสาร

ทีมวิจัยได้มีการฝึกอบรมการถ่ายภาพและเขียนสารคดีเพื่อใช้ในการสื่อสารการทำงาน
โดยได้ประชุมกำหนดเป้าหมาย และกระบวนการในการทำงาน ทีมวิจัยได้มีการประชุมเตรียมความ
พร้อม ก่อนการลงพื้นที่ฝึกอบรม เรียนรู้เทคนิควิธีการถ่ายภาพ เพื่อนำมาใช้ในการเล่าเรื่องราวการ
ทำงานของภาคประชาสังคม ศึกษาข้อมูลสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรในพื้นที่หมู่เกาะอ่างทอง ที่ควรค่าแก่
การรักษาและการจัดทำสื่อมีประโยชน์ในการเล่าเรื่องราวผ่านรูปแบบต่าง ๆ เช่น โซเชียลมีเดีย
การเล่าเรื่องจากภาพ จดนิทรรศการภาพในพื้นที่สาธารณะ รายการวิทยุในท้องถิ่น หนังสือพิมพ์
ท้องถิ่น ทำให้สามารถนำเรื่องราวที่เกิดขึ้นในเครือข่าย ต่าง ๆ บอกเล่าให้บุคคลทั่วไปได้รับรู้

ฝึกอบรมปฏิบัติการหมาเฝ้าบ้าน

อบรมปฏิบัติการหมาเฝ้าบ้านมีเป้าหมายการอบรมเพื่อเรียนรู้เรื่องการเฝ้าระวังการทุจริต
การฝึกอบรมได้มีการลงพื้นที่ปฏิบัติการจริง การสัมภาษณ์ สอบถามชาวบ้านที่ได้รับความเดือดร้อน
ในกรณีการรับจำนำข้าว ในพื้นที่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในการอบรมครั้งนี้ได้ฝึกการเขียน

ข้อความเพื่อเผยแพร่บนโซเชียลเน็ตเวิร์ค เรียนรู้เทคนิคในการแชร์สิ่งที่น่าสนใจเพื่อเป็นการกระจายข่าวสาร เรียนรู้เทคนิคการทำเรื่องร้องเรียนต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรียนรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต และการได้ลงพื้นที่ปฏิบัติการจริงทำให้เราได้ข้อมูลที่หลากหลายมากกว่าการหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ในการฝึกอบรมครั้งนี้ทีมงานได้เข้าร่วมฝึกอบรมกับสมาชิกในพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ โดยมีคณะวิทยากรจากสำนักข่าวอิศรา ที่มาให้ความรู้ในการฝึกอบรมการเขียนข้อความเพื่อเผยแพร่บนโซเชียลเน็ตเวิร์ค , เรียนรู้เทคนิคในการแชร์สิ่งที่น่าสนใจเพื่อเป็นการกระจายข่าวสาร , เรียนรู้เทคนิคการทำเรื่องร้องเรียนต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ , ได้เรียนรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต และการได้ลงพื้นที่ปฏิบัติการจริงทำให้เราได้ข้อมูลที่หลากหลายมากกว่าการหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

ฝึกอบรมเทคนิคการรวบรวมข้อมูลความรู้ สถานการณ์(พลังงาน อ่าวบ้านดอน ที่ดิน)

ทีมวิจัยได้มีการประชุมวางแผนการหาความรู้เรื่องพลังงาน โดยประสานทีมวิทยากรจากมหาวิทยาลัยรังสิต จากนั้นได้มีการแลกเปลี่ยนสถานการณ์การทำงาน เพิ่มเติมความรู้การทำงานร่วมกันระหว่างคนรุ่นใหม่กับเครือข่ายที่ทำงานภาคประชาสังคม และวางแผนการลงพื้นที่แลกเปลี่ยนสถานการณ์กับทางพื้นที่ ทั้งในเรื่องของพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีการวางแผนกระบวนการพูดคุยกับเจ้าของพื้นที่ เจ้าของปัญหา การลงเยี่ยมชมสถานที่จริงที่เกิดผลกระทบ การร่วมรับฟังข้อมูลเรื่องพลังงานจากชุมชนและร่วมแสดงความคิดเห็นเรื่องพลังงาน เรื่องอ่าวบ้าน เรื่องสถานการณ์ที่ดิน

การฝึกอบรมกฎหมาย 4 ฉบับ

ทีมวิจัยได้รับการฝึกอบรมการให้ความรู้เรื่องของกฎหมาย 4 ฉบับที่มีความเกี่ยวข้องกับการทำงานในประเด็นเรื่องสิทธิชุมชน คือ 1.ร่าง พรบ. สิทธิชุมชน , 2.ร่าง พรบ.ธนาคารที่ดิน , 3.ร่าง พรบ.ภาษีที่ดินอัตราก้าวหน้า และ 4.ร่าง พรบ.กองทุนยุติธรรม ซึ่งในการอบรมนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนรุ่นใหม่ในพื้นที่สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในพื้นที่และให้การช่วยเหลือผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่ได้รับความเดือดร้อน คนรุ่นใหม่สามารถอธิบายถึงความสำคัญของกฎหมายฉบับต่าง ๆ ได้ว่ามีความสำคัญและมีประโยชน์อย่างไร ครั้งนี้คนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้ทักษะเบื้องต้น เช่น การนำเสนอ หลักการเป็นวิทยากร การเรียนรู้เรื่องกฎหมาย 4 ฉบับในรูปแบบที่สามารถนำไปอธิบายแก่ผู้อื่นได้ง่ายขึ้น

การฝึกอบรมเรื่องหลักประกันสุขภาพ สปสช.

ในการอบรมเรื่องหลักประกันสุขภาพนั้น ทีมวิจัยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพ เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในการเข้าเรียนรู้เพื่อเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ อสม. ในพื้นที่ ซึ่งเนื้อที่ได้อบรมนั้นจะมีความเกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิในการรักษาของระบบหลักประกัน

สุขภาพ เช่น สิทธิในการใช้หลักประกันในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉิน การร้องเรียนแก่สถานพยาบาลหากเกิดความสูญเสียจากการรักษาพยาบาล การเรียนรู้เรื่องระบบยาที่ใช้ในระบบหลักประกัน รวมถึงการยกกรณีตัวอย่างขึ้นมาเพื่อเรียนรู้และศึกษาในการเข้าถึงสิทธิระบบหลักประกัน โดยมีเจ้าหน้าที่ของสำนักงานระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต 11 เป็นวิทยากรที่ให้ความรู้

การฝึกอบรมงานภวนาเพื่อชีวิต

ทีมวิจัยได้เข้าร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมภวนาคือชีวิตกับทางกลุ่มยุวชนสร้างสรรค์จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมี ดร.ธรรมนนท์ กิตติเวชกุล เป็นวิทยากรในการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการทางศิลปะ เช่น การระบายสีภาพมันดารา , การปลูกผักสวนครัว เป็นต้น เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกระบวนการได้ฝึกสมาธิสัมผัสความรู้สึกของตนเองในระหว่างการทำกิจกรรม โดยกระบวนการนี้จะสอนทีมวิจัยให้มีสมาธิอยู่กับงานที่กำลังดำเนินการอยู่อย่างมีสติ สอนเรื่องการอยู่กับตัวเองทบทวนตนเองในขณะที่ทำกิจกรรม ซึ่งกระบวนการนี้สามารถนำมาปรับใช้ในการทำงานของทีมวิจัย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานเพิ่มขึ้น

กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลองค์กรทางสังคมจังหวัดสุราษฎร์ธานีในแต่ละประเด็น

ทีมวิจัยได้มีการร่วมประชุมเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ วัตถุประสงค์ในการลงพื้นที่ให้แก่แต่ละองค์กรได้รับทราบในช่วงการจัดเวทีชี้แจงโครงการ จากนั้นทีมวิจัยได้ร่วมกันวางแผนกำหนดวัน เวลา เพื่อดำเนินการลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยทีมวิจัยได้ช่วยกันตั้งโจทย์ที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูล ทีมวิจัยได้มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้แก่แต่ละคนได้ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละประเด็นคือ ประเด็นสิ่งแวดล้อม ประเด็นพลังงาน ประเด็นที่ดิน ประเด็นเด็กและเยาวชน เมื่อแต่ละทีมเก็บรวบรวมข้อมูลมาแล้ว ทีมวิจัยจึงนัดหมายเพื่อรวมบอกเล่า แบ่งปันข้อมูลและวิเคราะห์ร่วมกันว่าข้อมูลที่ได้มามีประเด็นไหนที่ต้องดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อจะได้ให้ทีมวิจัยแต่ละคนได้ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมอีกครั้ง

เก็บรวบรวมข้อมูลเครือข่ายปกป้องเกาะแห่งชีวิตสมุย พะงัน เต่า

ทีมวิจัยได้ร่วมวางแผนลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลเครือข่ายปกป้องเกาะแห่งชีวิต สมุย พะงัน เต่า โดยมีการเรียนรู้วางแผนพูดคุยกับกลุ่มแกนนำและวางแผนในการเรียนรู้สภาพพื้นที่ในอำเภอเกาะ สมุยและหมู่เกาะอ่างทอง เมื่อประสานกับพื้นที่แล้ว จึงได้กำหนดวัน/เวลาและสถานที่เพื่อพูดคุยบทเรียนจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลทำให้ทีมวิจัยได้เรียนรู้สภาพพื้นที่ในอำเภอเกาะสมุย และหมู่เกาะอ่างทอง เรียนรู้การทำงานภาคประชาสังคมของเครือข่ายปกป้องเกาะแห่งชีวิตเกาะสมุย พะงัน เต่า โดยกลุ่มคนที่มางานภาคประชาสังคมในเกาะสมุยส่วนใหญ่เป็นนักธุรกิจ ที่ให้ความสำคัญกับเรื่องสิ่งแวดล้อมภายในเกาะสมุย ได้ศึกษาธรรมชาติของหมู่เกาะอ่างทอง

เมื่อมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จสิ้นทีมวิจัยได้มีการนำข้อมูลที่ได้มาสรุปและปรับปรุงข้อมูลให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

เก็บรวบรวมข้อมูลข้อมูลบทเรียนการทำงานพัฒนาคนรุ่นใหม่ในองค์กร

ทีมวิจัยได้วางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลขององค์กรที่ทำงานการพัฒนาศักยภาพคนรุ่นใหม่ในการทำงานทางสังคม โดยได้ร่วมกันกำหนดองค์กรที่ทำงานอยู่แล้วและมีความน่าสนใจ คือ มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) โครงการบัณฑิตรักถิ่น (พอช.) และโครงการบัณฑิตอาสา (บอ.มอ.) จากนั้นทีมวิจัยจึงได้ศึกษาข้อมูลขององค์กรต่าง ๆ เบื้องต้น และได้มีการลงพื้นที่เพื่อพูดคุยกับคณะทำงานของแต่ละองค์กร ซึ่งข้อมูลที่ได้ทางทีมงานได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนออกแบบและปรับใช้ในการทำงานกับกลุ่มคนรุ่นใหม่ในพื้นที่ให้มีความเหมาะสมกับแต่ละกลุ่มองค์กร และเมื่อมีการทดลองปรับใช้แล้วทางทีมวิจัยจึงได้มีการสัมภาษณ์กลุ่มอาสาสมัครคนรุ่นใหม่ ที่ทำงานอยู่ในองค์กร

กระบวนการสรุปข้อมูล

ทีมวิจัยได้มีการจัดประชุมร่วมกันทุกครั้งหลังจากการดำเนินงานตามแผน ตามกระบวนการที่วางไว้ในแต่ละช่วงแต่ละกิจกรรม ทีมวิจัยได้แบ่งการสรุปเป็นสัดส่วน คือ การสรุปงานที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ซึ่งเน้นเป็นกระบวนการ AAR (After Action Review) มีการสรุปเป้าหมาย กระบวนการ สิ่งที่ได้ปัญหา อุปสรรคที่พบและสิ่งที่จะดำเนินการต่อไป จากนั้นจึงวางแผนการดำเนินงานต่อไป

การสรุปงานอีกส่วนหนึ่งหลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินงานแต่ละครั้งทีมวิจัยจะเน้นให้ทีมวิจัยสรุปความรู้สึกรายบุคคล บทเรียนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับทีมวิจัยแต่ละคน เพื่อให้ทุกคนได้สะท้อนภาวะภายในในเรื่องความรู้สึก ความตั้งใจ เพื่อจะได้แบ่งปันประสบการณ์ เติมเต็มความรู้และสามารถสร้างความเข้าใจกันในกลุ่มเป็นการช่วยเติมพลังใจในการทำงานร่วมกันต่อไปภายในกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการศึกษาวิจัย

ผลการดำเนินงานวิจัยตามโครงการศึกษารูปแบบและแนวทางในการพัฒนาศักยภาพคนรุ่นใหม่ขององค์กรภาคประชาสังคมในการทำงานทางสังคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทีมวิจัยสามารถสรุปผลการดำเนินงานได้ ดังนี้

1. ฐานข้อมูลกลุ่มองค์กรภาคประชาสังคมที่ดำเนิน 4 ประเด็นหลัก ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

1. ประเด็นทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เครือข่ายที่ดำเนินงานประเด็นทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ

(1) มูลนิธิป่า – ทะเล เพื่อชีวิต

การเริ่มต้นของ มูลนิธิป่า – ทะเล เพื่อชีวิต สืบเนื่องจากสภาพปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศน์ ปัญหาทางด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม นับตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันกว่า 20 ปี ที่กลุ่มพี่น้อง ผองเพื่อนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รวมตัวกันโดยธรรมชาติ ภายใต้ชื่อ โครงการป่า-ทะเลเพื่อชีวิต เพื่อร่วมมือและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม การอนุรักษ์ ป่าและพัฒนาศักยภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่พื้นที่ ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ และชุมชนเมือง ร่วมกับองค์กรชุมชนในพื้นที่จังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราชและร่วมเป็นเครือข่ายพันธมิตรกับองค์กรพัฒนาเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมทั้งในและต่างประเทศ โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณทั้งหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน ในปัจจุบันได้มีการยกระดับองค์กรจากโครงการป่า-ทะเลเพื่อชีวิต เป็น มูลนิธิป่า-ทะเลเพื่อชีวิต ซึ่งรูปแบบกิจกรรม การดำเนินงานโครงการด้านสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างต่อเนื่องและมีแนวทางชัดเจนในการดูแล รักษาสิ่งแวดล้อมตลอดจนการสร้างโอกาสให้ทุกภาคส่วนในสังคมให้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

กรอบภารกิจ

มูลนิธิป่า-ทะเลเพื่อชีวิต จะเน้นการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีพัฒนาทุกภาคส่วนทั้งองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรชุมชนในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. การส่งเสริมการศึกษา วิจัยด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. การสนับสนุนการฟื้นฟู อนุรักษ์ และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
3. สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน จัดตั้งองค์กรชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน

4. พัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน
5. ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่กิจกรรมของชุมชนสู่สาธารณะ

เป้าหมาย

- ส่งเสริมการศึกษาและการวิจัยด้านการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำ ที่ดิน ป่าไม้และทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
- ร่วมเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร สร้างความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ดำเนินการเพื่อสาธารณะประโยชน์และร่วมมือกับองค์กรสาธารณะอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อสาธารณะประโยชน์
- ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชน กลุ่ม หรือ เครือข่ายในรูปแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน
- ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

หมายเหตุ: เครือข่ายอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมินิเวศน้ลุ่มน้ำคลองยันและกลุ่มอื่น ๆ

(ทีมวิจัยอยู่ระหว่างการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล)

2. ประเด็นพลังงาน

เครือข่ายที่ดำเนินงานประเด็นพลังงานในจังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ

(1) เครือข่ายปกป้องเกาะแห่งชีวิต สมุย พะงัน เต่า

เครือข่ายปกป้องเกาะแห่งชีวิตสมุย พะงัน เต่า มีจุดเริ่มต้นมาจากการประท้วงตอนปี 2553 ตอนนั้นได้มีการทำ EIA 2 ครั้งซึ่งหากผ่าน การทำ EIA ครั้งที่ 2 โดย บริษัท นิวคอสตอล จะมีการทำไซต์สมิต เป็นการให้ระเบิดเสียง วัดคลื่นสะท้อนของน้ำ ว่ามีค่าบีโตรเลียมหรือไม่ แล้วทำเป็นภาพสามมิติ แต่ในการให้ระเบิดเสียงนั้น จะกระทบสิ่งแวดล้อมในเบื้องต้น ซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดหลักการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทางเครือข่ายจึงได้รวมตัวกันเพื่อไปคัดค้านที่เทศบาลนครเกาะสมุย

หลังจากที่เกิดการคัดค้าน จึงได้เกิดการตั้งกลุ่มรักษ์อ่าวไทยขึ้น ซึ่งกลุ่มรักษ์อ่าวไทยมีอายุประมาณ 2 ปี แต่ไม่มีการทำงานกับกลุ่มชาวบ้านที่จะลุกขึ้นมาปกป้องการทำประมง หรือ การทำการเกษตร มีแต่ภาคธุรกิจที่เข้ามามีส่วนร่วม ทำให้ทางเครือข่ายมองว่า หากมีการรวมกลุ่มกันของทุกส่วน เข้ามาร่วมต่อสู้ได้นั้น จะแสดงออกถึงพลังที่มากกว่า จึงอาศัยกำลังจากทางเทศบาลในการเชิญทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม ผนึกกำลังกันและหาแนวทางในสิ่งที่จะทำต่อไป จึงเกิดการร่วมมือกัน รอบเกาะ โดยเป็นความร่วมมือจากทางเทศบาลนครเกาะสมุย

ภาคการท่องเที่ยว ภาคประชาชน จึงได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาหนึ่งชุด ใช้ชื่อว่า "เครือข่ายรักษ์อ่าวไทย" โดยกิจกรรมจับมือรอยเกาะนี้ได้ไปเชื่อมสัมพันธ์กับเกาะพะงัน เกาะเต่า โดยอาศัยเครือข่ายการท่องเที่ยวในพื้นที่

หลังจากการจัดกิจกรรมแล้ว ทางเครือข่ายได้มีการดำเนินการการฟ้องร้องศาลปกครองตามมา ซึ่งในช่วงนั้นเป็นช่วงที่เครือข่ายได้มีการไปเชื่อมโยงกับทางจังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช เพราะคิดว่าเครือข่ายข้างนอกน่าจะมีการวางบทบาทในการต่อสู้ร่วมกับทางอำเภอเกาะสมุย เนื่องจากในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีก็พบปัญหาการขุดเจาะบ่อน้ำมันเช่นเดียวกัน จึงได้ทำเรื่องการฟ้องร้องศาลปกครองด้วยกันในปลายปี 2553

หลังจากนั้นได้เกิดเหตุการณ์การขุดเจาะน้ำมันในบริเวณหมู่เกาะอ่างทอง แปลงที่ทางเครือข่ายได้ไปคัดค้านปิดเทศบาลนครเกาะสมุย และได้ล้มการทำ EIA ที่เทศบาล หลังจากนั้นก็เกิดการฟ้องศาลปกครอง ในขณะที่การเมืองสมุยก็อยู่ในช่วงการเลือกตั้งด้วย และรอเรื่องศาลปกครอง ภายหลังมาทราบว่า การทำ EIA ของบริษัทขุดเจาะน้ำมันผ่าน ทางเครือข่ายรักษ์อ่าวไทยจึงได้ช่วยกันติดป้ายรอบเกาะสมุยว่า "ใครกำลังจะมาสมุย" เพื่อกระตุ้นความรู้สึกให้คนได้เริ่มตั้งคำถามกับเหตุการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้น ในขณะเดียวกันทางเครือข่ายก็มีความคิดที่จะผนึกกำลังกับทางเครือข่ายบนฝั่ง จึงได้มีการเชื่อมต่อเครือข่ายกับอาจารย์สมลักษณ์ หุตานุวัตร

ในเดือนมีนาคม 2556 ทางเครือข่ายภาคประชาสังคมจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้มีการจัดเวทีอบรมการสืบค้นข้อมูล เพื่อจัดตั้งทีมสืบค้นข้อมูล เนื่องจากการทำงานของภาคประชาชนจะมีจุดอ่อนในเรื่องของข้อมูล ในขณะเดียวกันก็มีกระแสของการทวงคืนพลังงาน ดังนั้นทางเครือข่ายรักษ์อ่าวไทย จึงได้นำเรื่องการขุดเจาะน้ำมันในพื้นที่อำเภอเกาะสมุยมาแลกเปลี่ยนสถานการณ์ในเวที ซึ่งเป็นที่สนใจของทีมเก็บข้อมูล จึงได้เกิดการประกาศเป็นเครือข่ายปกป้องเกาะแห่งชีวิตสมุย พะงัน เต่า และต่อมาได้เกิดการจัดกิจกรรมเดินรอบเกาะในช่วงเดือนพฤษภาคม 2556

เมื่อมองไปถึงเรื่องผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับเกาะสมุย เกาะเต่า เกาะพะงันนั้น สิ่งที่มีมองเห็นอย่างชัดเจน คือ เรื่องสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไป สภาพของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทอง ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญที่สวยงาม หมู่เกาะนางยวน อำเภอเกาะเต่า แหล่งดำน้ำที่ขึ้นชื่อ พื้นที่แหล่งอาหาร ในการทำการประมง พื้นที่ในการวางไข่ บริเวณที่มีพันธุ์ปลาชุกชุม ซึ่งทางบริษัทรายงานผลกระทบจะมีข้อมูลที่ละเอียด ที่สามารถระบุได้ถึงพันธุ์ปลาแต่ละชนิดอยู่ตรงบริเวณไหน มีจำนวนมากน้อยเพียงใด แต่ทางบริษัทมิได้สนใจอะไรไปมากกว่าผลการตอบแทนที่บริษัทจะได้รับ

ข้อมูลจากปราชญ์ชาวบ้านในอำเภอเกาะสมุย ได้เล่าว่า "ปลาจะขบวางไข่ตามเกาะ ไม่ได้ขบวางไข่ในที่ลึก โดยไข่จะอยู่ตามสาหร่าย อย่างเช่นวงจรชีวิตของปลาทุ โดยปลาทุ จะวางไข่ที่ หมู่เกาะอ่างทอง เมื่อกลายเป็นตัวอ่อนก็ว่ายน้ำย้อนกลับไปยัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดชุมพร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และจะไปโตที่แม่กลอง จังหวัดสมุทรสงคราม หลังจากรอดตายที่แม่กลอง เมื่อถึงฤดูวางไข่ ก็จะว่ายกลับมายังหมู่เกาะ อ่างทองเพื่อมาวางไข่อีกครั้ง มิใช่ว่าปลาทุจะมีแหล่งกำเนิดเฉพาะที่หมู่เกาะอ่างทองเท่านั้น แต่ส่วนใหญ่ก็จะกลับมาวางไข่ที่หมู่เกาะอ่างทอง"

อ่าวไทยมีความแตกต่างกับอ่าวเม็กซิโก คือ อ่าวเม็กซิโกเป็นอ่าวร่าง ไม่ได้เป็นแหล่ง ทำการประมง หรือเพาะพันธุ์สัตว์ทะเล แต่อ่าวไทยเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์น้ำวัยอ่อนและ ยังเป็นพื้นที่ในการทำประมงของชาวประมงด้วย ดังนั้นเรื่องน้ำมันจึงไม่สมควรที่จะไปเสี่ยงใน พื้นที่อ่าวไทย ถ้าหากเกิดเหตุการณ์น้ำมันรั่ว จะส่งผลกระทบและมูลค่าที่จะต้องหายไป ด้านการท่องเที่ยว ปัจจุบันเกาะสมุยมีรายได้จากการท่องเที่ยวประมาณปีละ 2-3 หมื่นล้านบาท แต่ถ้าหากเทียบกับ บ่อน้ำมันหลุมเดียวก็ประมาณ 1 หมื่นล้าน และหากเกิดเหตุการณ์อย่าง ที่เกิดขึ้นที่เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง เมื่อกรณีเกาะเสม็ดเกิดขึ้นก็จะส่งผลกระทบกับบริษัท 1 ปี แต่มันจะส่งผลกระทบกับสิ่งแวดล้อมเป็น 10 ปี มูลค่าที่ได้จากนักท่องเที่ยวประมาณปีละ 3 หมื่นล้าน แต่ทรัพยากรธรรมชาติที่มีในเกาะสมุย สามารถกินไปได้เรื่อย ๆ ไม่มีวันหมด

ในพื้นที่จังหวัดชุมพรก็ประสบปัญหาในเรื่องของการขุดเจาะน้ำมันเช่นเดียวกัน ทางเครือข่ายปกป้องเกาะแห่งชีวิตสมุย พะงัน เต่า ได้ให้ความช่วยเหลือในเรื่องข้อมูล การนำเสนอข่าวสารข้อมูลใน Facebook ในระบบออนไลน์ให้มากขึ้น เพื่อหวังให้บุคคลทั่วไป ที่ไม่เกี่ยวข้องในเรื่องของการติดตามสนใจข้อมูลมากขึ้น

จากการนำข้อมูลเรื่องพลังงานและสถานการณ์การขุดเจาะน้ำมันเผยแพร่บน Facebook แต่ไม่ได้รับความสนใจ เพราะคนจะชอบอะไรที่เจ็บๆ แร้งๆ โดนๆ ดังนั้นทาง เครือข่ายจึงปรับรูปแบบการนำเสนอโดยเน้นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับทุกคนโดยตรงลงเผยแพร่บน Facebook ของเครือข่ายปกป้องเกาะแห่งชีวิตสมุย พะงัน เต่า พบว่าภาพที่ถ่ายเพียงคราบ น้ำมันและเขียนข้อความโดนใจที่สะท้อนถึงปัญหา ทำให้ภาพนั้นมีการเผยแพร่ แบ่งปันในกลุ่ม คนที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นอีกส่วนหนึ่ง ขณะนี้พบว่าคนเริ่มหันมาให้ความสนใจกับ ปัญหาการขุดเจาะน้ำมันขึ้นมบ้าง

จากกรณีของบริษัท ซาลามานเดอร์ เอนเนอร์ยี เปลี่ยนจากการใช้แท่นมาเป็นเรือ FPFO เพื่อลดต้นทุนสร้างกำไรให้กับบริษัทตนเองมากขึ้น แต่มันเป็นการเพิ่มความเสี่ยงให้กับ สิ่งแวดล้อม จากการดูรายงาน บางประเทศเขาห้ามใช้เรือ FPFO บางประเทศต้องตรวจสอบ

ให้แน่ชัด เพราะใช้เรือแล้วต่อสายเข้าไป เปิดก็อควาล์ว คล้ายกับที่ระยอง การต่อสายได้น้ำแต่ มันลึก หลังจากนั้นเรือเหล่านี้ก็จะวิ่งไปมาเพื่อขนส่ง เพราะมันไม่มีแท่น ตรวจสอบอย่างไรก็ไม่รู้ นอกจะเปลี่ยนแท่นขุดเจาะ เป็นเรือแล้ว ยังมีการเพิ่มกำลังการผลิต โดยทางบริษัทได้เขียนใน รายงานประจำปีเป็นข้อมูลผู้ถือหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ โดยเขียนไว้ในรายงานจะต้องเปิดเพิ่ม 6 หลุม ในขณะที่การทำ EIA ในพื้นที่ยังไม่ผ่าน ซึ่งข้อมูลที่เสนอในตลาดหลักทรัพย์ของ ต่างประเทศจะโกหกไม่ได้เพราะต้องรายงานผลที่ถูกต้อง ชัดเจน

การลงมาของบริษัทน้ำมันนั้น ผ่านคณะกรรมการ 3 ฝ่าย คือ ภาคท่องเที่ยว ภาคบริษัทที่ลงมาขุดเจาะ และภาคราชการ ได้มีการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการไตรภาคี ซึ่งในขณะเดียวกัน ศ.ดร.พรชัย ลิขิตวิวัฒน์กุล ซึ่งลงมาส่งเสริมในพลังงานสะอาด ทำให้ทาง สมาคมท่องเที่ยวสมุทรเริ่มเห็นด้วยกับแนวทางของกระทรวงพลังงาน แต่ต่อมาเริ่มมีการ สนับสนุนพลังงานด้านอื่น ๆ ผ่างมากับการพัฒนาพลังงานทดแทน มีการนำเด็กนักเรียน ครูอาจารย์ ไปดูงานโรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ที่หมู่เกาะพลวย เป็นโครงการของกรม พัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน จึงเริ่มมีการให้ข้อมูลที่เปลี่ยนไป เสมือนเป็น การสนับสนุนการขุดเจาะน้ำมัน จึงทำให้กลุ่มคน เริ่มแบ่งแยกและชัดเจนขึ้นในช่วงหลัง

*หมายเหตุ : กลุ่มศึกษาพลังงานพื้นที่ท่าฉาง (ทีมวิจัยอยู่ระหว่างการดำเนินการเก็บ รวบรวมข้อมูล)

3. ประเด็นเด็กและเยาวชน

เครือข่ายที่ดำเนินงานประเด็นเด็กและเยาวชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ

(1) เครือข่ายองค์กรงดเหล้า จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เครือข่ายองค์กรงดเหล้า จังหวัดสุราษฎร์ธานีก่อตั้งขึ้นจากการรวมกลุ่มของเยาวชนที่มีความสนใจในการทำกิจกรรม จึงได้เข้าร่วมค่าย "south youth ranger" ที่เป็นปฏิบัติการในเรื่อง การเฝ้าระวังภัยแอลกอฮอล์ ในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ ในปี 2554 และได้เกิดเป็นกลุ่มเยาวชน ที่ทำเรื่องการเฝ้าระวังปัจจัยเสี่ยงเหล้า - บุหรี่ - ยาเสพติด

เครือข่ายองค์กรงดเหล้ามีภารกิจในการส่งเสริม และสนับสนุนให้เยาวชนรู้เท่าทันภัย จากเหล้า - บุหรี่ - ยาเสพติด ทั้งหลาย โดยการจัดค่าย "คนรุ่นใหม่ ใจอาสา" เพื่อค้นหาแกนนำ ที่มีความสนใจในการร่วมกันรณรงค์ให้คนลด ละ เลิก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ส่งผลกระทบต่อ ทั้งตัวผู้ดื่ม และบุคคลรอบข้าง การเฝ้าระวังอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลปีใหม่ และสงกรานต์ ร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง การเฝ้าระวังปัจจัยเสี่ยงในงานกิจกรรมที่ทางจังหวัดจัดขึ้น โดยการลงพื้นที่สำรวจร้านค้า การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ทางเครือข่ายองค์กรงดเหล้ามีเป้าหมายเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กและเยาวชนในการเท่าทันเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ และยาเสพติด ใฝ่ระวังการเข้ามาของนักดื่มหน้าใหม่เพื่อลดอัตราความเสี่ยงในเด็กและเยาวชน รณรงค์ลดปัจจัยเสี่ยงในงานเทศกาล ประเพณีต่าง ๆ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่งเสริมให้บุคคลมีความตระหนักถึงความถูกต้อง และเหมาะสมในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และรณรงค์ให้ผู้ประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ – บุหรี่มีความตระหนักถึงกฎหมายและวิธีการจำหน่ายให้ถูกต้อง และเหมาะสม กิจกรรมของทางเครือข่ายองค์กรงดเหล้ามีหลากหลายรูปแบบ เช่น การรณรงค์ในวันงานประเพณีเทศกาล การลงพื้นที่ที่ตรวจเตือน/ตรวจจับร้านค้าที่มีการกระทำความผิด การเข้าค่ายเยาวชน การลงพื้นที่สำรวจร้านค้า เป็นต้น ซึ่งเยาวชนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ตามความถนัดของตนเอง

การทำงานของเครือข่ายองค์กรงดเหล้าจะเน้นการทำงานกับเด็กและเยาวชน และได้มีการเชื่อมโยงสนับสนุนกับทางภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี สรรพสามิตจังหวัด เจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานศึกษา เพื่อช่วยกันป้องกันเยาวชนจากภัยแอลกอฮอล์

(2) กลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์จังหวัดสุราษฎร์ธานี ก่อเกิดขึ้นในปี 2539 โดยกลุ่มนักเรียนทุนที่ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มลานสนสัมพันธ์และกลุ่ม น้ำใจครู ซึ่งนำกระบวนการฝึกอบรมธรรมะที่สวนโมกข์เข้ามาใช้ในการพัฒนาเยาวชนที่ได้รับทุนการศึกษา ตั้งแต่ปี 2534

กลุ่มลานสนสัมพันธ์เป็นกลุ่มเพื่อนนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดปัตตานี ที่เคยทำกิจกรรมร่วมกันมาทั้งภายในและนอกรั้วมหาวิทยาลัยชายแดนได้ภายหลังจากที่ได้ผ่านพ้นเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2518 เพื่อนนักศึกษากลุ่มนี้ได้ร่วมกันผลักดันเคลื่อนไหวจัดตั้งองค์กรนักศึกษาขึ้นมา จนกระทั่งได้ขับเคลื่อนร่วมกับขบวนการนักศึกษาที่ส่วนกลางในนาม 18 สถาบัน โดยมีชมรมอาสาพัฒนาชนบท ชมรมสังคมศาสตร์ ซึ่งก่อกำเนิดขึ้นมา เป็นพื้นฐานสำคัญของการทำงานด้านการพัฒนา เนื่องจากทั้งสองส่วนมีบทบาทค่อนข้างสูงในด้านการเรียนรู้ปัญหาชนบท และการศึกษาไทย อันเป็นปัญหาร่วมสมัยในยุคนั้น เมื่อนักศึกษากลุ่มนี้ได้จบการศึกษาไปแล้วหลายรุ่น เริ่มจะมีบทบาทอยู่ในหน่วยงานทางการศึกษา การพัฒนาสังคม ชุมชนมากขึ้น และได้มีการพบปะกันอย่างสม่ำเสมอ จึงได้ริเริ่มโครงการทุนการศึกษาเพื่อเยาวชนผู้ด้อยโอกาสขึ้นมา จากเงินที่เหลือจ่ายในการพบปะกัน แต่ละครั้ง และมีการระดมทุนเพิ่มเติมอีกส่วนหนึ่งด้วย

สำหรับในส่วนพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี “กลุ่มน้ำใจครู” ได้เข้ามาสานต่องานการพัฒนาเยาวชน เยาวชนที่ได้รับทุนการศึกษาจากกลุ่มลานสนสัมพันธ์ และทางมูลนิธิการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคมได้ให้การสนับสนุนอีกส่วนหนึ่ง ทำให้เกิดการทำงาน ส่งเสริมการสร้างการเรียนรู้ในชุมชนบ้านเกิดของเยาวชนเองมากขึ้น และมีการแลกเปลี่ยนบทเรียน เชื่อมโยงความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนเยาวชนทั้งภายในและภายนอกจังหวัด เช่น ศูนย์ส่งเสริมพลเมืองเด็ก จังหวัดสงขลา โรงเรียนได้ร่วมไม่จังหวัดพัทลุง อีกด้วย

ในปี 2540 สังคมไทยกำลังประสบกับวิกฤติทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรุนแรง สถาบันการเงินระดับโลก (ไอเอ็มเอฟ) ได้เข้ามากำกับแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐหลายด้าน นักลงทุนรายย่อยต่างพากันล้มละลาย พ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียน จึงเริ่มเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษา ที่ทำให้เด็กๆ ได้พึ่งพาตนเองให้มากขึ้นแล้ว เนื่องจากในเวลานั้น คนงานที่ถูกเลิกจ้างได้พากันกลับไปสู่ชนบท พื้นที่เกษตรกรรมถูกถากถาง ปรับปรุงขึ้นมาใหม่ ในขณะที่ผู้คน ภาคธุรกิจต่างพากันล้มละลาย แต่ชาวบ้านพี่น้องในชนบทยังคงดำรงชีวิตกันอยู่ได้ตามปกติ

ด้วยเหตุนี้ เพื่อนๆ เยาวชนในนาม “กลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์” ซึ่งได้เข้ามาสานต่องานทุนการศึกษา กิจกรรม การพัฒนาเยาวชน จึงได้รับการสนับสนุน จากหลาย ๆ ฝ่ายค่อนข้างดี เนื่องจากทุก ๆ ฝ่ายได้มองเห็นว่า สังคมกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ระบบเศรษฐกิจการพัฒนา แบบเก่า มีข้อจำกัดหลากหลายด้าน รัฐบาลเองก็กำลังจำกัดการขยายตัวของข้าราชการ พนักงาน เยาวชนส่วนใหญ่ทั้งที่จบปริญญาตรี และไม่จบจึงมีช่องทางในการทำงานน้อยลงไปเรื่อยๆ การประกอบอาชีพของลูกหลานในภาคหน้าจำต้องอาศัยเงื่อนไขเหตุปัจจัยอันสลับซับซ้อนยิ่งกว่าเก่ามากนัก สำหรับผู้ที่ปรับตัวได้นั้นอาจจะได้ทำงานอยู่ในพื้นฐานเดิมของครอบครัวในภาคเกษตรกรรมบ้าง งานอิสระ และด้านบริการบ้าง แต่สำหรับกลุ่มที่ปรับตัวไม่ได้ที่ไม่มีพื้นฐานที่ดีพอ จะรู้สึกตัวเองล้มเหลวไปเสียทุกด้าน ขาดความมั่นใจในการดำเนินชีวิต ไม่เห็นทิศทางที่จะก้าวออกไปข้างหน้า ยากลำบากนักหนาในการประกอบสัมมาชีพเลี้ยงตัวในสถานการณ์ใหม่ๆ

พ่อแม่ ครูในชุมชน ผู้นำชาวบ้าน ได้ช่วยกันส่งเสริมพัฒนาเยาวชน ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้เด็ก ๆ มีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรที่บ้านเกิด ศึกษา ภูมิปัญญาของบรรพชนคนเฒ่าคนแก่ บางกลุ่มเน้นจัดกิจกรรมค่าย มีการเรียนรู้แบบอื่นๆ บ้าง เริ่มเกิดกลุ่มเยาวชนในพื้นที่ขึ้นมา อย่างหลากหลาย ในช่วงเวลานั้นเอง อย่างเช่นที่อำเภอคีรีรัฐนิคม ซึ่งมีประวัติศาสตร์ของการต่อสู้คัดค้านการก่อสร้างเขื่อนมาแล้ว ผู้นำชุมชนได้ร่วมกับครูภูมิปัญญาได้ใช้ทุนเดิมของพื้นที่ที่มีอยู่ สร้างการเรียนรู้ให้แก่ลูกหลานด้วยการส่งเสริมการทำงาน

ในชุมชน จัดกิจกรรมค่ายฝึกอบรม สื่อสารณรงค์ให้ผู้คนช่วยกันดูแลรักษาผืนป่าและสายน้ำที่อำเภอท่าชนะมีกลุ่มเยาวชนรักษ์อ่าวท่าชนะเกิดขึ้นมา ในลักษณะเดียวกันพากันจัดกิจกรรมปลูกจิตสำนึกดูแลฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ มีหน่วยงานในท้องถิ่นที่เข้ามาสนับสนุน ให้กำลังใจ ในเส้นทางที่ก้าวไป กลุ่มเยาวชนที่ตำบลคลองน้อย อำเภอเมืองฯ รวมตัวกัน จัดค่ายในชุมชน ฝึกหัดงานหัตถกรรม พื้นฟูวัฒนธรรมประเพณี มีความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก จัดกิจกรรมรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อม แม่น้ำลำคลอง กลุ่มเยาวชนลูกหลานคนไทดำ ที่บ้านทับชัน ไทรงาม ร่วมกับพ่อแม่ผู้ปกครองเคลื่อนไหวรณรงค์คัดค้านการยุบโรงเรียนในพื้นที่ ตามแนวทางที่ ทางไอเอ็มเอฟกำหนดให้รัฐบาลไทยลดจำนวนโรงเรียนลงตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา และร่วมกันคัดค้านการก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่ตามแผนงานของรัฐบาล

ในกระบวนการศึกษาบนฐานชุมชน กลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์และเพื่อนเครือข่าย ได้ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ตั้งแต่ปี 2546 เป็นต้นมา โดยคุณสมบุรณ์ อภาสกิจ คุณโกมล สนั่นก้อง และคุณอาภา พงศ์ศิริแสน เจ้าหน้าที่จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานภาค ได้เข้ามาให้คำแนะนำเกี่ยวกับเป้าหมายและกระบวนการวิจัยแบบใหม่ ทำให้กลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์และเครือข่ายภายในจังหวัดได้ริเริ่มวิจัยศึกษารูปแบบ การเรียนรู้ที่ผ่านมาของตนเอง เพื่อนำมาพัฒนา ยกระดับกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งได้พบว่ากลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์และเครือข่าย มีรูปแบบการเรียนรู้ หลายลักษณะด้วยกันในกระบวนการที่ผ่านมาซึ่งสามารถสืบสานสร้างสรรค์ต่อยอดได้ต่อไปในเส้นทางการพัฒนาเยาวชนบนฐาน ของชุมชน เช่น การเล่าเรียนจากการซึมซับ เรียนแบบ เปลี่ยนปรับเปลี่ยนไปด้วยกัน ตามธรรมชาติท่ามกลางความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อนๆ และ ครู อาจารย์ การเรียนจากตัวอย่างดี เรื่องที่ดังมา งานในฐานของชุมชนดังที่ท่านอาจารย์พุทธทาสท่านได้กล่าวไว้ว่า การทำให้ดู อยู่ให้เห็น สงบเย็น เป็นประโยชน์ ให้เป็นตัวอย่าง นั้นสำคัญเป็นอย่างมาก หรือตัวอย่างที่ดีย่อมมีค่ามากกว่าคำสอน

เยาวชน กลุ่มเพื่อน ได้เรียนรู้จากการสรุปการเรียนรู้ร่วมกันหลากหลายด้าน มีการถอดบทเรียน จากการปฏิบัติที่ตัวเยาวชน ได้เข้าไปมีส่วนในการพัฒนา แก้ไขปัญหาที่ชุมชนท้องถิ่นของตนเองประสบพบเจอ ทำให้ได้ปรับเปลี่ยนตนเอง สร้างการเรียนรู้ไปด้วยกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การคบเพื่อน การดูแลสุขภาพ ในขณะที่บางส่วนได้เข้าไปมีบทบาทในชุมชน สังคม โรงเรียน มากยิ่งขึ้น

การปรึกษา พูดคุย ทบทวนร่วมกัน สื่อสาร ให้เกิดความเข้าใจ สื่อความรู้สึก อารมณ์ และความคิดกันได้มากขึ้น มีการเรียนรู้ในเชิงข้อมูลเข้ามาประกอบ เช่นการสำรวจชุมชน เก็บข้อมูล ค้นคว้าศึกษา ศึกษาดูงาน หรือแลกเปลี่ยนบทเรียนระหว่างกัน

สิ่งต่างๆเหล่านี้เมื่อได้เชื่อมโยงไปถึงการฝึกอบรม การฝึกฝนตนเอง การดำเนินชีวิตอันเรียบง่าย ฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการทำงานหลายๆด้าน ทำให้มีการสร้างเครือข่าย ขยายผล สื่อสารประชาสัมพันธ์ได้เป็นอย่างดี

อาจารย์สมเจตนา มณีโมไนย ที่ปรึกษากลุ่มยุวชนสร้างสรรค์ ผู้นำกระบวนการถอดบทเรียนในครั้งนั้นได้กล่าวกับยุวชนสร้างสรรค์ ว่า...ที่ผ่านมา เหมือนคนๆหนึ่ง ยุวชนสร้างสรรค์ มีเส้นทางส่วนตัว ค่อนข้างจำเพาะเจาะจง มีสัญญาณที่ซ่อนเร้น ลงลึก เช่น บทสนทนา การฝึกฝน หรือสายสัมพันธ์ต่างๆนานา มีการอ่าน การเขียน เป็นแรงบันดาลใจ ยุวชนรับผิดชอบต่อชุมชนบ้านเกิด จึงได้ลงมือทำ ด้วยตัวเองจนเกิดความภูมิใจ ไม่ทอดถอย

เมื่อเรามองเห็นตัวเอง เราได้เห็นความทุกข์ เห็นปัญหา ด้วยจิตสำนึกห่วงใย ไม่ละทิ้ง ตั้งใจหมายจะเปลี่ยนแปลงต่อไป ด้วยคุณค่า อันเป็นฐานของกำลังวังชา ซึ่งเป็นทั้งเป้าหมายของชีวิตและ เส้นทางที่จะก้าวอย่างคล่องไปได้ เพื่อจะเตรียมตัวให้พร้อมพร้อมด้วย

ทางกลุ่มยุวชนสร้างสรรค์จึงคิดนำบทเรียนมาเพื่อเสริมสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ ในกลุ่มที่สามารถ สืบทอดภารกิจที่สร้างสรรค์ และนำผลการศึกษาเพื่อยกระดับองค์ความรู้ มีการจัดตั้ง"โรงเรียนยุวชนสร้างสรรค์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี" โดยมีปรัชญา คือ "การสร้างยุวชนให้สามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุข โดยประยุกต์จากหลักธรรมในพุทธศาสนา" โดยประยุกต์บทเรียนการจัดการศึกษาให้กลุ่มเยาวชนรุ่นใหม่ อันได้แก่

กระบวนการเรียนรู้ 7 รูปแบบ คือ

1.)การฝึกอบรม สอนโมกข์เป็นแหล่งฝึกอบรมที่สำคัญของสมาชิกกลุ่มยุวชนสร้างสรรค์ เป็นการฝึกการทำหน้าที่ในชีวิตประจำวัน การทำงานกลุ่มรวมถึงโอกาสในการดำเนินชีวิตที่สงบ เรียบง่ายฝึกการเป็นอยู่ตามแนวที่ท่านอาจารย์พุทธทาสกล่าวว่ " การเป็นอยู่อย่างต่ำ การกระทำอย่างสูง"

นอกจากนี้ยังมีการฝึกอบรมเพิ่มเติมมีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดประชุม เช่น ด้านสื่อสาร ศิลปะ การทำงานเฉพาะเรื่องช่วยให้สมาชิกในกลุ่มพัฒนา ยกระดับการทำงาน

นอกจากนี้ การเรียนรู้ในชั้นเรียนด้านทักษะการสื่อสารการคิดคำนวณและทักษะอื่นๆ นับเป็นการฝึกอบรมที่เป็นประโยชน์

2.)การเรียนรู้แบบซึมซับ การเรียนรู้แบบซึมซับเป็นไปตามแนวทางที่ท่านอาจารย์พุทธทาสกล่าวว่ "ทำให้ดู อยู่ให้เป็น สงบเย็นให้เป็นตัวอย่าง" ได้มีการเห็นแบบอย่างจากคุณครู

ของเรา พ่อแม่ของเราหรือสถานที่ต่างๆที่เราไป เช่น การเข้ามาอยู่ในสวนโมกข์ เราได้ซึมซับเรื่องความสงบมีความเรียบง่าย

รวมถึงการศึกษาแบบแผนปฏิบัติซึ่งกันและกันมีค่านิยมที่มีการถ่ายทอดกันตามธรรมชาติจากกระบวนการของกลุ่มที่สมาชิกที่มีความใกล้ชิดกัน ได้ร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง นอกจากโอกาสในการร่วมกิจกรรมแล้ว การสร้างสัญลักษณ์บางอย่างของกลุ่มทำให้โอกาสในการซึมซับพฤติกรรมกันได้โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติจากการปฏิบัติร่วมกัน

3.) การสนทนาอย่างละเอียดลึกซึ้ง (Dialogue) ซึ่งท่านอาจารย์พุทธทาส ท่านก็กล่าวว่า "ให้สนทนาอย่าเลิกเลี้ยง" มีการปลุกจิตสำนึกอย่างเป็นธรรมชาติ นำไปสู่การวิเคราะห์แก้ปัญหา นำไปปฏิบัติและนำมาสรุปมาพูดคุยกันอีก ได้มีการสนทนากับผู้มีประสบการณ์จากต่างกลุ่มเช่น คณะจากมูลนิธิอานันทมหิดล โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่สวนโมกข์ได้มีการปลุกจิตสำนึกกับพระสงฆ์ที่กรุณาต่อเด็กๆ

4.) การศึกษาดูงาน/ ศึกษานอกสถานที่ กลุ่มยุวชนสร้างสรรค์ ได้ศึกษาดูงานศึกษานอกสถานที่ค่อนข้างมากในลักษณะกิจกรรมช่วงสั้นๆ เช่น การเยี่ยมบ้านเพื่อน ศึกษาจากโครงการพัฒนาชนบทขององค์กรพัฒนาเอกชน การพบปะแลกเปลี่ยนกับกลุ่มอื่นๆ มีกิจกรรมศึกษานอกสถานที่ เช่นสำรวจแม่น้ำตาปี สำรวจปะการัง สำรวจพันธุ์ไม้ จุดเด่นของการเรียนรู้ นอกสถานที่คือ ความน่าสนใจของกิจกรรม การเรียนรู้ เด็กๆ ได้เรียนรู้ทั้งกระบวนการ และเนื้อหา

5.) การศึกษาจากวิถีชุมชน รูปแบบชุมชนศึกษา มองว่าสิ่งที่อยู่ในชุมชนน่าสนใจ มีประวัติของชุมชน แหล่งเรียนรู้สภาพปัญหาที่เรียนรู้ได้โดยการสำรวจข้อมูล การสัมภาษณ์ การร่วมกิจกรรมต่างๆ ในบางระดับทำให้เราได้ข้อมูลเบื้องต้น ในการพูดคุย หาแนวทางการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม พร้อมด้วยการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในกระบวนการนี้และการเชื่อมสัมพันธ์กับบุคคล เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน

6.) การเรียนรู้จากการปฏิบัติและการสรุปงาน การเรียนรู้จากการปฏิบัติและการสรุปความรู้ร่วมกัน เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุดของกลุ่ม กระบวนการเรียนรู้นี้ ต้องเกิดขึ้นมาจากความร่วมมือของหลายฝ่ายมีระบบความสัมพันธ์ที่ดี กิจกรรมมีการลงลึก ตรงกับความสนใจและปัญหาที่กลุ่มและชุมชนประสบอยู่

7.)การเรียนรู้จากสื่อ ทั้งจากการสื่อสารภายในกลุ่มและภายนอก มีทั้งการสื่อสารแบบธรรมชาติ เช่น การพบปะพูดคุย การทำงานร่วมกัน พร้อมด้วยการสื่ออื่นๆ เช่น หนังสือ จดหมายข่าว วิทยุ โทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อเวทีสัมมนา เป็นต้น ซึ่งสามารถสร้างการเรียนรู้ให้แก่เยาวชนได้ดี

รูปแบบ 5 ฐานการเรียนรู้

1.) ฐานงานพื้นที่

เป็นการส่งเสริมให้เยาวชนได้มีการลงไปเรียนรู้ในพื้นที่บ้านของตนเองหรือพื้นที่ที่ตนเองมีความสนใจในการเรียนรู้ เช่น พื้นที่กลุ่มเยาวชนรักษ์คลองน้อย ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี พื้นที่กลุ่มเยาวชนรักษ์อ่าวท่าชนะ อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี พื้นที่กลุ่มต้นกล้านาใหญ่ โรงเรียนบ้านนาใหญ่ อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พื้นที่กลุ่มเยาวชนสืบสานประวัติศาสตร์เมืองโบราณเวียงสระ อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มสภาพัฒนาเด็กและเยาวชนภูมิเนิเวศลุ่มน้ำคลองยัน อำเภอศรีวิชัย จังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มเยาวชนไททรงดำ อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลที่เกิดขึ้นเยาวชนได้มีการฝึกทักษะการทำงานชุมชนและเกิดจิตสำนึกรักชุมชน

2.) ฐานการเรียนรู้วิชาสามัญ

เป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ในรายวิชาสามัญ ได้แก่ วิชาภาษาอังกฤษ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาคณิตศาสตร์ วิชาภาษาไทย วิชาประวัติศาสตร์ วิชาศิลปะและเทคโนโลยี นอกจากจะเป็นการเรียนรู้การสอนตามหลักวิชาสามัญทั่วไป ยังเน้นการเรียนรู้ที่จะประยุกต์สาระวิชาสามัญให้สอดคล้องหลักนิยาม5 และวิถีชีวิตจริงของเยาวชนแต่ละคน

3.) ฐานอาชีพหรือฐานการพึ่งตนเอง

เป็นการสนับสนุนให้เยาวชนที่ทำกิจกรรมได้มีการวางแผนว่าจะทำอย่างไรที่จะลดรายจ่ายของตนเองที่ไม่จำเป็นโดยเน้นการฝึกการประหยัดและการสร้างรายได้จากสิ่งที่ตนเองมีความสนใจ เช่น การทำสบู่สมุนไพร การทำนํ้ายาอเนกประสงค์ การปลูกผักปลอดสารพิษ งานฝีมือ เป็นต้น ผลที่เกิดขึ้นทำให้เยาวชนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและมีการสร้างนิสัยที่ประหยัดมีการออมเงินไว้ใช้ประโยชน์ยามที่มีความจำเป็น

4.) ฐานความสนใจ

เป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ตามความสนใจของเยาวชนแต่ละคนในการดำเนินการจะมีประชุมวางแผนค้นหาความสนใจ ทดลองทำ นำเสนอสิ่งที่เรียนรู้และสนใจ หลังจากนั้นก็มี การสรุปและหาแนวทางในการเรียนรู้ที่ยกระดับขึ้น ผลที่เกิดขึ้นทำให้เยาวชนได้มีการออกแบบการเรียนรู้ มีความสุข มีความสนุกในสิ่งที่ชอบและเป็นประโยชน์ต่อตนเอง สังคม

5.) ฐานครอบครัว

เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ให้เยาวชนได้มีการเรียนรู้กับครอบครัวตนเองและจากกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ เช่น ระบบเครือข่ายการทำงานเกษตร เป็นต้น ผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้กับครอบครัวทำให้เยาวชนได้มีการสร้างสายสัมพันธ์กับครอบครัว การสร้างความมั่นคงในการปูพื้นฐานในการประกอบอาชีพได้

(3) กลุ่มดอกกลำพู

กลุ่มดอกกลำพูมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนให้มีทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนประเด็นทางสังคมผ่านการกระบวนการเตรียมความพร้อม เพื่อให้เด็กเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง โดยมีประเด็นที่ดำเนินการทั้งหมด 7 ประเด็น คือ ภัยพิบัติ การบริโภค , การเท่าทันสื่อ , ภัยพิบัติ , การยุติความรุนแรงในเด็กและเยาวชน , สุขภาพ , สิทธิผู้บริโภค , อาหารปลอดภัย และจิตอาสา ซึ่งการทำงานของกลุ่มดอกกลำพุนั้นจะเน้นการให้ความรู้ในประเด็นต่าง ๆ ที่กลุ่มดำเนินการอยู่ เช่น การลงพื้นที่ให้ความรู้แก่เด็กในโรงเรียนเรื่องการอ่านฉลากข้างห่อขนม หรือการให้ความรู้เรื่องการเท่าทันสื่อเทคโนโลยี เช่น การมีค่าใช้จ่ายจากการใช้โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น

4. ประเด็นสิทธิชุมชนกับการจัดสรรที่ดินทำกิน

เครือข่ายที่ดำเนินงานประเด็นสิทธิชุมชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ

(1) สมาพันธ์เกษตรกรภาคใต้ (สกต.)

สหพันธ์เกษตรกรภาคใต้ (สกต.) เกิดหลังจากการเข้าสลายในพื้นที่สวนปาล์มในสามจังหวัด คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี กระบี่ และชุมพร สหพันธ์เกษตรกรภาคใต้ได้เริ่มจัดตั้งเป็นองค์กรเมื่อ ปีพ.ศ. 2551 โดยมีชุดก่อตั้งในการดำเนินงานในช่วง 4 ปีแรก มุ่งนโยบายในการตรวจสอบพื้นที่ที่หมดสัญญาเช่าและพื้นที่นายทุนบุกรุกที่ของรัฐ โดยจะจัดสรรให้เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกิน และมีที่ดิน ไม่พอทำกินเพราะครอบครัวขยาย

สหพันธ์เกษตรกรภาคใต้ (สกต.) มีสมาชิกอยู่ 2 จังหวัด คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย

1. ชุมชน สหพันธ์ก้าวใหญ่ อยู่ใน อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่ในพื้นที่ ส.ป.ก
2. ชุมชน เพิ่มทรัพย์ อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่ในพื้นที่ ส.ป.ก
3. ชุมชน คลองไทรพัฒนา อำเภอชัยบุรีจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่ในพื้นที่ ส.ป.ก
4. ชุมชน น้ำแดงพัฒนา อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่ในเอกชนทิ้งร้าง

5. ชุมชน สันติพัฒนา อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่ในพื้นที่ป่าไม้ ,
ส.ป.ก , นส. 3.ก
6. ชุมชนทุ่งทับควาย อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่บนพื้นที่
อุตสาหกรรมป่าไม้

โครงสร้างองค์กร กรรมการบริหารองค์กร มาจากการเลือกตั้ง โดยมี วาระ 2 ปี แต่ละ
ชุมชน มีกรรมการชุมชน แบ่งเป็นฝ่ายงาน ทุก 2 เดือนจะมีการประชุม สภาฝ่ายงาน เพื่อออก
นโยบายในช่วงระยะการดำเนินงาน ขณะนี้ทางสหพันธ์ได้มีมติ ในการรณรงค์ กฎหมาย
4 ฉบับ ได้แก่

- ร่าง พ.ร.บ.สิทธิชุมชน
- ร่าง พ.ร.บ.ธนาคารที่ดิน
- ร่าง พ.ร.บ.ภาษีที่ดินอัตราก้าวหน้า
- ร่าง พ.ร.บ.กองทุนยุติธรรม

เนื่องจากกฎหมายทั้ง 4 ฉบับนี้เป็นกลไกสำคัญ ที่จะทำให้ชาวบ้านหรือเกษตรกร
ได้เข้าถึงที่ดินโดยผ่าน พ.ร.บ.ธนาคาร ที่ดิน การที่จะได้มาซึ่งธนาคารที่ดินนั้น จำเป็นต้องหา
แหล่งเงินทุน จึงต้องมี พ.ร.บ.ภาษีที่ดิน อัตราก้าวหน้าหนึ่งได้จากผู้เสียภาษี ที่ดิน ส่วนชุมชน
ที่ครอบครองทำประโยชน์ในที่ของรัฐ สามารถจัดการบริหารชุมชน และมีความมั่นคง ตามร่าง
พ.ร.บ. ว่าด้วยสิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากร ปัญหาหลักของนักต่อสู้ คือ การมีคดี
ความผู้ถูกคดีส่วนมากจะเป็นคนจนไม่มีหลักทรัพย์ในการประกันตัว จึงต้องเสนอ ร่างพ.ร.บ.
กองทุนยุติธรรม เพื่อให้ผู้ถูกคดี ได้เข้าถึงเงินประกันตัวหรือสิทธิอื่น ๆ ตามหลักสิทธิมนุษยชน
ในการประชุมสภาฝ่ายงาน ยังเป็นที่สะท้อนปัญหาแต่ละชุมชน เสนอแลกเปลี่ยน และมีมติ
ในการดำเนินงานสหพันธ์เกษตรกรภาคใต้ (สกต.) ไม่มีแกนนำ เพราะใช้มติในการทำงานและ
แบ่งงาน กันทำตาม ที่บุคคลถนัดและชอบ คนที่จะเป็นผู้ปฏิบัติงานของ สหพันธ์เกษตรกร
ภาคใต้ (สกต.) จะต้องมียุทธศาสตร์ 8 ข้อ คือ

- 1) ศึกษาเรียนรู้ ด้วยหลักวิชา ที่เป็นวิทยาศาสตร์
- 2) ฝึกฝนด้วยการทำงาน
- 3) ทดสอบด้วยการต่อสู้
- 4) เชิดชูวัฒนธรรมการสำรวจวิจารณ์
- 5) ชัดเภาด้วยระเบียบวินัย
- 6) ศึกษาค้นคว้าสภาพอย่างรอบด้าน
- 7) บรรลุชัยชนะด้วยพลังประชาชนที่มีการจัดตั้ง

8) ปกป้องประชาธิปไตยของคนส่วนใหญ่

จะเห็นได้จากการต่อสู้ใน 5 ปี ที่ผ่านมาทางสมพันธ์เกษตรกรภาคใต้ ได้ทำงานเป็นหมู่คณะการตัดสินใจมาจากที่ประชุมและเราก็ต้องมีการศึกษาทางสังคมและวิทยาศาสตร์เพื่อจะได้กำหนดทิศทางขององค์กรได้ช่วยลดการสูญเสียของแกนนำด้วย เราเรียกกันว่า การนำรวมหมู่

2. รูปแบบและแนวทางในการพัฒนาศักยภาพคนรุ่นใหม่ในการทำงานทางสังคม

(1) การพัฒนาคนรุ่นใหม่ในมูลนิธิป่า – ทะเลเพื่อชีวิต

มูลนิธิป่า – ทะเลเพื่อชีวิต มีเป้าหมายในการส่งเสริมการศึกษาและการวิจัยด้านการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำ ที่ดิน ป่าไม้และทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ร่วมเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร สร้างความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการดำเนินการเพื่อสาธารณะประโยชน์และร่วมมือกับองค์กรสาธารณะอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อสาธารณะประโยชน์ ทั้งยังส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กร ประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชน กลุ่มหรือเครือข่ายในรูปแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และสิ่งสำคัญที่เป็นเป้าหมายสูงสุดของมูลนิธิป่า – ทะเลเพื่อชีวิต คือการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

รูปแบบการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนคนรุ่นใหม่ ในมูลนิธิป่าทะเลเพื่อชีวิต

การให้การสนับสนุนในการฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพ เช่น ฝึกอบรมการดำน้ำ เพื่อการสร้างปะการังเทียมในทะเล และการศึกษาสิ่งมีชีวิตทางทะเล การอบรมการเฝ้าระวังภัยพิบัติ รวมถึงการประชุมแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานต่าง ๆ

การส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่ลงพื้นที่ปฏิบัติงานจริง โดยเน้นให้คนรุ่นใหม่ได้ลงพื้นที่ปฏิบัติการจริง ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อให้คนรุ่นใหม่ได้เชื่อมโยงกับพื้นที่ และเครือข่ายต่าง ๆ ที่ลงมาทำกิจกรรมร่วมกับพื้นที่ เช่น การลงพื้นที่ไปให้ความรู้เรื่องการทำฝายชะลอน้ำ และร่วมทำฝายชะลอน้ำกับชาวบ้านในพื้นที่ลุ่มน้ำคลองยัน อำเภอคีรีรัฐนิคม อำเภอวิภาวดี เจ้าหน้าที่จากหาดทิพย์ เจ้าหน้าที่จากอุทยานแห่งชาติแก่งกรุง และเจ้าหน้าที่อนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า การลงพื้นที่สำรวจป่าชายเลนบริเวณรอบอ่าวบ้านดอน เป็นต้น

ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

ทำให้คนรุ่นใหม่ได้พัฒนาศักยภาพของตนเองในการทำงานทางสังคม ในส่วนของชุมชนพบว่าชาวบ้านในพื้นที่เกิดความรักและความหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติในบ้านของ

ตนเอง มีการร่วมกันดูแล และบอกกล่าวให้ลูกหลานเกิดความรักในทรัพยากรเช่นเดียวกับตน ทั้งยังรู้จักการใช้ทรัพยากรที่มีในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ควบคู่ไปกับการดูแลทรัพยากร สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ จากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การทำฝายชะลอน้ำ ทำให้เห็นการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชน องค์การภาคประชาสังคม หน่วยงานทางภาครัฐ อย่างเจ้าหน้าที่อนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า เจ้าหน้าที่จากอุทยานแห่งชาติแก่งกรุง และหน่วยงานเอกชน อย่างบริษัท หาดทิพย์ จำกัด เข้ามาสนับสนุนการทำกิจกรรม ทำให้คนรุ่นใหม่ได้มีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรม กับหน่วยงานต่าง ๆ

บทเรียนที่น่าสนใจที่พบในการดำเนินงาน

บทเรียนที่น่าสนใจที่พบในการดำเนินงาน คือ การถอดบทเรียนการทำงาน ของชาวบ้านในพื้นที่ เพื่อเป็นองค์ความรู้ในการทำงานของรุ่นต่อไปที่เข้ามาทำงานในพื้นที่ พบว่า การอบรมให้ความรู้เรื่องภัยพิบัติให้แก่ชาวบ้านที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติ โดยการ จัดอบรมให้ความรู้การใช้วิทยุแดงในการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก ในขณะที่เกิดภัยพิบัติ การใช้วิทยุแดงให้เหมาะสมกับเหตุการณ์และสถานการณ์

(2) การพัฒนาคนรุ่นใหม่ในเครือข่ายปกป้องเกาะแห่งชีวิตสมุย พะงัน เต่า

เครือข่ายปกป้องเกาะแห่งชีวิตสมุย พะงัน เต่า มีเป้าหมายในการส่งเสริมการท่องเที่ยว อนุรักษ์ และประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่อำเภอ เกาะสมุย การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสาร การให้ความรู้เรื่องผลกระทบที่เกิดการ ขุดเจาะบ่อน้ำมัน ทั้งในส่วนของสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว และเศรษฐกิจ ที่จะส่งผลเสียต่อคนใน พื้นที่

รูปแบบการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนคนรุ่นใหม่ในเครือข่ายปกป้อง เกาะแห่งชีวิตสมุย พะงัน เต่า

ทางเครือข่ายปกป้องเกาะแห่งชีวิตสมุย พะงัน เต่า ได้มีการจัดเวทีให้ความรู้เรื่อง พลังงาน การขุดเจาะน้ำมันแก่เยาวชน และบุคคลทั่วไป เพื่อเป็นการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ให้ข้อมูลความจริงต่อบุคคลภายนอกที่ยังไม่ทราบเรื่องราวความเป็นมาของการขุดเจาะน้ำมัน นอกจากนี้ยังมีการทำสื่อสิ่งพิมพ์ ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ความรู้ในกลุ่มผู้สนใจที่ไม่ได้เข้ารับฟัง ความรู้ในเรื่องการขุดเจาะบ่อน้ำมัน

มีการฝึกอบรมให้กับคนรุ่นใหม่การสืบค้นข้อมูล เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องพลังงาน และสามารถนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์ ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ บุคคลภายนอกได้รับรู้ เรื่องราว และสถานการณ์เรื่องประเด็นพลังงานที่เกิดขึ้นในพื้นที่

และพื้นที่ใกล้เคียง โดยข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้จากการอบรม จะถูกทำเป็นข้อความรูปภาพที่เข้าใจง่าย และนำไปแบ่งปันผ่านทาง Social Media ทั้ง Facebook และ Website

การสนับสนุนคนรุ่นใหม่ในการศึกษาดูงานโดยการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ณ เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง ที่ประสบปัญหาคราบน้ำมันบริเวณชายหาด ซึ่งได้มีโดยการสัมภาษณ์ ชาวบ้านในพื้นที่ถึงการเปลี่ยนของธรรมชาติระหว่างอดีตกับปัจจุบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังจากที่รับปัญหาน้ำมันรั่วในพื้นที่ เพื่อนำมาเป็นบทเรียนตัวอย่างที่จะถ่ายทอดให้แก่ พี่น้องชาวอำเภอเกาะสมุย ให้มีความรู้ และตัวอย่างหากเกิดการขุดเจาะน้ำมันในพื้นที่

ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

จากการให้ความรู้เรื่องพลังงาน การขุดเจาะบ่อน้ำมัน ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นหากมีการขุดเจาะบ่อน้ำมันกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และบุคคลทั่วไป พบว่าหน่วยงานต่าง ๆ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องพลังงาน การขุดเจาะบ่อน้ำมันมากขึ้น โดยการมีส่วนร่วมให้เกิดการกระตุ้น พี่น้องในพื้นที่ให้ความใส่ใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมมากกว่าที่ผ่านมา

การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผ่านทาง Social Media ทั้ง Facebook และ Website ทำให้บุคคลภายนอกได้ทราบข้อมูลมากขึ้น เกิดการแบ่งปันให้บุคคลอื่น และนอกจากนี้ทำให้ชาวบ้านในพื้นที่อำเภอเกาะสมุยเกิดการเรียนรู้เรื่องทรัพยากรพลังงาน ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นหากไม่ช่วยกันรักษาธรรมชาติ และการรู้จักคุณค่าของการใช้ทรัพยากรอย่างพอเพียง

บทเรียนที่น่าสนใจที่พบในการดำเนินงาน

บทเรียนที่น่าสนใจที่พบในการดำเนินงาน คือ การลงพื้นที่เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง เพื่อเก็บตัวอย่างคราบน้ำมันเคมีจากการรั่วไหลของน้ำมัน ทำให้เห็นถึงสภาพปัญหาของสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่อย่างชัดเจน นอกจากส่งผลเรื่องสิ่งแวดล้อมแล้ว สารเคมีจากการรั่วไหลของน้ำมันยังส่งผล ต่อสุขภาพของประชาชนในบริเวณใกล้เคียง และยังส่งผลต่อการท่องเที่ยวที่ต้องใช้เวลาในการฟื้นฟู ทำให้เห็นถึงความสามารถอันจำกัดในการรับมือของ บริษัทที่ทำ การขุดเจาะปิโตรเลียม ทั้งในเรื่องของความปลอดภัยก่อนการเกิดอุบัติเหตุ และหลังการเกิดอุบัติเหตุ ในเรื่องของการดูแลรักษา เยียวยา และร่วมฟื้นฟูสภาพแวดล้อมในบริเวณที่โดยผลกระทบ

จากการรณรงค์ของเครือข่ายปกป้องเกาะแห่งชีวิตที่ผ่านมา ทำให้หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ หันมาให้ความใส่ใจในเรื่องของสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเจ้าของพื้นที่ที่มีปัจจัยเสี่ยงจะได้รับผลกระทบโดยหันมาเรียกร้องและให้ความสำคัญกับเรื่องสิ่งแวดล้อมมาก

ยิ่งขึ้น จึงเกิดความร่วมมือร่วมใจระหว่างองค์กรภาคประชาสังคมและประชาชนในการช่วยกัน
ดูแลทรัพยากรธรรมชาติ ที่ต้องใช้ร่วมกัน

(3) การพัฒนาคนรุ่นใหม่ในเครือข่ายองค์กรงดเหล้า จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เครือข่ายองค์กรงดเหล้า จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีเป้าหมายเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็ก
และเยาวชนให้มีความเท่าทันธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ ที่ในปัจจุบันนี้สามารถเข้าถึง
เยาวชนได้ง่ายขึ้น มีสร้างเยาวชนแกนนำเพื่อเฝ้าระวังการเข้ามาของนักดื่มหน้าใหม่
เพื่อลดอัตราความเสี่ยงในเด็กและเยาวชน การมีส่วนร่วมในรณรงค์ลดปัจจัยเสี่ยงจากอุบัติเหตุ
ที่เกิดขึ้นในช่วงเทศกาล ต่าง ๆ รณรงค์ส่งเสริมให้บุคคลภายนอกมีความตระหนักถึงความ
ถูกต้อง และเหมาะสมในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการรณรงค์ให้ผู้ประกอบที่จำหน่าย
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ – บุหรี่มีความตระหนักถึงกฎหมายและวิธีการจำหน่ายให้ถูกต้อง
และเหมาะสม

รูปแบบการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนคนรุ่นใหม่ในเครือข่ายงดเหล้า

การอบรมพัฒนาศักยภาพแกนนำเยาวชน โดยการฝึกอบรมในเรื่องการเฝ้าระวังภัย
เหล้า – บุหรี่ – ยาเสพติด ทั้งในส่วนของกฎหมาย และวิธีการทำงานที่สามารถนำมาใช้ในการ
ทำงานได้จริง การฝึกอบรมการสื่อสาร และการรณรงค์ เพื่อการสื่อให้บุคคลภายนอกได้มี
ความตระหนักในเรื่องของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเหมาะสมถูกกาลเทศะ ถูกที่
ถูกเวลา นอกจากนี้ทางเครือข่ายได้มีการอบรมพัฒนาศักยภาพเพื่อให้เยาวชนแกนนำสามารถ
เป็นวิทยากรให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายเหล้า – เบียร์ บุหรี่ แก่พ่อแม่ พี่น้อง และคนใกล้ชิด
เยาวชน

การให้เยาวชนได้ทดลองปฏิบัติการจริง โดยการให้เยาวชนได้ลงพื้นที่เพื่อไปรณรงค์
จริง ได้เจอกับสถานการณ์จริง ทำให้เยาวชนเกิดการเรียนรู้การแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้า
เยาวชนเกิดการสังเกตพฤติกรรมของคน และได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง ถ้าหากเกิด
เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องแอลกอฮอล์ – บุหรี่ เยาวชนจะปฏิบัติตนอย่างไร

การจัดค่ายแกนนำเยาวชน เพื่อให้เยาวชนรุ่นพี่ และรุ่นน้องได้เข้ามาทำกิจกรรม
ร่วมกันและเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเล่าเรื่องราวการทำงานที่ผ่านมาของรุ่นพี่ ให้รุ่นน้อง
ได้ฟัง เพื่อแลกเปลี่ยนบทเรียนประสบการณ์ และสร้างสายสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกลุ่มเยาวชน

ผลที่เกิดขึ้นจากการประสานให้เยาวชนมาทำกิจกรรมร่วมกับทางเครือข่าย พบว่า
เยาวชนที่เข้ามาเป็นแกนนำในเครือข่ายองค์กรงดเหล้า เริ่มมีความเท่าทันในการดื่มเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ เรื่องของการระวังการดื่ม จนสามารถเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจากเกิดความรู้สึกละเอียดใจ

การทำงานของเครือข่ายองค์กรงดเหล้า จังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ผ่านมานั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งสาธารณสุขจังหวัด สถานศึกษา วัด หน่วยงานราชการ ในท้องถิ่น ทำให้เกิดความร่วมมือของภาคีในการเฝ้าระวังปัจจัยเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดโทษแก่เด็กและเยาวชน และการเข้าไปมีส่วนร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้เกิดการขยายเครือข่ายไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี การทำงานที่ผ่านมาของเยาวชนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ จากการที่มีการขยายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ก็มีการลดการจำหน่ายหรือไม่มีการจำหน่ายในงานประจำจังหวัดบางงาน เช่น งานกาชาด

บทเรียนที่น่าสนใจที่พบในการดำเนินงาน

บทเรียนที่น่าสนใจที่พบในการดำเนินงาน คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนเรื่องเหล้า – บุหรี่ ทำให้เห็นถึงพัฒนาการของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สามารถเข้าถึงเยาวชนได้ง่ายขึ้น อีกทั้งเยาวชนสามารถจดจำสัญลักษณ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละยี่ห้อได้อย่างแม่นยำ และเหตุที่ทำให้เยาวชนสามารถจดจำรายละเอียดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้นั้นมาจากสภาพแวดล้อมที่ในปัจจุบัน สัญลักษณ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีอยู่แทบจะทุกพื้นที่ในชีวิตประจำวัน หรือคนใกล้ชิด อย่างผู้ปกครอง ที่ให้บุตรหลานไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้อยู่บ่อย ๆ จึงทำให้เกิดการทำความเข้าใจกับเยาวชนในเรื่องกฎหมายการโฆษณาของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เมื่อเยาวชนได้มีการเรียนรู้ มีการลงพื้นที่ปฏิบัติการจริง ทำให้เกิดการสังเกตและจดจำ โดยการแนะนำของพี่ ๆ ในเครือข่ายถึงสิ่งที่เป็นการกระทำผิดตาม พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้เยาวชนรู้เท่าทันการโฆษณาแฝงของบริษัทน้ำเมา

ส่งผลให้เยาวชนเกิดการมีจิตสำนึก และเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสูบบุหรี่ จนสามารถเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเลิกสูบบุหรี่ได้ เพราะเกิดความละเอียดใจ เนื่องจากตนเองได้ทำการรณรงค์ให้บุคคลภายนอกเลิก แต่ตนเองยังทำ โดยเริ่มจากการลดละ และก็เลิกใน

เยาวชนเกิดการเรียนรู้ การออกแบบวิธีการทำงานที่สอดคล้องกับตัวเยาวชนและพื้นที่ เนื่องจากงานของเครือข่ายองค์กรงดเหล้ามีหลากหลายรูปแบบ และเยาวชนสามารถที่จะปรับวิธีการเพื่อให้สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่ และตนเอง

(4) การพัฒนาคณรู้นใหม่ในกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและสภาพความเป็นจริงในสังคม สามารถเชื่อมโยงสัมพันธ์

ระหว่างประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา คุณค่าท้องถิ่น สามารถวิเคราะห์และเท่าทัน ความซับซ้อนของสถานการณ์ของสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การพัฒนา กลไกการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยกลุ่มเยาวชน "ยุวชนสร้างสรรค์" จังหวัดสุราษฎร์ธานี การนำเสนอบทเรียน การพัฒนาแนวทางและรูปแบบการจัดการศึกษาโดยกลุ่มเยาวชน "ยุวชนสร้างสรรค์" จังหวัดสุราษฎร์ธานี

รูปแบบการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนคนรุ่นใหม่ในกลุ่มยุวชนสร้างสรรค์

โดยการส่งเสริมให้เยาวชนได้ค้นหาสิ่งที่อยากเรียนรู้ตามประเด็นความสนใจที่มี หลากหลาย เช่น กลุ่มเยาวชน สนใจในเรื่องป่าก็จะออกแบบการเรียนรู้ ทดลองปฏิบัติ และ สรุปผลเรียนรู้ เมื่อกระบวนการงานวิจัยเข้ามาจะทำให้งานเป็นระบบมากขึ้นและเมื่อ กระบวนการสืบสาน ภูมิปัญญาเข้ามาจะทำให้ เยาวชนสามารถเข้าใจถึงวัฒนธรรมภูมิ ปัญญา ความเป็นท้องถิ่น และการพัฒนาภาวะภายในของตนเอง กระบวนการเรียนรู้งานวิจัย เพื่อท้องถิ่นเป็นกระบวนการค้นหาสิ่งที่สนใจ เมื่อมีประเด็นที่สนใจจึงกำหนดวัตถุประสงค์ คิดวิเคราะห์ ออกแบบการดำเนินการ ทดลองการปฏิบัติ และสรุปผลการดำเนินงาน

กระบวนการเรียนรู้ สืบสานภูมิปัญญา เป็นการส่งเสริมให้เยาวชนได้ลงไปจัดกิจกรรม ในชุมชนเพื่อค้นหารากเหง้า เพื่อให้เยาวชน ได้ทำงานร่วมกับชุมชน สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น และ การพัฒนาภาวะภายใน ด้วยการส่งเสริมให้เยาวชนได้มีโอกาสเข้าร่วมการอบรม และ การไปปฏิบัติธรรมที่วัด อยู่เสมอ

จากการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาเยาวชนผ่านกระบวนการเรียนรู้ 7 รูปแบบ 5 ฐานการเรียนรู้ของกลุ่มยุวชนสร้างสรรค์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีการสร้างพื้นที่สร้างสรรค์ การเรียนรู้ ทำให้เยาวชนที่เข้าร่วมกระบวนการเกิดการเปลี่ยนแปลงตนเองในทางที่ดีทั้ง ทางด้านอารมณ์จิตใจ ด้านสังคม ด้านสติปัญญาและด้านทักษะ และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น สามารถแก้ปัญหาของเยาวชนในสังคม เช่น เรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยสมควร ปัญหา ยาเสพติด การเสพติดลามกอนาจาร การติดเกมและอินเทอร์เน็ตได้ดี ทั้งนี้ควรจะมีส่วน ร่วมกับหลายฝ่ายในการรับผิดชอบดูแลเด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง ทำให้เกิดการพัฒนា ตนเอง ในด้านทักษะ การพูด ความกล้าที่จะพูดกล้าคุย กล้านำเสนอ นำการพูดคุยในการ ประชุม การเขียนจดบันทึก การเขียนสรุปงาน สรุปกิจกรรม การรับฟัง จับประเด็น การอ่าน เป็นต้น การพัฒนาเป็นสมาชิกของกลุ่ม ยกย่องเป็นแกนนำกลุ่มเพื่อน สามารถพัฒนาสร้าง กลุ่มที่เลี้ยงที่ลงไปสนับสนุนงานกับเด็ก กับชุมชน และสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม มี

ความรู้ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น กระบวนการสืบสานภูมิปัญญา และกระบวนการของกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันในรูปแบบความรู้ และจัดการตนเองได้ การพัฒนาภาวะภายในของตนเองให้เข้มแข็งกล้าหาญ อ่อนโยน ควบคุมอารมณ์ของตนเองผ่านการเรียนรู้ธรรมะอย่างง่ายในการปฏิบัติงานของตนเอง

บทเรียนที่น่าสนใจที่พบในการดำเนินงาน

บทเรียนที่น่าสนใจที่พบในการดำเนินงาน คือ การเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวมสามารถ พัฒนาเยาวชนอย่างรอบด้าน กระบวนการโรงเรียนยุวชนสร้างสรรค์ เป็นส่วนหนึ่งในการ พัฒนาแต่กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นและสามารถพัฒนาเยาวชนนั้น ตัวของเยาวชนจะต้อง เรียนรู้ด้วยตนเองและมีส่วนร่วมในการจัดการและออกแบบเรียนรู้ที่เหมาะสมของตัวเยาวชนเอง การเรียนรู้จากฐานการปฏิบัติงานในพื้นที่การปฏิบัติในชุมชน เป็นการเรียนรู้ที่สามารถนำไปสู่ การพัฒนาที่บูรณาการที่มีพลังเชื่อมต่อกับความรู้อื่นๆ ที่หลากหลาย การพัฒนาเยาวชนผ่าน การศึกษาตามแนวพุทธเป็นการสร้างความเข้มแข็งของเยาวชนจากภายในจิตใจ

(5) การพัฒนากลุ่มคนรุ่นใหม่ ในกลุ่มดอกกล้าพ

กลุ่มดอกกล้าพ เป็นกลุ่มที่มีการทำกิจกรรมกับเยาวชนในประเด็นต่าง ๆ คือ การบริโภค การเท่าทันสื่อ , ภัยพิบัติ , การยุติความรุนแรงในเด็กและเยาวชน , สุขภาพ , สิทธิผู้บริโภค , อาหารปลอดภัย และจิตอาสา ซึ่งการทำงานของกลุ่มดอกกล้าพนั้นจะเน้นในส่วนของการทำงาน ของเยาวชนในพื้นที่ต่าง ๆ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

รูปแบบการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนคนรุ่นใหม่ ในกลุ่มดอกกล้าพ

การทำงานของกลุ่มดอกกล้าพนั้นมีรูปแบบการทำงานในลักษณะการให้ความรู้ใน ประเด็นที่ตนเองทำให้กับกลุ่มเยาวชน โดยการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การทำค่าย การจัด กระบวนการเรียนรู้ในเรื่องการบริโภค การรณรงค์ส่งเสริมเรื่องสุขภาพภายในชุมชน การนำ ละครสร้างปัญญามีใช้ในการสร้างความเข้าใจในประเด็นเรื่องสุขภาพ

บทเรียนที่น่าสนใจที่พบในการดำเนินงาน

บทเรียนที่น่าสนใจของกลุ่มดอกกล้าพ คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถนำเรื่อง ต่าง ๆ เข้ามาเชื่อมโยงเพื่อเป็นทำเป็นเรื่องที่น่าสนใจให้แก่เด็ก ซึ่งมีความน่าสนใจในส่วนของ การเชื่อมโยงสาระต่าง ๆ เข้าด้วยกัน จนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่เด็กสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น มี

การพิสูจน์ให้เห็นจริง เช่น การให้ความรู้เรื่องปริมาณน้ำตาลที่เครื่องดื่ม มีการตวงปริมาณน้ำตาลให้เด็กได้เห็นปริมาณจริง ๆ แทนการบอกจำนวนซองชา

(6) การพัฒนากลุ่มคนรุ่นใหม่ ในกลุ่มสหพันธ์เกษตรภาคใต้

สหพันธ์เกษตรภาคใต้ (สกต.) เกิดหลังจากการเข้าสลายในพื้นที่สวนปาล์มในสามจังหวัด คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี กระบี่ และชุมพร สหพันธ์เกษตรภาคใต้ได้เริ่มจัดตั้งเป็นองค์กรเมื่อปีพ.ศ. 2551 โดยมีชุดก่อตั้งในการดำเนินงานในช่วง 4 ปีแรก มีนโยบายในการตรวจสอบพื้นที่ทั้งหมดสัญญาเช่าและพื้นที่นายทุนบุกรุกที่ของรัฐ โดยจะจัดสรรให้เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกิน และมีที่ดิน ไม่พอทำกินเพราะครอบครัวขยาย

รูปแบบการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนคนรุ่นใหม่ ในกลุ่มสหพันธ์เกษตรภาคใต้

กลุ่มสหพันธ์เกษตรภาคใต้ได้ให้การสนับสนุนคนรุ่นใหม่ โดยการอบรมการทำงานด้านเอกสาร การอบรมให้ความรู้เรื่องกฎหมายแก่คนรุ่นใหม่เพื่อมาเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่เกษตรกรในพื้นที่ที่ได้รับความเดือดร้อน รวมถึงการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อนมีการส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่ได้เพิ่มศักยภาพในการทำงานด้านเอกสาร การจัดการข้อมูลขององค์กร การรณรงค์ให้ความรู้ในพื้นที่ต่าง ๆ เรื่องกฎหมาย 4 ฉบับ ได้แก่ ร่าง พ.ร.บ. สิทธิชุมชน , ร่าง พ.ร.บ. ธนาคารที่ดิน , ร่าง พ.ร.บ. ภาษีที่ดินอัตราก้าวหน้า , ร่าง พ.ร.บ. กองทุนยุติธรรม

บทเรียนที่น่าสนใจที่พบในการดำเนินงาน

บทเรียนที่น่าสนใจของสหพันธ์เกษตรภาคใต้ คือ การดำเนินงานที่ไม่มีแกนนำ เพราะใช้มติในการทำงานและแบ่งงานกันทำตามความถนัดและความชอบของบุคคล เพราะมีความเชื่อว่าทุกคนจะมีความสุขกับการทำงานถ้าทำงานที่ตนรัก และคนที่จะเป็นผู้ปฏิบัติงานของสหพันธ์เกษตรภาคใต้ (สกต.) ได้นั้นจะต้องมีบททดสอบ 8 ข้อ คือ

1. ศึกษาเรียนรู้ ด้วยหลักวิชา ที่เป็นวิทยาศาสตร์
2. ฝึกฝนด้วยการทำงาน
3. ทดสอบด้วยการต่อสู้
4. เชิดชูวัฒนธรรมการสำรวจวิจารณ์
5. ชัดเกลียดด้วยระเบียบวินัย
6. ศึกษาค้นคว้าสภาพอย่างรอบด้าน
7. บรรลุชัยชนะด้วยพลังประชาชนที่มีการจัดตั้ง

8. ปกป้องประชาธิปไตยของคนส่วนใหญ่

3. สิ่งที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานวิจัยของเครือข่ายคนรุ่นใหม่ใจอาสา ในการทำงานทางสังคมร่วมกับเครือข่ายภาคประชาสังคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เครือข่ายคนรุ่นใหม่ ใจอาสา มีเป้าหมายในการสนับสนุน ให้คนรุ่นใหม่ได้เกิดการเรียนรู้การทำงาน of เครือข่ายต่าง ๆ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และยังมีการผลักดันให้เกิดความร่วมมือระหว่างคนรุ่นใหม่และองค์กรภาคประชาสังคม เครือข่ายคนรุ่นใหม่ ใจอาสา ได้ส่งเสริมสนับสนุนให้คนรุ่นใหม่ในพื้นที่เกิดทักษะและมีการเข้าร่วมอบรมพัฒนาศักยภาพ กับเครือข่ายอื่น ๆ ภายในจังหวัดสุราษฎร์ธานี นอกจากนั้นได้มีการส่งเสริมให้เกิดการขยายเครือข่ายคนรุ่นใหม่พื้นที่ต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้างโอกาสให้คนรุ่นใหม่ และการพัฒนาพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

การสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้

การอบรมให้ความรู้ และการพัฒนาศักยภาพ คนรุ่นใหม่ในพื้นที่จะได้รับการอบรมให้ความรู้ในเรื่องกระบวนการทำงาน วิธีการทำงานจากเครือข่าย โดยทางเครือข่ายมีการหนุนเสริมการเรียนรู้ทั้งการลงพื้นที่ให้ความรู้กับคนรุ่นใหม่ และการสนับสนุนให้คนรุ่นใหม่เข้าร่วมอบรมพัฒนาศักยภาพกับเครือข่ายภายนอกที่มีการจัดอบรม เช่น การอบรมความรู้เรื่อง เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เทคนิคการรณรงค์การลด ละ เลิก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การเท่าทันธุรกิจน้ำเมา ให้แก่แกนนำเยาวชนในพื้นที่ การอบรมให้ความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมกับเยาวชนในพื้นที่ การอบรมให้ความรู้ในเรื่องการสืบค้นข้อมูลเรื่องพลังงาน เพื่อนำมาเป็นฐานข้อมูล และร่วมกันเผยแพร่ให้ความรู้กับบุคคลทั่วไป การอบรมเรื่องการมีจิตอาสาในสถานที่ทำงาน ให้กับเจ้าหน้าที่ในโรงพิมพ์สมุยอักษร เป็นต้น

การลงพื้นที่ปฏิบัติการจริง

หลังจากที่คนรุ่นใหม่ได้รับการอบรมพัฒนาศักยภาพในเรื่องต่าง ๆ แล้วนั้น จะนำมาปฏิบัติการจริง เพื่อเรียนรู้ในเรื่องที่ไปอบรมว่าเกิดประสิทธิภาพในการทำงานจริงมากน้อยเพียงใด และต้องมีการปรับปรุงเพื่อให้เข้ากับพื้นที่หรือไม่ เช่น การลงพื้นที่ของแกนนำเยาวชนในการรณรงค์ลด ละ เลิกเหล้า – บุหรี่ การเดินเรียนรู้รอบเกาะสมุยของเครือข่ายปกป้องเกาะแห่งชีวิตสมุย พะงัน เต่า เพื่อให้ความรู้เรื่องการขุดเจาะบ่อน้ำมัน ที่ส่งผลกระทบต่อชาวบ้านในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย การลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้านพลังงาน โดยการสัมภาษณ์ชาวบ้านในพื้นที่ และการเก็บตัวอย่างสารเคมี เพื่อส่งตรวจสอบ การลงพื้นที่ทำฝายกั้นน้ำร่วมกับพี่น้องลุ่มน้ำคลองยัน และมูลนิธิป่า – ทะเลเพื่อชีวิต

ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

ในการลงพื้นที่เดินรอบเกาะสมุย เพื่อให้ความรู้เรื่องการขุดเจาะบ่อน้ำมัน ทำให้พี่น้องในพื้นที่อำเภอเกาะสมุยหันมาให้ความสนใจในเรื่องการขุดเจาะบ่อน้ำมันใน และร่วมรณรงค์ต่อต้านการขุดเจาะบ่อน้ำมันร่วมกับเครือข่ายปกป้องเกาะแห่งชีวิตสมุย พงัน เต่า

เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดของเยาวชน ต่อเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ – บุหรี่ เยาวชนมีการตระหนักถึงความรับผิดชอบ เช่น เยาวชนที่เคยสูบบุหรี่ เมื่อมาร่วมกิจกรรมกับทางเครือข่ายองค์กรงดเหล้า เยาวชนเกิดการตระหนักมีการลดปริมาณการสูบ และรู้จักกาลเทศะ จากครั้งแรกที่ทำงานร่วมกัน และเลิกสูบบุหรี่ไปในที่สุด

เกิดความร่วมมือระหว่างเครือข่าย กับชาวบ้านในพื้นที่ หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่ให้ความสนใจในเรื่องการทำกิจกรรมของชาวบ้าน เช่น การทำฝายชะลอน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำคลองยัน อำเภอศรีรัฐนิคม และอำเภอวิภาวดี

บทเรียน/ความน่าสนใจที่พบในการดำเนินงาน

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย หลังจากที่เครือข่ายปกป้องเกาะแห่งชีวิตสมุย พงัน เต่า ได้เข้ามาเชื่อมโยงกับทางเครือข่ายภาคประชาสังคมที่อยู่บนฝั่งจังหวัดสุราษฎร์ธานี ก็เกิดการรวมกลุ่มที่ใหญ่ขึ้น มีการแพร่ขยายเครือข่าย การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลเรื่องการขุดเจาะบ่อน้ำมันในพื้นที่และผลกระทบต่องสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ พี่น้องชาวอำเภอเกาะสมุยที่เคยรู้สึกเฉย ๆ กับก็หันมาให้ความสนใจ และร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการขุดเจาะบ่อน้ำมันกับทางเครือข่ายมากขึ้น นอกจากมีการขยายเครือข่ายไปยังพื้นที่ต่าง ๆ แล้ว เครือข่ายก็ยังได้มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายต่าง ๆ ภายในภาคใต้ที่ทำเรื่องพลังงานและสิ่งแวดล้อม เช่น เครือข่ายต่อต้านโรงไฟฟ้าถ่านหิน จังหวัดกระบี่

การลงพื้นที่ทำฝายชะลอน้ำ ของพื้นที่อำเภอศรีรัฐนิคม และอำเภอวิภาวดี โดยทีมวิจัยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการช่วยสร้างฝายร่วมกับชาวบ้านในพื้นที่ เครือข่ายอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิโนเวศน์ลุ่มน้ำคลองยัน เจ้าหน้าที่จากหาดทิพย์ เจ้าหน้าที่จากอุทยานแห่งชาติแก่งกรุง เจ้าหน้าที่อนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า ทำให้มองเห็นความร่วมมือในการรักษาธรรมชาติที่มีทั้งในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

การเข้าไปมีส่วนร่วมของเยาวชนในประเด็นอ่าวบ้านดอน ที่เป็นการทำงานระดับผู้ใหญ่ แต่ได้มีการนำเรื่องของเยาวชนไปเชื่อมโยงในการทำงาน เพื่อให้เยาวชนได้ตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรในอ่าวบ้านดอนที่เป็นแหล่งอาหารของพี่น้องชาวจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการทำกิจกรรมร่วมกับเยาวชนการหาแนวทางการสื่อสารกับบุคคลภายนอก ให้เข้าใจเรื่องแหล่งทรัพยากรที่มีในอ่าวบ้านดอน เช่น การแสดงละครเร่ การจัดนิทรรศการ

บทที่ 5

สรุปสังเคราะห์ผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานโครงการศึกษารูปแบบและแนวทางในการพัฒนาศักยภาพคนรุ่นใหม่ขององค์กรภาคประชาสังคม ในการทำงานทางสังคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีวิสัยสามารถสรุปสังเคราะห์ผลการดำเนินงานได้ ดังนี้

1.ฐานข้อมูลกลุ่มองค์กรภาคประชาสังคมจังหวัดสุราษฎร์ธานี

1. ประเด็นทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เครือข่ายที่ดำเนินงานประเด็นทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ

(1) มูลนิธิ ป่า-ทะเล เพื่อชีวิต

การเริ่มต้นของ มูลนิธิป่า – ทะเลเพื่อชีวิต ก่อตั้งขึ้นเนื่องจากสภาพปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศน์ ปัญหาทางด้านผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม โดยพื้นที่ที่ให้ความสนใจเรื่องสิ่งแวดล้อมในจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้รวมตัวกัน ภายใต้ชื่อ โครงการป่า – ทะเลเพื่อชีวิต เพื่อร่วมมือและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม การอนุรักษ์ ป่าและพัฒนาศักยภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่พื้นที่ ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ และชุมชนเมืองร่วมกับองค์กรชุมชนในพื้นที่จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราชและร่วมเป็นเครือข่ายพันธมิตรกับองค์กรพัฒนาเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมทั้งในและต่างประเทศ ปัจจุบันได้มีการยกระดับองค์กรจากโครงการป่า – ทะเลเพื่อชีวิต เป็น มูลนิธิป่า – ทะเลเพื่อชีวิต ได้ดำเนินงานโครงการด้านสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างต่อเนื่องและมีแนวทางชัดเจนในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมตลอดจนการสร้างโอกาสให้ทุกภาคส่วนในสังคมให้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

มูลนิธิป่า – ทะเลเพื่อชีวิต เน้นการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรชุมชนในประเด็นต่างๆ ทั้งการส่งเสริมการศึกษา วิจัยด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การสนับสนุนการฟื้นฟู อนุรักษ์ และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน จัดตั้งองค์กรชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน พัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน รวมถึงการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่กิจกรรมของชุมชนสู่สาธารณะ

2. ประเด็นพลังงาน

เครือข่ายที่ดำเนินงานประเด็นพลังงานในจังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ

(1) เครือข่ายปกป้องเกาะแห่งชีวิตสมุย พะงัน เต่า

เครือข่ายปกป้องเกาะแห่งชีวิตสมุย พะงัน เต่า มีจุดเริ่มต้นมาจากการคัดค้านการทำ EIA ตอนปี 2553 หลังจากมีการคัดค้าน จึงได้เกิดการตั้งกลุ่มรักษ์อ่าวไทยขึ้น ซึ่งกลุ่มรักษ์อ่าวไทยมีอายุประมาณ 2 ปี แต่ไม่มีการทำงานกับกลุ่มชาวบ้านที่จะลุกขึ้นมาปกป้องการทำประมง หรือการทำ การเกษตร มีแต่ภาครัฐกิจที่เข้ามามีส่วนร่วม จึงอาศัยกำลังจากทางเทศบาลในการเชิญทุกฝ่ายเข้า มามีส่วนร่วม ผนึกกำลังกันและ หาแนวทางในสิ่งที่จะทำต่อไป และเกิดการร่วมมือกัน จนเกิดเป็น การจัดกิจกรรมสร้างความร่วมมือกันรอบเกาะ ผ่านกิจกรรมรอบเกาะ โดยเป็นความร่วมมือจากทาง เทศบาลนครเกาะสมุย ภาควิชาการท่องเที่ยว ภาควิชาประมง จากเหตุการณ์ครั้งนั้นจึงได้มีการจัดตั้ง คณะกรรมการ ขึ้นมาหนึ่งชุด และใช้ชื่อว่า "เครือข่ายรักษ์อ่าวไทย" โดยกิจกรรมจับมือรอบเกาะนี้ได้ มีไปเชื่อมสัมพันธ์กับอำเภอเกาะพะงัน เกาะเต่า โดยอาศัยเครือข่ายการท่องเที่ยวในพื้นที่

หลังจากนั้นได้เกิดเหตุการณ์การขุดเจาะน้ำมันในบริเวณหมู่เกาะอ่างทอง แปลงที่ทาง เครือข่ายได้ไปคัดค้านไว้ ทำให้เกิดกระแสการขุดเจาะน้ำมันในพื้นที่เกาะสมุย กระบอกรับแกนนำ เครือข่ายรักษ์อ่าวไทยได้ช่วยกันติดป้ายรอบเกาะสมุยว่า "ใครกำลังจะฆ่าสมุย" เพื่อกระตุ้น ความรู้สึกให้คนเริ่มตั้งคำถามกับเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น ในขณะเดียวกันทางเครือข่ายก็มีการผนึก กำลังกับทางเครือข่ายบนฝั่ง จึงได้มีการเชื่อมต่อเครือข่ายกับอาจารย์สมลักษณ์ หุตานุวัตร ดำเนินงานเรื่องการติดตามประเด็นพลังงานในประเทศ

เดือนมีนาคม 2556 ทางเครือข่ายภาคประชาสังคมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้มีการจัดเวที อบรมการสืบค้นข้อมูล เพื่อจัดตั้งทีมสืบค้นข้อมูล เนื่องจากการทำงานของภาคประชาชน จะมี จุดอ่อนในเรื่องข้อมูล ในขณะเดียวกันก็มีกระแสของการทวงคืนพลังงาน ทางเครือข่ายรักษ์อ่าวไทย จึงได้นำเรื่องการขุดเจาะน้ำมันในพื้นที่อำเภอเกาะสมุยมาแลกเปลี่ยนสถานการณ์ในเวที ซึ่งเป็นที่ สนใจของทีมเก็บข้อมูล จึงได้เกิดการประกาศเป็น "เครือข่ายปกป้องเกาะแห่งชีวิต สมุย พะงัน เต่า" และต่อมาได้เกิดการเดินรอบเกาะ ในช่วงเดือนพฤษภาคม 2556

เมื่อมองไปถึงเรื่องผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับเกาะสมุย เกาะเต่า เกาะพะงันนั้น สิ่งทีมองเห็น อย่างชัดเจน คือ เรื่องสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไป สภาพของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทอง ซึ่งเป็น ท้องเที่ยวที่สำคัญที่สวยงาม หมู่เกาะนางยวน เกาะเต่า แหล่งดำน้ำที่ขึ้นชื่อ พื้นที่แหล่งอาหาร ในการทำการประมง พื้นที่ในการวางไข่ บริเวณที่มีพันธุ์ปลาชุม แต่ทางบริษัทได้สนใจในเรื่อง ของทรัพยากรที่สูญเสียไปมากกว่าผลการตอบแทนที่บริษัทจะได้รับ

เครือข่ายปกป้องเกาะแห่งชีวิตสมุย พะงัน เต่า ได้มีการนำเสนอข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องพลังงาน การขุดเจาะน้ำมัน ผ่านทาง Facebook Website และ ทางSocial Media เพื่อหวังให้บุคคลภายนอกได้รับรู้เรื่องราวข่าวสารการขุดเจาะน้ำมัน จากการนำเสนอภาพคราบน้ำมันและข้อความที่สะท้อนถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม พบว่ามีการเผยแพร่ข้อมูลมากขึ้น แบ่งปันอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นอีกส่วนหนึ่ง ที่ทำให้บุคคลภายนอกเริ่มหันมาให้ความสนใจกับปัญหาการขุดเจาะน้ำมันขึ้นมากบ้าง

3. ประเด็นเด็กและเยาวชน

เครือข่ายที่ดำเนินงานประเด็นเยาวชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ

(1) เครือข่ายองค์กรงดเหล้า จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เครือข่ายองค์กรงดเหล้า จังหวัดสุราษฎร์ธานี ก่อตั้งขึ้นจากการรวมกลุ่มของเยาวชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้เข้าร่วมค่าย "south youth ranger" ที่เป็นปฏิบัติการในเรื่องการเฝ้าระวังภัยแอลกอฮอล์ ในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ ในปี 2554 และได้เกิดเป็นกลุ่มเยาวชนที่ทำเรื่องการเฝ้าระวังปัจจัยเสี่ยงเหล้า – บุหรี่ – ยาเสพติด

กิจกรรมของทางเครือข่ายองค์กรงดเหล้า จังหวัดสุราษฎร์ธานี นั้นมีกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ และ เพื่อให้เยาวชนที่สนใจได้เข้าร่วมตามความชอบ และความถนัดของตนเอง เช่น ค่ายเยาวชน การรณรงค์ลด ละ เลิก การลงพื้นที่สำรวจข้อมูลร้านค้า การลงพื้นที่ตรวจเตือน / ตรวจจับร้านค้าที่มีการกระทำความผิด เป็นต้น

นอกจากเครือข่ายองค์กรงดเหล้า จังหวัดสุราษฎร์ธานีจะมีความทำงานร่วมกันกับเด็กและเยาวชนแล้ว ก็มีการเชื่อมโยงสนับสนุนกับทางภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี สรรพสามิตจังหวัด เจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่สถานศึกษา เพื่อช่วยกันป้องกันเยาวชนจากภัยแอลกอฮอล์

(2) กลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์จังหวัดสุราษฎร์ธานี ก่อเกิดขึ้นในปี 2539 โดยกลุ่มนักเรียนทุนที่ได้รับทุนสนับสนุนจากกลุ่มลานสนสัมพันธ์และกลุ่ม น้ำใจครู ซึ่งนำกระบวนการฝึกอบรมธรรมะที่สวนโมกข์เข้ามาใช้ในการพัฒนาเยาวชนที่ได้รับทุนการศึกษา ตั้งแต่ปี 2534

"กลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์" ซึ่งได้เข้ามาสานต่องานทุนการศึกษา กิจกรรม การพัฒนาเยาวชน จึงได้รับการสนับสนุน จากหลาย ๆ ฝ่ายค่อนข้างดี เนื่องจากสังคมกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ระบบเศรษฐกิจการพัฒนา รัฐบาลเองก็กำลังจำกัดการขยายตัวของข้าราชการ พนักงาน เยาวชนส่วนใหญ่ทั้งที่จบปริญญาตรี และไม่จบจึงมีช่องทางในการทำงานน้อยลงไปเรื่อยๆ สำหรับผู้ที่ปรับตัวได้นั้นอาจจะได้ทำงานอยู่ในพื้นฐานเดิมของครอบครัวในภาคเกษตรกรรมบ้าง งานอิสระ

และด้านบริการบ้าง แต่สำหรับกลุ่มที่ปรับตัวไม่ได้ที่ไม่มีพื้นฐานที่ดีพอ จะรู้สึกตัวเองล้มเหลวไปเสียทุกด้าน ขาดความมั่นใจในการดำเนินชีวิต ทำให้ไม่พร้อมกับสถานการณ์ใหม่

พ่อแม่ ครูในชุมชน ผู้นำชาวบ้าน ได้ช่วยกันส่งเสริมพัฒนาเยาวชน ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้เด็ก ๆ มีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรที่บ้านเกิด ศึกษา ภูมิปัญญาของบรรพชนคนเฒ่าคนแก่ บางกลุ่มเน้นจัดกิจกรรมค่าย มีการเรียนรู้แบบอื่นๆบ้าง เริ่มเกิดกลุ่มเยาวชนในพื้นที่ขึ้นมา อย่างหลากหลาย ในช่วงเวลานั้นเอง อย่างเช่น ผู้นำชุมชนได้ร่วมกับครูภูมิปัญญาได้ใช้ทุนเดิมของพื้นที่ที่มีอยู่ สร้างการเรียนรู้ให้แก่ลูกหลานด้วยการส่งเสริมการทำงานในชุมชน จัดกิจกรรมค่ายฝึกอบรม สื่อสารรณรงค์ให้ผู้คนช่วยกันดูแลรักษาผืนป่าและสายน้ำ การจัดกิจกรรมปลูกจิตสำนึกดูแลพื้นที่พุทธรักษาธรรมชาติ ที่มีหน่วยงานในท้องถิ่นเข้ามาสนับสนุน การจัดค่ายในชุมชน ฝึกหัดงานหัตถกรรม พื้นฟูวัฒนธรรมประเพณี มีความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก จัดกิจกรรมรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อม แม่น้ำลำคลอง การเคลื่อนไหวรณรงค์คัดค้านการยุบโรงเรียนในพื้นที่ ร่วมกันคัดค้านการก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่ตามแผนงานของรัฐบาล เป็นต้น

ในกระบวนการศึกษาบนฐานชุมชน กลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์และเพื่อนเครือข่าย ได้ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ตั้งแต่ปี 2546 เป็นต้นมา ทำให้กลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์และเครือข่ายภายในจังหวัดได้เริ่มวิจัยศึกษารูปแบบ การเรียนรู้ที่ผ่านมาของตนเอง เพื่อนำมาพัฒนาระดับกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งได้พบว่ากลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์และเครือข่าย มีรูปแบบการเรียนรู้ หลายลักษณะด้วยกัน ในกระบวนการที่ผ่านมา ซึ่งสามารถสืบสานสร้างสรรค์ต่อยอดได้ต่อไปในเส้นทางพัฒนาเยาวชนบนฐานของชุมชนงานในฐานของชุมชน ได้เรียนรู้จากการสรุปการเรียนรู้ร่วมกันหลากหลายด้าน

มีการถอดบทเรียน จากการปฏิบัติที่ตัวเยาวชน ได้เข้าไปมีส่วนในการพัฒนา แก้ไขปัญหาที่ชุมชนท้องถิ่นของตนเองประสบพบเจอ ทำให้ได้ปรับเปลี่ยนตนเอง สร้างการเรียนรู้ไปด้วยกันได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การคบเพื่อน การดูแลสุขภาพ ในขณะที่บางส่วนได้เข้าไปมีบทบาทในชุมชน สังคม โรงเรียน มากยิ่งขึ้น การปรึกษา พุดคุย ทบทวนร่วมกัน สื่อสาร ให้เกิดความเข้าใจ สื่อความรู้สึก อารมณ์และความคิดกันได้มากขึ้น มีการเรียนรู้ในเชิงข้อมูลเข้ามาประกอบ เช่น การสำรวจชุมชน เก็บข้อมูล ค้นคว้าศึกษา ศึกษาดูงาน หรือแลกเปลี่ยนบทเรียนระหว่างกัน

สิ่งต่างๆเหล่านี้เมื่อได้เชื่อมโยงไปถึงการฝึกอบรม การฝึกฝนตนเอง การดำเนินชีวิตอันเรียบง่าย ฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการทำงานหลายๆด้าน ทำให้มีการสร้างเครือข่าย ขยายผลสื่อสารประชาสัมพันธ์ได้เป็นอย่างดี

(3) กลุ่มดอกกล้วย

กลุ่มดอกกล้วยมีเป้าหมายในการทำกิจกรรมคือการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพให้แก่เยาวชน โดยมีประเด็นที่ดำเนินการทั้งหมด 7 ประเด็น คือ ภัยพิบัติ การบริโภค , การเท่าทันสื่อ , ภัยพิบัติ , การยุติความรุนแรงในเด็กและเยาวชน , สุขภาพ , สิทธิผู้บริโภค , อาหารปลอดภัย และจิตอาสา ซึ่งการทำงานของกลุ่มดอกกล้วยนั้นจะเน้นในส่วนของการทำกิจกรรมของเยาวชนในพื้นที่ต่าง ๆ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

4. ประเด็นสิทธิชุมชนกับการจัดสรรที่ดินทำกิน

เครือข่ายที่ดำเนินงานประเด็นสิทธิชุมชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ

(1) สหพันธ์เกษตรกรภาคใต้

สหพันธ์เกษตรกรภาคใต้ (สกต.) เกิดหลังจากการเข้าสลายในพื้นที่สวนปาล์มใน จังหวัดสุราษฎร์ธานี กระบี่ และชุมพร เริ่มจัดตั้งเป็น องค์กรเมื่อ ปีพ.ศ. 2551 มีนโยบายในการตรวจสอบพื้นที่ที่หมดสัญญาเช่าและพื้นที่นายทุนบุกรุกที่ของรัฐ โดยจะจัดสรรให้เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกิน และมีที่ดินไม่พอทำกินเพราะครอบครัวขยาย สมาชิกของสหพันธ์เกษตรกรภาคใต้ (สกต.) มีสมาชิกอยู่ 2 จังหวัด คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช

สหพันธ์เกษตรกรภาคใต้ ได้ให้ความสำคัญในการรณรงค์ กฎหมาย 4 ฉบับ ได้แก่ 1.ร่าง พ.ร.บ.สิทธิชุมชน 2.ร่าง พ.ร.บ.ธนาคารที่ดิน 3.ร่าง พ.ร.บ.ภาษีที่ดินอัตราก้าวหน้า 4.ร่าง พ.ร.บ.กองทุนยุติธรรม เนื่องจากกฎหมายทั้ง 4 ฉบับนี้มันเป็นกลไกสำคัญ ที่จะทำให้ชาวบ้านหรือเกษตรกร ได้เข้าถึงที่ดิน สหพันธ์เกษตรกรภาคใต้ (สกต.) ไม่มีแกนนำ เพราะใช้มติในการทำงาน และแบ่งงาน กันทำตาม ที่บุคคลนัดและชอบ

ระยะเวลา 5 ปี ที่ผ่านมาทางสหพันธ์เกษตรกรภาคใต้ ได้ทำงานเป็นหมู่คณะการตัดสินใจ มาจากที่ประชุม สหพันธ์ได้มีการศึกษาทางสังคมและวิทยาศาสตร์ เพื่อใช้ในการกำหนดทิศทางของ องค์กร

2.รูปแบบการพัฒนาและส่งเสริมบทบาทกลุ่มเยาวชนในการทำงานทางสังคม

1. รูปแบบคนรุ่นใหม่เป็นทีมงานร่วมการดำเนินงานภายใต้เป้าหมายองค์กรภาคประชาสังคม คือ

(1) คนรุ่นใหม่ในมูลนิธิป่า – ทะเลเพื่อชีวิต

เป้าหมายในการดำเนินงาน

1. ส่งเสริมการศึกษาและการวิจัยด้านการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำ ที่ดิน ป่าไม้และทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

2. ร่วมเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร สร้างความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
3. ดำเนินการเพื่อสาธารณะประโยชน์และร่วมมือกับองค์กรสาธารณะอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อสาธารณะประโยชน์
4. ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชน กลุ่มหรือเครือข่ายในรูปแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน
5. ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

รูปแบบการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนคนรุ่นใหม่

1. การให้การสนับสนุนคนรุ่นใหม่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับทางพื้นที่
2. การส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่ลงพื้นที่ปฏิบัติงานจริง เพื่อให้คนรุ่นใหม่ได้เชื่อมโยงกับพื้นที่ และเครือข่ายต่าง ๆ ที่ลงมาทำกิจกรรมร่วมกับพื้นที่

ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

1. เกิดความรักและห่วงแหนทรัพยากร รู้จักการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่
2. เกิดการทำงานร่วมกันในทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน
3. คนรุ่นใหม่ได้มีโอกาสได้ร่วมงานกับเครือข่ายต่าง ๆ

บทเรียน / ความน่าสนใจที่พบในการดำเนินงาน

1. การถอดบทเรียนการทำงานของชาวบ้านในพื้นที่
2. การอบรมให้ความรู้เรื่องภัยพิบัติให้แก่ชาวบ้านที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติ

(2) กลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เป้าหมายในการดำเนินงานเพื่อ

1. เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและสภาพความเป็นจริงในสังคม สามารถเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่างประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา คุณค่าท้องถิ่น สามารถวิเคราะห์และเท่าทันความซับซ้อนของสถานการณ์ของสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว
2. เพื่อพัฒนากลไกการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยกลุ่มเยาวชน “เยาวชนสร้างสรรค์” จังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อนำเสนอบทเรียน การพัฒนาแนวทางและรูปแบบการจัดการศึกษาโดยกลุ่มเยาวชน “เยาวชนสร้างสรรค์” จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กระบวนการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนคนรุ่นใหม่

1. กระบวนการพัฒนา การเรียนรู้การพัฒนา-ปรับปรุง , การฝึกฝน-สืบทอด , สัมผัส-ศึกษา-สำรวจ, ธรณรงค์ – เคลื่อนไหว
2. กระบวนการวิจัย การค้นหา วางแผน การทดลองปฏิบัติ และ สรุปผล
3. กระบวนการสืบสานภูมิปัญญา การเรียนรู้รากเหง้าสู่การพัฒนาภาวะภายใน

รูปแบบการสนับสนุนการเรียนรู้

1. การฝึกอบรบ การฝึกการทำหน้าที่ในชีวิตประจำวัน ฝึกอบรบเกี่ยวกับการจัดประชุม การเรียนรู้ในชั้นเรียนด้านทักษะการสื่อสารการคิดคำนวณและทักษะอื่นๆ นับเป็นการฝึกอบรบที่เป็นประโยชน์
2. การเรียนรู้แบบซึมซับ การเรียนรู้แบบซึมซับเป็นไปตามแนวทางที่ท่านอาจารย์พุทธทาส รวมถึงการศึกษาแบบแผนปฏิบัติซึ่งกันและกันมีค่านิยมที่มีการถ่ายทอดกันตามธรรมชาติ จากกระบวนการของกลุ่มที่สมาชิกที่มีความใกล้ชิดกัน
3. การสนทนาอย่างละเอียดลึกซึ้ง(Dialogue) มีการพิสูจน์จนอย่างเป็นธรรมชาติ นำไปสู่การวิเคราะห์ แก้ปัญหา นำไปปฏิบัติและนำมาสรุปมาพูดคุยกันอีก
4. การศึกษาดูงาน/ ศึกษานอกสถานที่ กลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ ได้ศึกษาดูงานศึกษานอกสถานที่ค่อนข้างมากในลักษณะกิจกรรมช่วงสั้นๆ เช่นการเยี่ยมบ้านเพื่อน ศึกษาจากโครงการพัฒนาชนบทขององค์กรพัฒนาเอกชน
5. การศึกษาจากวิถีชุมชน รูปแบบชุมชนศึกษา มองว่าสิ่งที่อยู่ในชุมชนน่าสนใจ มีประวัติของชุมชน แหล่งเรียนรู้สภาพปัญหาที่เรียนรู้ได้โดยการสำรวจข้อมูล การสัมภาษณ์ การร่วมกิจกรรมต่างๆ
6. การเรียนรู้จากการปฏิบัติและการสรุปงาน กระบวนการเรียนรู้นี้ ต้องเกิดขึ้นมาจากความร่วมมือของหลายฝ่ายมีระบบความสัมพันธ์ที่ดี กิจกรรมมีการลงลึก ตรงกับความสนใจและปัญหาที่กลุ่มและชุมชนประสบอยู่
7. การเรียนรู้จากสื่อ ทั้งจากการสื่อสารภายในกลุ่มและภายนอก มีทั้งการสื่อสารแบบธรรมชาติ เช่น การพบปะพูดคุย การทำงานร่วมกัน พร้อมด้วยการสื่ออื่นๆ เช่น หนังสือ จดหมายข่าว วิทยู โทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

ฐานการเรียนรู้

1. ฐานงานพื้นที่

เป็นการส่งเสริมให้เยาวชนได้มีการลงไปเรียนรู้ในพื้นที่บ้านของตนเองหรือพื้นที่ที่ตนเองมีความสนใจในการเรียนรู้

2. ฐานการเรียนรู้วิชาสามัญ

เป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ในรายวิชาสามัญ ได้แก่ วิชาภาษาอังกฤษ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาคณิตศาสตร์ วิชาภาษาไทย วิชาประวัติศาสตร์ วิชาศิลปะและเทคโนโลยี นอกจากนี้จะเป็นการเรียนการสอนตามหลักวิชาสามัญทั่วไป

3. ฐานอาชีพหรือฐานการพึ่งตนเอง

เป็นการสนับสนุนให้เยาวชนที่ทำกิจกรรมได้มีการวางแผนว่าจะทำอะไรที่จะลดรายจ่ายของตนเองที่ไม่จำเป็นโดยเน้นการฝึกการประหยัดและการสร้างรายได้จากสิ่งที่ตนเองมีความสนใจ

4. ฐานความสนใจ

เป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ตามความสนใจของเยาวชนแต่ละคน ในการดำเนินการจะมีประชุมวางแผนค้นหาความสนใจ ทดลองทำ นำเสนอสิ่งที่เรียนรู้และสนใจ หลังจากนั้นจะมีการสรุปและหาแนวทางในการเรียนรู้ที่ยกระดับขึ้น

5. ฐานครอบครัว

เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ให้เยาวชนได้มีการเรียนรู้กับครอบครัวตนเองและจากกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์

ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

1. เกิดการพัฒนาตนเอง ในด้านทักษะ การพูด ความกล้าที่จะพูดกล้าคุย กล้านำเสนอ การเขียนจดบันทึก สรุปกิจกรรม การรับฟัง จับประเด็น เป็นต้น
2. การพัฒนา ยกระดับเป็นแกนนำกลุ่มเพื่อน สามารถพัฒนาสร้างกลุ่มที่เลี้ยงที่ลงไป สนับสนุนงานกับเด็ก กับชุมชน และสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม
3. มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น กระบวนการสืบสานภูมิปัญญาและกระบวนการของกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์
4. การพัฒนาภาวะภายในของตนเองให้เข้มแข็งกล้าหาญ อ่อนโยน ควบคุมอารมณ์ของตนเองผ่านการเรียนรู้ธรรมะอย่างง่ายในการปฏิบัติงานของตนเอง
5. การช่วยสร้างความชัดเจนต่อเป้าหมายชีวิตชัดเจนมากขึ้น
6. กระบวนการเรียนรู้ในแต่ละฐาน ทำให้ได้เรียนรู้จากสิ่งที่ต้องพบเจอจริง ต้องใช้ชีวิตจริงในการเรียนรู้ มีประสบการณ์จากการเรียนรู้ เกิดขึ้นการเรียนรู้แบบการศึกษาทางเลือก ค้นหารูปแบบการเรียนรู้ของตนเองได้

บทเรียน/ความน่าสนใจที่พบในการดำเนินงาน

1. การเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวมสามารถพัฒนาเยาวชนอย่างรอบด้าน

2. กระบวนการโรงเรียนยุวชนสร้างสรรค์ เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาแต่กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นและการพัฒนาเยาวชน
3. การเรียนรู้จากฐานการปฏิบัติงานในพื้นที่การปฏิบัติในชุมชน เป็นการเรียนรู้ที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาที่บูรณาการที่มีพลังเชื่อมต่อกับความรู้อื่นๆ ที่หลากหลาย
4. การเรียนรู้จากฐานการปฏิบัติ ทำให้เยาวชนมีคุณภาพสามารถยกระดับทำให้มีพลังในการไปเรียนรู้ด้าน
5. ครูพี่เลี้ยงหรือพี่เลี้ยงมีบทบาทสำคัญในการช่วยสนับสนุน ส่งเสริม ออกแบบกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาเยาวชนได้
6. การพัฒนาด้านทักษะ (การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การพัฒนาด้านเทคนิค) เป็นทักษะสำคัญในการเรียนรู้ของเยาวชน
7. การพัฒนาเยาวชนผ่านการศึกษาตามแนวพุทธเป็นการสร้างความเข้มแข็งของเยาวชนจากภายในจิตใจ

2. รูปแบบคนรุ่นใหม่เป็นอาสาสมัครองค์กรภาคประชาสังคมช่วยดำเนินงานในบางประเด็น บางกิจกรรม

(1) เครือข่ายองค์กรงดเหล้า จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เป้าหมายในการดำเนินงานเพื่อ

1. สร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กและเยาวชนในการเท่าทันเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ และยาเสพติด
2. ฝึกระวังการเข้ามาของนักดื่มหน้าใหม่ เพื่อลดอัตราความเสี่ยงในเด็กและเยาวชน
3. เพื่อรณรงค์ลดปัจจัยเสี่ยงในงานเทศกาลต่าง ๆ
4. ส่งเสริมให้บุคคลมีความตระหนักถึงความถูกต้อง และเหมาะสมในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
5. รณรงค์ให้ผู้ประกอบที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ – บุหรี่มีความตระหนักถึงกฎหมายและวิธีการจำหน่ายให้ถูกต้อง และเหมาะสม

รูปแบบการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนคนรุ่นใหม่

1. การอบรมพัฒนาศักยภาพแกนนำเยาวชน โดยการฝึกอบรมในเรื่องการฝึกระวังภัยเหล้า – บุหรี่ – ยาเสพติด ทั้งในส่วนของกฎหมาย การฝึกอบรมการสื่อสาร และการรณรงค์

2. การทดลองปฏิบัติการจริง โดยการให้เยาวชนได้ลงพื้นที่เพื่อไปรณรงค์จริง ได้เจอกับสถานการณ์จริง ทำให้เยาวชนเกิดการเรียนรู้การแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้า
3. การจัดค่ายแกนนำเยาวชน เพื่อให้เยาวชนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เล่าเรื่องราวการทำงานที่ผ่านมาของรุ่นพี่ ให้รุ่นน้องได้ฟัง

ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

1. เยาวชนที่เข้ามาเป็นแกนนำในเครือข่ายองค์กรงดเหล้า จะเริ่มมีจิตสำนึกในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ถึงเรื่องของการระวังการดื่ม จนสามารถเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจากเกิดความรู้สึกอายใจ
2. เกิดความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งสาธารณสุขจังหวัด สถานศึกษา หน่วยงานราชการในท้องถิ่น ทำให้การเกิดความร่วมมือของภาคีในการเฝ้าระวังปัจจัยเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดโทษแก่เด็กและเยาวชน
3. เกิดการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ จากการที่มีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ก็มีการลดการจำหน่าย หรือไม่มีการจำหน่ายในงานประจำจังหวัดบางงาน เช่น งานกาชาด
4. เกิดการขยายเครือข่าย โดยอาศัยการเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชน หรือโรงเรียนในพื้นที่ และนำเยาวชนในพื้นที่มาเป็นแกนนำเฝ้าระวังต่อไป

บทเรียน/ความน่าสนใจที่พบในการดำเนินงาน

1. การจัดกระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนเรื่องเหล้า – บุหรี่ ทำให้เห็นถึงพัฒนาการของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สามารถเข้าถึงเยาวชนได้ง่ายขึ้น เมื่อมีการอบรมให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายการโฆษณาของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้เยาวชนสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น
2. การลงพื้นที่ปฏิบัติการจริง ตรวจเตือน / ตรวจจับการกระทำผิดตาม พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้เยาวชนรู้เท่าทันการโฆษณาแฝงของบริษัทน้ำเมา
3. เยาวชนมีจิตสำนึก และเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสูบบุหรี่ จนสามารถเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเลิกสูบบุหรี่ได้
4. เยาวชนเกิดการเรียนรู้ การออกแบบวิธีการทำงานที่สอดคล้องกับตัวเยาวชน และพื้นที่

3. รูปแบบคนรุ่นใหม่ดำเนินงานเป็นอิสระ (จิตอาสา) ไม่อยู่ภายใต้องค์กร

(1) เครือข่ายปกป้องเกาะแห่งชีวิตสมุย พะงัน เต่า

เป้าหมายในการดำเนินงานเพื่อ

1. ส่งเสริมการท่องเที่ยวอนุรักษ์ และประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย
2. ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ให้ความรู้เรื่องข้อมูล ผลกระทบต่อพื้นที่หากเกิดการขุดเจาะบ่อน้ำมัน ในพื้นที่ อำเภอเกาะสมุย

รูปแบบการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนคนรุ่นใหม่

1. การจัดเวทีให้ความรู้เรื่องพลังงานแก่เยาวชนคนรุ่นใหม่
2. การฝึกอบรมการสืบค้นข้อมูล เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องพลังงาน และสามารถนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์ ในการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นจริงให้บุคคลภายนอกได้รับรู้
3. การลงพื้นที่เก็บข้อมูล จากพื้นที่ประสบปัญหาคราบน้ำมัน โดยการสัมภาษณ์ชาวบ้านในพื้นที่ถึงการเปลี่ยนระหว่างอดีตกับปัจจุบัน

ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

1. ชาวบ้านในพื้นที่ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องพลังงาน การขุดเจาะน้ำมัน ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นหากมีการขุดเจาะบ่อน้ำมันมากขึ้น
2. หน่วยงานในพื้นที่หันมาให้ความสนใจในเรื่องสิ่งแวดล้อม และผลกระทบที่จะมีต่อตัวเอง และธรรมชาติมากขึ้น
3. ชาวบ้านในพื้นที่เกิดการเรียนรู้เรื่องทรัพยากรพลังงาน และการรู้จักคุณค่าของการใช้ทรัพยากรอย่างพอเพียง

บทเรียน/ความน่าสนใจที่พบในการดำเนินงาน

1. การลงพื้นที่เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง เพื่อเก็บตัวอย่างคราบน้ำมันเค็มจากการรั่วไหลของน้ำมัน และได้พบกับสภาพปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว และเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในพื้นที่อย่างชัดเจน
2. หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ หันมาให้ความสนใจในเรื่องของสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเจ้าของพื้นที่ที่มีปัจจัยเสี่ยงจะได้รับผลกระทบโดยหันมาเรียกร้องและให้ความสำคัญกับเรื่องสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น
3. การได้เห็นถึงความสามารถในการรับมือของ บริษัทที่ทำกาขุดเจาะปิโตรเลียม ทั้งในเรื่องของความปลอดภัยก่อนการเกิดอุบัติเหตุ และหลังการเกิดอุบัติเหตุในเรื่องของการดูแลรักษา เยียวยา และร่วมฟื้นฟูสภาพแวดล้อมในบริเวณที่โดยผลกระทบ

(2) กลุ่มดอกคำพู

เป้าหมายในการดำเนินงานเพื่อ

รูปแบบการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนคนรุ่นใหม่

ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

บทเรียน / ความน่าสนใจที่พบในการดำเนินงาน

3. ความร่วมมือในการพัฒนาและส่งเสริมบทบาทของเยาวชนใจอาสาในการทำงานภาคประชาสังคมในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ความร่วมมือระหว่างเครือข่ายเยาวชน นั้นมีการร่วมมือกันระหว่างเพื่อนเครือข่ายในการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่นการเข้าร่วมฝึกอบรมทักษะในด้านต่าง ๆ ที่เครือข่ายคนรุ่นใหม่จะเข้ามามีส่วนร่วมซึ่งกันและกัน การจัดประชุมร่วมกันระหว่างคนรุ่นใหม่ ความช่วยเหลือจากเพื่อนต่างประเด็น

การทำงานอย่างเป็นขั้นตอนและสามารถทำงานกับเครือข่ายเยาวชนกลุ่มอื่นได้เป็นอย่างดี มีกิจกรรมสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่องทำให้เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี สนใจกระบวนการขับเคลื่อนงานของกลุ่มเยาวชน จึงให้การสนับสนุนงบประมาณ ในการดำเนินกิจกรรมค่ายพัฒนาศักยภาพเยาวชนในเครือข่ายสภาเด็กและเยาวชนเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี การสนับสนุนอุปกรณ์ สถานที่ประชุม สถานที่จัดกิจกรรมในเขตเทศบาล เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมของกลุ่มเยาวชน รวมถึงการให้ข้อมูลสถานการณ์เยาวชนที่เป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมของกลุ่มคนรุ่นใหม่ ใจอาสาให้มีความชัดเจนขึ้นด้วย

สำหรับการประสานความร่วมมือกับองค์ภาคเอกชน (ประชาสังคม) ในการทำงานทางสังคมพบว่า มูลนิธิป่า – ทะเลเพื่อชีวิต เครือข่ายองค์กรงดเหล้า จังหวัดสุราษฎร์ธานี โครงการบริโภคสร้างสรรค์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประชาสังคมสุราษฎร์ธานี สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ (สช.) เครือข่ายยุวชนสร้างสรรค์ ได้มีการประสานงานกับกลุ่มแกนนำแต่ละคนเพื่อเข้าร่วมเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ขององค์กรที่ดำเนินการอยู่ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของกลุ่มเยาวชนเพิ่มเติม เช่น สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ได้สนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมของเยาวชน โดยการให้เยาวชนมีส่วนร่วมในเวทีต่าง ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพ เช่น เวทีสานพลังเครือข่ายหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ โดยเยาวชนมีบทบาทในการช่วยจับประเด็นการทำงานของผู้ใหญ่ และการเข้าร่วมอบรมเป็นวิทยากรด้านหลักประกันสุขภาพ ที่เข้ามาช่วยที่ ๆ ในเครือข่ายให้ความรู้แก่ อสม. ในพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี , โครงการบริโภคสร้างสรรค์ ซึ่งทำในประเด็นการคุ้มครองผู้บริโภคในด้านต่าง ๆ ก็ได้มีการจัดอบรมเรื่องการคุ้มครองสิทธิ และร่วมกันกิจกรรมให้กับน้อง ๆ โรงเรียนต่าง ๆ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เรื่องการอ่านข้อมูลโภชนาการ , การทำกิจกรรมรณรงค์เรื่องความปลอดภัยในการใช้บริการรถสาธารณะ , เครือข่ายองค์กรงดเหล้า

จังหวัด สุราษฎร์ธานี ได้มีการหนุนเสริมเรื่องการให้ความรู้เรื่องแอลกอฮอล์ , การรณรงค์ลด ละ เลิก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการจัดค่ายเพื่อให้ความรู้แก่เยาวชนรุ่นใหม่ในเรื่องโทษภัยของแอลกอฮอล์ และการเท่าทันสื่อโฆษณาแฝงจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ , เครือข่ายเยาวชนสร้างสรรค์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้มีการสนับสนุนเยาวชนในการเข้าร่วมเรียนรู้เรื่องประวัติศาสตร์ในพื้นที่ต่าง ๆ ของเครือข่าย เช่น กลุ่มมโนราห์สถานศิลปถิ่นเมืองเวียง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี , การเรียนรู้พัฒนาศักยภาพในการทำงานด้านต่าง ๆ เช่น การอบรมภาวนาคือชีวิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพสมาธิในการทำงานของเยาวชน , การอบรมแกนนำเยาวชนภาคใต้ตอนบพ ที่มีการอบรมเพิ่มทักษะและพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในการทำงานและการเป็นผู้นำรุ่นใหม่ที่มีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ทางทีมวิจัยยังได้รับการสนับสนุนวิทยากรให้ความรู้ ในเรื่องการสืบค้น และติดตามสถานการณ์ข้อมูลพลังงาน จากศูนย์วิจัยนโยบายพลังงานและทรัพยากร มหาวิทยาลัยรังสิต อย่างต่อเนื่อง ทำให้เยาวชนทราบสถานการณ์การขับเคลื่อนงานด้านพลังงาน และมีส่วนร่วมในการจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรในพื้นที่ภาคใต้ เพื่อให้องค์กรต่าง ๆ ที่สนใจสามารถใช้ประโยชน์ได้ด้วย

4. องค์การภาคีที่ทำงานสนับสนุนศักยภาพคนรุ่นใหม่ในการทำงานทางสังคม

(1) มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม

โครงการอาสาสมัครเพื่อสังคม (คอส.) ได้ก่อตั้งขึ้นในปี ๒๕๒๓ ด้วยความปรารถนาจะเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น จากกิจกรรมเล็กๆ ในรั้วมหาวิทยาลัย สู่หมู่บ้านภาคเหนือ กลาง ได้ อีสาน ได้เห็น ได้สัมผัส ได้เรียนรู้ความเป็นไปของเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงในหมู่บ้านชุมชน ที่แตกต่างไปจากความเข้าใจเดิมๆ ของตนเอง โครงการอาสาสมัครเพื่อสังคม(คอส.) ได้จดทะเบียนเป็นมูลนิธิอย่างถูกต้องตามกฎหมาย มาเป็น มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) ในปี 2543

มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคมให้คุณค่าต่อกระบวนการเรียนรู้ และหวังได้ว่าปลูกจิตวิญญาณอาสาสมัครเพื่อสังคมให้เกิดขึ้นในหัวใจของคนหนุ่มสาวผ่านการทำงานเพื่อผู้อื่น คุณค่าที่สำคัญที่สุดที่ มอส. เชื่อว่าคนหนุ่มสาวที่ผ่านกระบวนการของ มอส. จะได้จากเรา คือ “จิตสำนึกอาสาสมัคร”

ตลอดเวลากว่า 30 ปีที่ผ่านมา มอส. ยังคงทำหน้าที่ต่อเนื่องผ่านงานในหลากหลายรูปแบบที่สอดคล้องกับสถานการณ์ทางสังคม โดยยังคงมีกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญคือ “เยาวชนคนหนุ่มสาว” กับการทำงานสร้างสรรค์สังคม อาทิ โครงการพัฒนาคณะรุ่นใหม่เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม เป็นโครงการที่มุ่งเน้นการพัฒนาแกนนำ สร้างการเรียนรู้ การสร้างเครือข่ายเยาวชน และภาคีความร่วมมือ โครงการนี้เป็นหลักสูตรที่ออกแบบการเรียนรู้จากภายใน ควบคู่ไปกับปรากฏการณ์ทางสังคมภายนอก ซึ่งเป็นปัจจัยและเงื่อนไขสำคัญต่อการเติบโตทางความคิด และสร้างจิตสำนึกต่อการเปลี่ยนแปลงภายในตนเองและสังคม

โครงการให้ความสำคัญที่เวทีแลกเปลี่ยน เสริมความรู้ ลงพื้นที่จริง สร้างความเข้าใจ ทักษะ คิด วิเคราะห์ ออกแบบฝึกฝนและสามารถนำไปใช้กับกลุ่มชมรม องค์กร ชุมชน และสังคม เน้นการ สร้างกระบวนการเรียนรู้ท่ามกลางการปฏิบัติ และการอบรมเชิงปฏิบัติการผ่านเครื่องมือ วิธีการ ที่หลากหลาย โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อการค้นพบตนเอง “ปัญญาแห่งการเรียนรู้” ด้วยพลังเยาวชน ในการสร้างทางเลือกทางออก เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสังคมด้วยศักยภาพในตัวมนุษย์

(2) โครงการบัณฑิตอาสา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีพันธกิจที่สำคัญประการหนึ่ง คือ พัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็น ชุมชนวิชาการตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับนานาชาติ สร้างความเป็นผู้นำทางวิชาการในสาขาที่ สอดคล้องกับศักยภาพของชุมชนภาคใต้และเชื่อมโยงสู่สากลโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมพัฒนาภูมิ ปัญญาท้องถิ่นให้เป็นองค์ความรู้และมีมูลค่าเพิ่ม อันเป็นการเพิ่มความเข้าใจท้องถิ่นและเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชน จากการดำเนินงานที่ผ่านมาของมหาวิทยาลัยได้สร้างผลงานวิจัยจำนวน มาก และเกี่ยวข้องกับชุมชนในระดับหนึ่ง แต่ยังคงขาดความต่อเนื่องและความเชื่อมโยงกับชุมชน การ นำผลงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างแท้จริงยังมีน้อย และงานวิจัยส่วนใหญ่ ยังไม่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

สถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพภาคใต้ เล็งเห็นว่าการเปิดโอกาสให้บัณฑิตเข้าไปเรียนรู้ ร่วมกับชุมชนเป็นช่องทางหนึ่งในการเชื่อมโยงนักวิชาการในมหาวิทยาลัยกับชุมชน ให้สามารถ ทำงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนอย่างแท้จริง และพัฒนาหรือต่อยอดงานวิจัยสู่ระดับนานาชาติ อีกทั้งยังเป็นการหล่อหลอมและพัฒนาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยให้มีคุณภาพสอดคล้องกับ ความ ต้องการของชุมชน ปลุกจิตสำนึกของบัณฑิตให้มีอุดมการณ์เพื่อส่วนรวม สถาบันวิจัยและพัฒนา สุขภาพภาคใต้จึงได้จัดโครงการบัณฑิตอาสาขึ้น ซึ่งคาดว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ดังกล่าว และทำให้ มหาวิทยาลัยเป็นที่ยอมรับของชุมชนมากยิ่งขึ้น

5. บทเรียนของคนรุ่นใหม่ในการทำงานทางสังคม

การเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของเครือข่ายคนรุ่นใหม่ที่มีในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ ธานีนั้นทำให้ทีมวิจัยได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เช่น ทักษะคติในการทำงาน การร่วมงานกับผู้อื่น , การเพิ่ม ทักษะในการทำงานของทีมวิจัย เช่น การสื่อสารสู่สาธารณะ การจับประเด็น การวิเคราะห์ข้อมูล , การพัฒนาตนเอง ในด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น การเรียนรู้เรื่องภาวะทางอารมณ์ การทำสมาธิใน บทเรียนภาวนา ที่สอนให้คนรุ่นใหม่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ภาวะภายในของตนเองควบคู่ไปกับการ พัฒนาทักษะภายนอก, การดูแลสุขภาวะ ในส่วนของการดูแลสุขภาพ ที่เป็นส่วนสำคัญที่ คนทำงานต้องให้ความสำคัญ